

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

57. årgang

26. november 2014

Indhold

I *Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser*

UDTALELSER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

EØSU's 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014

2014/C 424/01	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Ungdomsbeskæftigelsesforanstaltninger — Bedste praksis« — (sonderende udtalelse (det græske rådsformandskab)).	1
2014/C 424/02	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Transatlantiske handelsforbindelser og EØSU's synspunkter om øget samarbejde og en eventuel frihandelsaftale mellem EU og USA« — (initiativudtalelse)	9

III *Forberedende retsakter*

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU's 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014

2014/C 424/03	Det Europæiske Økonomiske og Sociale udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg — En vision for det indre marked for industriprodukter« — COM(2014) 25 final.	20
2014/C 424/04	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om et europæisk arbejdsformidlingsnet, arbejdstageres adgang til mobilitetstjenester og øget integrering af arbejdsmarkedene« — (COM(2014) 6 final) — 2014/0002 (COD).	27
2014/C 424/05	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Efterforskning og produktion af kulbrinter (såsom skifergas) ved hjælp af hydraulisk højvolumenfrakturering (fracking) i EU« — COM(2014) 23 final.	34

2014/C 424/06	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Politikramme for klima- og energipolitikken i perioden 2020-2030« — COM(2014) 15 <i>final</i>	39
2014/C 424/07	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets om oprettelse og virkemåde af en markedsstabilitetsreserve i forbindelse med Unionens ordning for handel med kvoter for drivhusgasemissioner og om ændring af direktiv 2003/87/EF« — COM(2014) 20 <i>final</i> — 2014/0011 (COD)	46
2014/C 424/08	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om EU's strategi for bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter« — COM(2014) 64 <i>final</i>	52
2014/C 424/09	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En fælles indsats for konkurrencedygtig og ressourceeffektiv bytrafik« — COM(2013) 913 <i>final</i>	58
2014/C 424/10	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Energipriser og omkostninger i Europa« — COM(2014) 21 <i>final</i>	64
2014/C 424/11	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning vedrørende kaseiner og kaseinater til konsum og om ophævelse af Rådets direktiv 83/417/EØF« — COM(2014) 174 <i>final</i> — 2014/0096 COD	72
2014/C 424/12	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af en tilpasningssats for direkte betalinger som fastsat i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 for så vidt angår kalenderåret 2014« — COM(2014) 175 <i>final</i> — 2014/0097 (COD)	73

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 499. PLENARFORSAMLING DEN 4.-5. JUNI 2014

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Ungdomsbeskæftigelsesforanstaltninger — Bedste praksis«

(sonderende udtalelse (det græske rådsformandskab))

(2014/C 424/01)

Ordfører: **Christa Schweng**

Ved brev af 6. december 2013 anmodede ambassadør Theodoros Sotiropoulos på vegne af det græske EU-formandskab og under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om at udarbejde en sonderende udtalelse om:

Ungdomsbeskæftigelsesforanstaltninger — Bedste praksis

(sonderende udtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, der vedtog sin udtalelse den 13. maj 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014, mødet den 4. juni, følgende udtalelse med 124 stemmer for, 1 imod og 4 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) ser bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed som en politisk prioritet. For at dagens unge kan skabe morgendagens Europa har de brug for udsigten til et uafhængigt liv, hvortil også hører en arbejdsplads, der modsvarer deres kvalifikationer. Kun en vækstororienteret strategi, der sigter mod at styrke konkurrenceevnen og genoprette tilliden hos investorer og husholdninger, samt bæredygtige investeringer og en genopretningsplan kan stimulere efterspørgslen efter arbejdskraft.

1.2 Det kræver relevante incitamenter, hvis virksomheder også i økonomisk usikre tider skal ansætte ny, ofte uerfaren, arbejdskraft. Hertil hører et uddannelsessystem, der skaber et fagligt og personligt grundlag for den enkeltes indtræden på arbejdsmarkedet, tilbyder erhvervsuddannelser, der i højere grad orienterer sig imod arbejdsmarkedets behov og fremmer iværksætterkulturen. Der er ligeledes behov for et dynamisk og rummeligt arbejdsmarked, hvor arbejdsstyrken råder over de kompetencer, der har betydning for europæisk økonomisk konkurrenceevne, samhørighed i samfundet og bæredygtige vækstperspektiver på lang sigt. Relevante reformer skal resultere i en balance mellem fleksibilitet og sikkerhed. Dette sikres bedst ved at inddrage arbejdsmarkedets parter.

1.3 Ved valget af erhverv skal de unge støttes af kvalificerede karrierevejledere. En analyse af behovet for arbejdskraft på mellemlang sigt kan især også på lokalt niveau påvirke valget af erhverv i en positiv retning. Under krisen har medlemsstater, hvis uddannelsessystemer udover teori også omfatter praktik, udmærket sig ved en, set i europæisk sammenhæng, relativt lav ungdomsarbejdsløshed. EØSU er overbevist om, at arbejdspladsbaserede erhvervsuddannelsesmodeller, som f.eks. de vekseluddannelser, der findes i nogle medlemsstater, giver gode resultater. Disse uddannelsesprogrammer er navnlig vellykkede, når alle interessenter (arbejdsgivere og arbejdstagere, deres interesseorganisationer samt de offentlige myndigheder) lever op til deres ansvar.

1.4 De offentlige arbejdsformidlinger spiller også en vigtig rolle ved overgangen fra skole til arbejdsliv. De skal råde over tilstrækkelige finansielle og personalemæssige ressourcer til ikke kun at bistå de arbejdsløse i jobsøgningen, men også til at holde tæt kontakt til efterspørgselsiden.

1.5 Inddragelse af arbejdsmarkedets parter i vækststrategi, arbejdsmarkedsreformer, uddannelsesprogrammer og reformer af de offentlige arbejdsformidlinger samt inddragelse af ungdomsorganisationerne i gennemførelsen af ungdomsgarantien sikrer opbakning fra store dele af befolkningen og dermed den sociale fred. Kun beslutninger truffet i fællesskab har potentialet til at skabe vedvarende forandringer.

2. Indledning

2.1 Effektiv bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden er en af vor tids største udfordringer. Arbejdsløsheden blandt de 15-24-årige har altid været højere end i aldersgruppen 24-65, men den finansielle og økonomiske krise har ramt de unge, der for første gang søger ud på arbejdsmarkedet, særlig hårdt. Mens ungdomsarbejdsløshedsprocenten i følge Eurostat ⁽¹⁾ indtil udgangen af 2008 var dobbelt så høj som for den samlede befolkning, steg ungdomsarbejdsløshedsprocenten til det 2,6-dobbelte af den samlede befolknings frem mod udgangen af 2012.

2.2 Årsagerne hertil er færre jobs på grund af den svage eller negative vækst, faldet i den indenlandske efterspørgsel samt besparelserne og de dermed forbundne ansættelsesstop i den offentlige sektor. Situationen er blevet forværret som følge af en manglende rettidig gennemførelse af strukturreformer i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet, manglende kvalifikationer samt kvalifikationer, der ikke efterspørges på arbejdsmarkedet.

2.3 Ungdomsarbejdsløshedsprocenten viser andelen af de 15-24-årige arbejdsløse blandt de erhvervsaktive i denne aldersgruppe og lå i 2013 på 23,3 % i EU-28. Eurostat ⁽²⁾ beregner som en yderligere indikator andelen af unge arbejdsløse (andelen af de 15-24-årige arbejdsløse set i forhold til den samlede befolkning i denne aldersgruppe) som i 2013 lå på 9,8 % i EU. Denne indikator viser, at mange unge i denne aldersgruppe er under uddannelse og slet ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet. Medlemsstaterne rammes meget forskelligt af ungdomsarbejdsløshed: andelen af unge arbejdsløse spænder fra 4 % i Tyskland til 20,8 % i Spanien. Ungdomsarbejdsløshedsprocenten går fra 7,9 % i Tyskland til 58,3 % i Grækenland.

2.4 Selvom det skal præciseres, at ungdomsarbejdsløshedsprocenten ikke angiver, hvor stor en procentdel af alle unge, der er arbejdsløse, er der stadig tale om en betydelig procentdel af unge, der søger arbejde.

2.5 Blandt de unge fortjener den såkaldte NEETs-gruppe særlig opmærksomhed (Not in employment, education or training): Ifølge EUROFOUND ⁽³⁾ løber NEETs en større risiko for, at de også senere kun finder usikker beskæftigelse, og de tidlige frustrerende erfaringer øger også deres risiko for at havne i fattigdom, social udstødelse og radikalisering. Omkostningerne ved disse unges manglende deltagelse på arbejdsmarkedet vurderes forsigtigt til 153. mia. euro, hvilket svarer til 1,2 % af det europæiske BNP.

2.6 Uafhængigt af ungdomsarbejdsløshedens størrelse kan det i visse EU-medlemsstater konstateres, at der findes et stigende antal ledige stillinger, der ikke kan besættes. Dette vedrører faglært arbejdskraft i forskellige brancher, MINT-erhverv (matematik, it, naturvidenskab og teknologi) med høje kvalifikationskrav og mellemliderstillinger, hvor der efterspørges personer med horisontale kompetencer (inden for kommunikation, teamwork, iværksætter m.m.).

⁽¹⁾ Eurostat – Unemployment statistics.

⁽²⁾ Eurostat – Statistics explained – Youth_unemployment.

⁽³⁾ Eurofound – NEETs.

3. Europas svar på ungdomsarbejdsløsheden

3.1 Ungdomsgarantien

3.1.1 Siden 2011 har ideen om en ungdomsgaranti været at finde i Kommissionens meddelelser ⁽⁴⁾. I april 2013 vedtog Rådet en henstilling om at oprette en ungdomsgaranti. Gennemførelsen af garantien skal sikre, at alle unge i alderen under 25 år modtager et kvalitetstilbud om beskæftigelse, videreuddannelse, en lærlingeuddannelse eller et praktikophold senest fire måneder, efter at de er blevet arbejdsløse eller har forladt det formelle uddannelsessystem.

3.1.2 Flertallet af foranstaltningerne under ungdomsgarantien kan medfinansieres via Den Europæiske Socialfond. Derudover afsættes der yderligere midler fra beskæftigelsesinitiativet til 20 medlemsstater på grund af deres høje regionale ungdomsarbejdsløshedsprocent (over 25 % i mindst én region).

3.1.3 Inden for rammerne af det europæiske semester skal evalueringen og overvågningen af gennemførelsesplanerne indgå i de landespecifikke henstillinger for at sikre, at ungdomsgarantien stemmer overens med målene i EU 2020-strategien.

3.1.4 Den **Europæiske Investeringsbank** iværksatte i 2013 programmet »Jobs til unge — investering i kvalifikationer« med et budget på 6 mia. euro. Dette program skal også i 2014 og 2015 tildeles samme budget.

3.2 De europæiske arbejdsmarkedsparters handlingsramme for bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden

De europæiske arbejdsmarkedsparter vedtog i juni 2013 en handlingsramme for ungdomsbeskæftigelse ⁽⁵⁾. Denne bygger på eksisterende og nye eksempler på bedste praksis inden for de fire prioriterede områder læring, overgangen fra uddannelse til arbejdsmarked, beskæftigelse og iværksætterkultur. Hermed skal de nationale arbejdsmarkedsparter inspireres til at finde løsninger inden for deres egne rammer, der er tilpasset de nationale forhold.

3.3 EØSU's bidrag

3.3.1 EØSU har ved hjælp af en lang række udtalelser ⁽⁶⁾, konferencer og høringer ⁽⁷⁾ beskæftiget sig med unges situation på arbejdsmarkedet. Inden for rammerne af arbejdsmarkedsobservatoriet tilføjes en ny arbejdsmetode i form af udarbejdelsen af pilotundersøgelser om specifikke emner. I den forbindelse kortlægges det organiserede civilsamfunds holdning i nogle medlemsstater med det formål at vurdere, om de europæiske politikker og foranstaltninger har den ønskede virkning. Det vigtige emne ungdomsbeskæftigelse er på grund af sin aktualitet et af de første, der er udvalgt til en pilotundersøgelse.

3.3.2 I sin udtalelse om ungdomsbeskæftigelsespakken ⁽⁸⁾ har udvalget fastholdt »at der er behov for en egentlig vækststrategi på EU- og nationalt niveau til at understøtte skabelsen af flere og mere stabile jobs. Det kræver koordinering af alle bestræbelser og alle politikker, der sigter mod at forbedre konkurrenceevnen og genoprette tilliden hos investorer og husholdninger«. Derudover har udvalget fastslået, at finansieringen af ungdomsgarantien på 6 mia. euro ikke vil være tilstrækkelig.

3.3.3 I sin udtalelse om »En kvalitetsramme for praktikophold« ⁽⁹⁾ har EØSU gjort opmærksom på, at praktikophold er en vigtig adgangsport til arbejdsmarkedet, men ikke et universalmiddel til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed. Udover opfordringen til en styrket inddragelse af praktikophold i studieplanerne og indførelse af en grundlæggende social sikringsordning opfordres der også til udarbejdelse af retningslinjer, der kan give et overblik over de muligheder, der foreligger for at støtte praktiksystemer med delt finansielt ansvar.

⁽⁴⁾ Muligheder for unge og ungdomsbeskæftigelsespakken.

⁽⁵⁾ Engelsk: Framework of actions on youth employment.

⁽⁶⁾ EUT C 68 af 6.3.2012, s. 1; EUT C 68 af 6.3.2012, s. 11; EUT C 143 af 22.5.2012, s. 94; EUT C 299 af 4.10.2012, s. 97; EUT C 191 af 29.6.2012, s. 103; EUT C 11 af 15.1.2013, s. 8-15; EUT C 161 af 6.6.2013, s. 67-72; EUT C 327 af 12.11.2013, s. 58-64; EUT C 133 af 9.5.2013, s. 77-80; EUT C 271 af 19.9.2013, s. 101; CCMI/118 — EESC-2013-05662-00-00-AS-TRA (ordfører: Dumitru Fornea, medordfører: Tommaso Grimaldi); endnu ikke offentliggjort i EUT.

⁽⁷⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-eu-policies-youth-employment>

<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-skill-mobility-competitiveness>

⁽⁸⁾ EUT C 161 af 6.6.2013, s. 67.

⁽⁹⁾ En kvalitetsramme for praktikophold.

3.3.4 Udvalget bifaldt i høj grad beslutningen om et øget samarbejde mellem offentlige arbejdsformidlinger, også på grund af deres betydning for bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløshed⁽¹⁰⁾. De offentlige arbejdsformidlinger skal være i stand til at reagere hurtigt, fleksibelt og med opfindsomhed på ændringerne i den generelle situation og kombinere kortsigtede tiltag med langsigtede løsninger. Derfor skal der være tale om en kapacitet og en økonomisk støtte, der står i forhold til disse opgaver. De offentlige arbejdsformidlinger bør i højere grad fokusere på arbejdsudbuddet, da arbejdsgiverne har stadig større problemer med at finde den nødvendige arbejdskraft.

3.3.5 EØSU har i sin udtalelse om meddelelsen »Åbning af uddannelsessektoren«⁽¹¹⁾ fremhævet, at en digital tilgang i uddannelsessystemerne kan bidrage til at forbedre kvaliteten og kreativiteten i uddannelsestilbuddene. Lærernes inddragelse i udformningen og gennemførelsen af initiativet, kombineret med en passende uddannelse, er nødvendig for at kunne »åbne uddannelsessektoren« på innovativ vis ved hjælp af nye teknologier og åbne uddannelsesressourcer og hermed fremme undervisning og læring for alle. For at initiativet kan krones med held, er det nødvendigt at mobilisere samtlige aktører og støtte oprettelsen af »læringspartnerskaber« i samfundet.

3.3.6 De projekter, der beskrives i de næste kapitler, anbefales af udvalgets medlemmer. Idet mange af projekterne er relativt nye, findes der i mange tilfælde intet datamateriale om effektiviteten, og vurderingen beror dermed udelukkende på udvalgsmedlemmernes indtryk.

3.4 Reform af uddannelsessystemerne

3.4.1 I forbindelse med det europæiske semester fik 16 medlemsstater en henstilling om at modernisere deres uddannelsessystemer, i 12 tilfælde gik henstillingen på, at erhvervsuddannelserne i højere grad burde tage udgangspunkt i arbejdsmarkedets behov, f.eks. gennem en styrkelse af vekseluddannelserne.

3.4.2 Uddannelsessystemerne er en national kompetence, og det skal de fortsætte med at være. Alligevel kan EU-niveaueet give vigtige impulser ved hjælp af erfaringsudveksling, peerlæring og finansielle incitamenter. Uddannelsessystemerne bør udformes på en måde, som sikrer, at de unge ikke blot lærer de grundlæggende kulturteknikker, men også at reagere selvstændigt på ændrede krav, så livslang læring bliver en del af den enkeltes karriere.

3.4.3 En rettidig erhvervsvejledning og -rådgivning skal hjælpe med at kortlægge den enkeltes evner og kompetencer og derudover informere om udviklingen på arbejdsmarkedet. Projekter som »Wiener Töchertag«⁽¹²⁾, hvor piger besøger en virksomhed for at lære nye fagområder og jobmuligheder at kende, kan bidrage til, at piger bliver interesserede i tekniske erhvervsuddannelser.

3.4.4 Skolefrafald har mange årsager og kræver derfor skræddersyede foranstaltninger tilpasset den enkelte. Eksempler herpå er »Jugendcoaching«⁽¹³⁾ i Østrig og »Joblinge«⁽¹⁴⁾ i Tyskland, hvor unge, der er i fare for at ryge ud af systemet, midlertidigt får individuel rådgivning og bistand til at finde en uddannelses- eller arbejdsplads.

3.4.5 I de europæiske lande, hvor ungdomsarbejdsløsheden er lav, er det påfaldende, at de råder over et uddannelsessystem med certificerede, overførbare erhvervs kvalifikationer, der er tæt på arbejdsmarkedet og virksomhederne. I den forbindelse foregår — under forskellige former — en del af uddannelsen direkte i virksomheden og en del på skolebænken. Denne model anerkendes af EU-institutionerne og arbejdsmarkedets parter i EU, der støtter den europæiske alliance for lærlingeuddannelser⁽¹⁵⁾. Lærlingeuddannelsen udgør et af de vigtigste elementer i et ungdomsgarantisystem, og resultaterne afhænger af et bredt partnerskab, der inddrager interessenter som virksomheder, arbejdstagere og uddannelsessektoren. Ved oprettelsen af et vekseluddannelsessystem, der tager udgangspunkt i virksomhedernes, arbejdsmarkedets og de unges behov, er det vigtigt, at tilrettelæggelsen og realiseringen sker på grundlag af en intensiv inddragelse af institutioner med en tæt tilknytning til virksomhederne. Den intensive inddragelse af arbejdsmarkedets parter gør, at disse identificerer sig med systemet og tager medansvar (»medejere af systemet«). Derudover er det også nødvendigt, at arbejdsgiverne tager ansvar og er villige til at investere. Selvom andre medlemsstater ikke kan realisere et omfattende lærlingesystem på kort sigt, kan der f.eks. startes enkelte forsøg med vekseluddannelser i samarbejde med en fast gruppe af virksomheder inden for samme sektor. Arbejdsmarkedets parter i sektoren skulle i den forbindelse udforme fælles uddannelsesstandarder og certificeringer. En anden mulighed ville være et styrket samarbejde mellem enkelte skoler og virksomheder inden for rammerne af deres ret til selvbestemmelse, som det f.eks. er tilfældet i Polen.

⁽¹⁰⁾ Offentlige arbejdsformidlinger.

⁽¹¹⁾ Åbning af uddannelsessektoren.

⁽¹²⁾ Töchertag.

⁽¹³⁾ NEBA – Jugendcoaching.

⁽¹⁴⁾ Joblinge.

⁽¹⁵⁾ En europæisk alliance for lærlingeuddannelser.

3.4.6 Med undervisningsforløb på Malta College of Arts, Science and Technology (MCAST) har Malta taget vigtige skridt i ovennævnte retning i de forløbne år, idet en del af uddannelsen foregår direkte hos virksomheden. På den måde har 163 ud af 284 studerende, der gennemførte den praktiske del af deres uddannelse hos Lufthansa Malta, efterfølgende fået job.

3.4.7 **Anerkendelse af uformelt erhvervede kvalifikationer.** Validering af læringsresultater, navnlig viden, færdigheder og kompetencer, der er erhvervet gennem ikkeformel og uformel læring, kan spille en vigtig rolle med hensyn til at styrke beskæftigelsesegnethed og mobilitet samt øge motivationen for livslang læring, især for socialt og økonomisk dårligt stillede og lavtuddannede.

3.4.8 I en tid, hvor Den Europæiske Union står over for en alvorlig økonomisk krise, der har medført en voldsom stigning i arbejdsløsheden, især blandt unge, og i forbindelse med en aldrende befolkning er validering af relevant viden, færdigheder og kompetencer vigtigere end nogensinde før med henblik på at forbedre arbejdsmarkedets funktion, fremme mobiliteten, forbedre konkurrenceevnen og øge den økonomiske vækst.

3.5 Foranstaltninger til lettelse af overgangen mellem uddannelse og beskæftigelse

3.5.1 **Kvalifikationer og (erhvervs-)uddannelsesforanstaltninger:** Manglende erhvervs erfaring er en væsentlig årsag til, at virksomheder i økonomisk vanskelige tider tøver med at ansætte unge. En udelukkende teoretisk undervisning uden krav om praktisk anvendelse af det lærte viser sig i stadig højere grad at være en hindring for adgangen til arbejdsmarkedet.

3.5.2 »Thinking outside the box on recruitment« er et litauisk projekt, der har til formål at gøre unge erhvervsparate og formidle praktikophold i passende virksomheder. På lignende vis fungerer »Implacementstiftungen«⁽¹⁶⁾ hos arbejdsformidlingen i Østrig, hvor virksomheder, der mangler arbejdskraft, og arbejdssøgende, der mangler en del af uddannelsen til en bestemt jobfunktion, bringes sammen. Udgifterne til uddannelse og eksistenssikring deles mellem arbejdsformidlingen og virksomhederne. Evalueringer har vist, at ca. 75 % af deltagerne er i beskæftigelse tre måneder, efter forløbet er afsluttet.

3.5.3 Siden 2011 har Frankrig ved hjælp af aftaler mellem arbejdsmarkedets parter i forskellige sektorer iværksat særlige foranstaltninger for unge med eller uden (videregående) uddannelse for at hjælpe denne gruppe med at finde arbejde. Der fokuseres især på undervisning i jobsøgning. En evaluering viste, at integrationen på arbejdsmarkedet, som ligger på 65 % for de unge, der har deltaget i denne foranstaltning, er 18 % højere end for sammenligningsgruppen.

3.5.4 I Irland tilbydes unge, der har modtaget social bistand i mindst 78 dage, 6 til 9 måneders praktikophold i virksomheder gennem programmet »Jobbridge«⁽¹⁷⁾. Som supplement til socialhjælpen får praktikanterne 50 euro om ugen. Det kan kritiseres, at personer, som f.eks. har deltidsbeskæftigelse ved siden af et studie, ikke kan deltage i dette program efter uddannelsens afslutning, idet de ikke modtager social bistand. Ifølge udvalget bør aktiveringsforanstaltninger iværksættes tidligere, idet den lange ventetid tager modet fra de berørte personer i stedet for at fremme indtrædelsen på arbejdsmarkedet.

3.5.5 »Scottish council for voluntary organisations« startede i 2011 programmet »Community Jobs Scotland«. Dette henvender sig til unge arbejdsløse og samarbejder med sociale bistandsorganisationer, der i en periode på 6-9 måneder tilbyder arbejdspladser inden for en række sektorer til unge med både videregående og basiskvalifikationer. De unge får en reel arbejdsplads, skal igennem en ansøgningsproces og får løn samt videreuddannelse. Mere end 4 000 unge har deltaget, hvoraf 47,3 % kom i direkte beskæftigelse, og 63,6 % indirekte kunne nyde godt af supplerende uddannelse og frivilligt arbejde.

3.5.6 I Danmark skaffer fagforbund og A-kasser i et samarbejde med offentlige og private arbejdsgivere praktikpladser til unge med afsluttet uddannelse, således at de kan samle erhvervs erfaring og specialisere sig inden for deres fagområde. Beskæftigelsesgraden for personer, der har gennemført et sådant praktikophold, ligger på gennemsnitligt 60 %, selvom der først vil foreligge mere nøjagtige tal efter projektets afslutning i april 2014.

⁽¹⁶⁾ <http://www.implacement-stiftung.at/>

⁽¹⁷⁾ Jobbridge.

3.5.7 I det af ILO prisbelønnede slovenske projekt »moje Izjusnje«⁽¹⁸⁾ (min erfaring) etableres kontakten mellem studerende og arbejdsgivere ved hjælp af en onlineplatform, hvor de studerende kan registrere deres erhvervs erfaring. Derudover udstedes der certifikater til verificering af erhvervs erfaringen.

3.5.8 I Spanien udbyder den private, almennyttige kulturorganisation Novia Salcedo Foundation et program for praktikanter, der skal bistå kandidater ved hjælp af en kombination af teoretisk undervisning og praktisk erhvervs erfaring i virksomheder. Evalueringen har vist, at mere end 52,23 % får en arbejds kontrakt efter at have gennemført programmet.

3.5.9 I Tjekkiet samarbejder arbejdsgivere og faglige organisationer om projektet »POSPOLU« (»SAMMEN«), der støtter ændringer i uddannelsernes tilrettelæggelse og en styrkelse af den arbejdspladsbaserede læring ved at fremme partnerskaber mellem skoler og virksomheder og udarbejde forslag til ændringer i læreplanerne. Projektet fokuserer først og fremmest på uddannelser inden for maskin- og elektroindustrien, ingeniørfaget, transport og IT.

3.5.10 I Portugal støtter teknologicenternetværket to projekter (»Think Industry« og »F1 in Schools«), der fokuserer på de nye industrielle færdigheder, som arbejdsmarkedet har brug for, ved hjælp af en konkret tilgang, der fremmer anvendelsen af værktøjer og maskiner og erhvervelse af den viden, der kræves for at bygge en ægte miniudgave af en Formel 1-bil og få idéen/projektet ud på markedet. Skoler og industri har indgået partnerskaber med det formål at give karrierer i industrien et nye image blandt unge studerende og lede dem i retning af markedets behov⁽¹⁹⁾.

3.5.11 Italien har et program for 2014-2016, der giver elever i de sidste to år af gymnasiet mulighed for at komme ud i virksomheder ved hjælp af en mere hensigtsmæssig brug af lærlingekontrakter.

3.5.12 **Fremme af mobilitet:** Fremme af unges grænseoverskridende mobilitet i beskæftigelsesøjemed kan ligeledes bidrage til at bygge bro mellem den rent teoretiske uddannelse og den første arbejdsplads.

3.5.13 Et eksempel herpå er den bilaterale aftale mellem Tyskland og Spanien, der skaber beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder for ca. 5.000 unge spaniere frem mod 2017. Det samme er de tyske støtteprogrammer »The job of my life« og »Make it in Germany«, der begge har til formål at få unge til Tyskland for at tage en uddannelse på fagområder, hvor der er mangel på faglært arbejdskraft. I den forbindelse får de unge betalt et forberedende tysk kursus i hjemlandet, et tilskud til rejse- og flytteudgifter samt et sprogkursus i Tyskland som forberedelse til et praktikophold. Hvis arbejdsgiveren er tilfreds efter praktikopholdets gennemførelse, kan der efterfølgende påbegyndes et 3-3,5-årigt uddannelsesforløb, hvor der udover uddannelsesgodtgørelsen ydes finansiel bistand, og den unge bistås i skolen, virksomheden og hverdagen.

3.5.14 Ved hjælp af programmet »Integration durch Austausch« (integration gennem udveksling) støttes den erhvervs mæssige integration af persongrupper, der har vanskeligt ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet, gennem erhvervs erfaring i et andet EU-land. Midtvejs evalueringen af dette program, der medfinansieres af ESF, viste, at 41 % af deltagerne var i beskæftigelse, 18 % under uddannelse, 7 % i grunduddannelse og 4 % under videregående uddannelse 6 måneder efter at have afsluttet udvekslingsforløbet.

3.5.15 For at skabe en bedre balance mellem udbud og efterspørgsel på arbejdsmarkedet er det nødvendigt at reformere Eures. EØSU vil behandle dette spørgsmål i en selvstændig udtalelse. Det vil imidlertid være afgørende, at Eures anvendes som et instrument i arbejdsmarkedspolitikken, hvilket omfatter offentliggørelse af jobtilbud, i alle medlemsstater — og ikke kun i enkelte. Initiativet »Your first EURES Job«⁽²⁰⁾ er også et godt eksempel på, hvordan unge arbejdstageres grænseoverskridende mobilitet kan fremmes ved, at de får mulighed for at finde deres første arbejdsplads (ikke en uddannelse eller et praktikophold) i et andet land ved hjælp af et tilskud, som skal dække de meromkostninger, der er forbundet med at begynde på et job i et andet land.

⁽¹⁸⁾ <http://youthpractices.org/assessment.php>; s. 36.

⁽¹⁹⁾ <http://www.f1inschools.com/>

⁽²⁰⁾ European Commission — Your first EURES job.

3.5.16 Det er vigtigt for en bedre matchning af kvalifikationer, at der oprettes observatorier, der kan foregribe og kortlægge kvalifikationsbehovet på et tidligt tidspunkt. Dette bør gøres på regionalt og/eller sektorniveau under inddragelse af arbejdsmarkedets parter, således at det bliver muligt at reagere hurtigt på de forskellige økonomiske og juridiske, men også tekniske forandringer. Dette niveau har også et bedre indblik i virksomhedernes og arbejdsmarkedets behov.

3.6 Foranstaltninger til integration af dårligt stillede unge

3.6.1 Unge med særlige behov har også brug for særlig støtte for at finde fodfæste på arbejdsmarkedet. I Østrig sikres dette ved hjælp af programmet »Jobcoaching«⁽²¹⁾, hvor personer med handicap eller indlæringsvanskeligheder støttes via individuel rådgivning og vejledning i de første måneder i et nyt job. Denne støtte ses som et tilbud til både den unge og virksomheden.

3.6.2 Wales har med særlig fokus på NEETs etableret projektet »Intermediate Labour Market«, som tilbyder et velstruktureret program og beskæftigelsesmuligheder til de unge, der befinder sig længst væk fra arbejdsmarkedet. Målet er at motivere de unge for beskæftigelse og udstyre dem med et grundlæggende adfærdskodeks samt basiskvalifikationer og yde støtte i ansøgningsprocessen. Ud af de i alt 249 deltagere fandt 35 en arbejdsplads.

3.6.3 Et eksempel på integration af personer, der befinder sig langt fra arbejdsmarkedet er »Equality of Opportunity«⁽²²⁾-projektet iværksat af U.S. Steel Kosice, hvor navnlig romaer fra området omkring Kosice får job og uddannelse. Dette er ofte deres første kontakt med arbejdsmarkedet. Siden 2002 er der ansat over 150 romaer.

3.6.4 Det belgiske »Aktiva«-program⁽²³⁾ indebærer en reduktion af arbejdsgivernes bidrag til social sikring og et løntilskud i 5 kvartaler for unge lavtuddannede under 25 år, der har været arbejdsløse i mindst 12 måneder.

3.7 Foranstaltninger til en reform af arbejdsmarkedet

3.7.1 Ifølge Forschungsinstitut zur Zukunft der Arbeit har »mange europæiske lande siden 1980'erne liberaliseret reglerne for tidsbegrænsede ansættelseskontrakter med det formål at skabe bedre muligheder for at komme ind på arbejdsmarkedet, uden at der sættes spørgsmålstegn ved den i mange lande omfattende ansættelsesikkerhed.«⁽²⁴⁾ Dette har resulteret i, at de unge i stigende grad kun har fået tilbudt tidsbegrænsede ansættelser uden mulighed for at opnå tidsubegrænsede kontrakter. En veludbygget ansættelsesikkerhed beskytter ganske vist medarbejdere med høj anciennitet mod afskedigelser i krisetider i en grad, der ikke gælder for unge, men viser sig også at være en barriere for ansættelsen af unge uerfarne arbejdstagere i tider med økonomisk usikkerhed og forstærker på den måde arbejdsmarkedets segmentering.

3.7.2 Udvalget anbefaler, at navnlig medlemsstaterne med en særlig høj ungdomsarbejdsløshed viderefører reformerne af arbejdsmarkedet under inddragelse af arbejdsmarkedets parter med det formål at nå frem til den rigtige balance mellem fleksibilitet og sikkerhed. Reformen vil først virke på mellemlang sigt, men kan under et konjunkturopsving yde et væsentligt bidrag til en hurtig nedbringelse af ungdomsarbejdsløsheden.

3.8 Incitamentter til virksomhedernes ansættelse af unge

3.8.1 For at gøre det lettere for virksomhederne at træffe beslutning om at ansætte unge uerfarne arbejdstagere kan det være nyttigt at skabe yderligere incitamentter, der ofte består af løntilskud eller reducerede bidrag til de sociale sikringssystemer. Det skal imidlertid sikres, at dette ikke resulterer i konkurrenceforvridning eller en udhuling af de sociale sikringssystemer. Eksempler herpå er de tilskud som HRDA⁽²⁵⁾ betaler cypriotiske virksomheder til uddannelsesprogrammer for unge arbejdstagere. Navnlig SMV'er kan dermed finansiere den nødvendige uddannelse og den dermed forbundne lavere produktivitet i startfasen.

⁽²¹⁾ NEBA – Jobcoaching.

⁽²²⁾ U.S. Steel Kosice – Equality of Opportunity.

⁽²³⁾ Belgien – Activa.

⁽²⁴⁾ IZA – Youth Unemployment in Europe.

⁽²⁵⁾ Cypern – Scheme for the job placement and training of tertiary education.

3.8.2 Det finske »Sanssi«-kort⁽²⁶⁾ bekræfter, at en arbejdsgiver, der ansætter en ung arbejdsløs på under 30 år, kan søge om et løntilskud i 10 måneder.

3.8.3 Ungarn har valgt at give virksomhederne et incitament til at ansætte arbejdstagere under 25 år, ved at bruttolønnen og de sociale sikringsbidrag reduceres i et fast tidsrum.

3.8.4 I Italien findes der et 12-måneders socialsikringsincitament for virksomheder, der på tidsbegrænsede kontrakter ansætter unge mellem 18 og 29 år, som ikke har haft fast lønnet arbejde i de foregående 6 måneder, eller som ikke har en uddannelse på gymnasie- eller erhvervsuddannelsesniveau.

3.9 Foranstaltninger til fremme af iværksætteri

3.9.1 En af de tre søjler i »2020-handlingsplanen for iværksætterkultur — En saltvandsindsprøjtning til iværksætterånden i Europa«⁽²⁷⁾ er iværksætteruddannelser til fremme af vækst og oprettelse af nye virksomheder. Med »iværksætterkørekortet«⁽²⁸⁾ får unge en økonomisk og erhvervsøkonomisk uddannelse, som efter en afsluttende eksamen erstatter den ellers obligatoriske godkendelsesprocedure, der kræves, før der kan drives selvstændig erhvervsvirksomhed i Østrig.

3.9.2 Ved hjælp af »Junior Company Programme« opretter skoleelever i alderen 15 — 19 år rigtige virksomheder i et skoleår og udbyder produkter og tjenesteydelser, som de selv har udviklet, på det virkelige marked. På den måde indsamles der direkte erfaringer med erhvervslivet.

3.9.3 Projektet "Extraordinary Education"TM giver unge mulighed for at afprøve en forretningsidé under frie forhold og udstyrer dem med grundlæggende iværksætter- og kommunikationskompetencer uafhængigt af alder eller sprog.

3.9.4 Med det formål at sikre nye virksomheder adgang til finansiering og motivere dem til at oprette arbejdspladser opkræver Rumænien ingen registreringsafgifter hos nyetablerede virksomheder. Derudover gives der en skattelettelse for to til fire arbejdstagere, et lån på op til 10 000 euro, der kan udgøre op til 50 % af virksomhedsplanen samt statslige garantier for 80 % af lånoptagelsen. I perioden 2011 til marts 2014 er der i alt grundlagt 12 646 SMV'er og skabt 22 948 arbejdspladser. Kun 188 SMV'er er lukket igen. Dette succesrige program videreføres i 2014.

Bruxelles, den 4. juni 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²⁶⁾ Finland – Sanssi card.

⁽²⁷⁾ COM(2012) 795 final.

⁽²⁸⁾ Østrig – Unternehmerführerschein.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Transatlantiske handelsforbindelser og EØSU's synspunkter om øget samarbejde og en eventuel frihandelsaftale mellem EU og USA«

(initiativudtalelse)

(2014/C 424/02)

Ordfører: **Jacek Krawczyk**

Medordfører: **Sandy Boyle**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede på sin plenarforsamling den 11. juli 2013 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, på eget initiativ at afgive udtalelse om:

»Transatlantiske handelsforbindelser og EØSU's synspunkter om øget samarbejde og en eventuel frihandelsaftale mellem EU og USA«.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Eksterne Forbindelser, som vedtog sin udtalelse den 20. maj 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på den 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014, mødet den 4. juni 2014, følgende udtalelse med 187 stemmer for, 7 imod og 10 hverken for eller imod:

1. Konklusioner

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg mener, at en vellykket transatlantisk handels- og investeringspartnerskabsaftale (*Transatlantic Trade and Investment Partnership*, TTIP) kan bidrage væsentligt til at skabe reel vækst og optimisme. Genopretningen efter den økonomiske og finansielle krise i 2008 går trægt, og derfor vil en velafbalanceret aftale kunne medvirke til at genoprette den økonomiske vækst og jobskabelsen i Europa.

1.2 Udvalget bifalder de vigtige muligheder, der ligger i en bred handelsaftale mellem EU og USA, ikke bare med hensyn til at øge handlen og investeringerne på tværs af Atlanterhavet, men også fordi en sådan aftale vil kunne bidrage til at udvikle bedre globale regler og standarder, som vil gavne hele det multilaterale handelssystem.

1.3 På baggrund af det udbredte og berettigede krav fra EU's borgere om fuld gennemsigtighed i handelsforhandlingerne henleder EØSU Rådets og Kommissionens opmærksomhed på behovet for konsekvent og nøje at overholde artikel 218, især stk. 10, i TEUF, som lyder: »Europa Parlamentet skal straks underrettes fuldt ud i alle faser af proceduren«.

1.4 I tråd med Lissabonstrategien er det uomgængeligt, at Kommissionen anerkender EØSU's institutionelle rolle i hele forhandlingsforløbet vedrørende TTIP. Hvis en sådan aftale skal opnå bred offentlig opbakning, er det afgørende, at der hersker fuld gennemsigtighed omkring processen, og at udvalget og andre aktører fra civilsamfundet bliver hørt. Interessenterne skal have indblik i tekstmaterialet på så tidligt et tidspunkt som muligt.

1.5 Det er vigtigt at sikre, at fordelene ved TTIP kommer alle aktører ligeligt til gode, det være sig erhvervslivet, arbejdstagerne, forbrugerne og borgerne.

1.6 Efterhånden som forhandlingerne skrider frem og resultaterne af konsekvensanalyserne foreligger, skal de statistiske fremskrivninger og økonomiske prognoser ajourføres og overvåges.

1.7 TTIP vil give væsentlige fordele på lovgivningsområdet. Det er helt centralt, at begge parter har afgivet klare løfter om, at TTIP ikke vil sænke de nuværende standarder. Disse løfter skal indfris, hvis der skal opnås bred offentlig og politisk opbakning. Udvalget forbeholder sig retten til at bedømme de mulige resultater i lyset af disse aspekter.

1.8 Til forskel fra næsten alle andre bilaterale handelsaftaler er de potentielle besparelser og fordele ved TTIP knyttet til ikke-toldmæssige handelshindringer. Selv om toldreduktion sandsynligvis kun vil tegne sig for ca. 20 % af besparelserne, findes der særligt høje toldsatsen inden for bestemte nøglesektorer, som man bør tage fat i. Det er vigtigt at sikre gensidighed, når det gælder markedsadgang.

1.9 Det er overordentlig vigtigt, at der udarbejdes et solidt kapitel om handel og bæredygtig udvikling. Dette aspekt vil blive fulgt nøje af civilsamfundet på begge sider af Atlanterhavet.

1.10 Transatlantiske investeringer kan bidrage væsentligt til at sætte skub i væksten. Forslaget om at indarbejde en procedure for tvistbilæggelse mellem investor og stat (*Investor State Dispute Settlement*, ISDS) har givet anledning til stor bekymring blandt borgerne på begge sider af Atlanterhavet. Kommissionens har iværksat en offentlig onlinehøring om *investeringsbeskyttelse og ISDS i TTIP-aftalen*, og det er afgørende, at denne proces munder ud i en gennemsigtig og inklusiv dialog. EØSU kan spille en central rolle ved at lette forløbet.

1.11 Der udvises overordentlig stor interesse for TTIP fra alle sider af civilsamfundet i EU og USA. EØSU har allerede knyttet fremragende forbindelser til erhvervsliv, fagforeninger samt landbrugs, forbruger- og miljøorganisationer i USA. Der er en udtalt vilje til at pleje og udvikle dette netværk, og EØSU har gode forudsætninger for at fremme og styrke den dialog og det samarbejde, der allerede pågår.

1.12 Udvalget bifalder, at en EØSU-overvågningsgruppe på tre medlemmer vil få adgang til dokumenter på lige fod med den rådgivende ekspertgruppe, Kommissionen har nedsat. Udvalget ser dette som en anerkendelse af dets rolle som formel rådgivende institution i henhold til Lissabontraktaten,

Anbefalinger

1.13 TTIP skal anerkendes af EØSU som stående prioritet i hele forhandlings- og gennemførelsesforløbet for enhver aftale. EØSU skal overvåge alle aspekter af TTIP-forhandlingerne nøje. Man skal anvende en projektorienteret tilgang og i samråd med civilsamfundet i EU og USA samt Kommissionen indkredse de områder, der er vigtigst for det fremtidige arbejde.

1.14 Der skal arbejdes ambitiøst og åbent på at skabe sammenhæng i lovgivningen, og forhandlingerne skal tage udgangspunkt i bedste praksis. Det er overordentlig vigtigt, at begge parter overholder garantierne om ikke at slække på standarderne.

1.15 Aftalen bør omfatte effektive mekanismer og lovgivningsmæssigt samarbejde for at gøre det lettere at iværksætte høringer på et tidligt tidspunkt, hvis eventuelle nye bestemmelser vil komme til at påvirke en af parternes interesser. Dette bør ikke få indflydelse på EU's, medlemsstaternes eller USA's ret til selv at foretage reguleringer vedrørende beskyttelse af sundhed, forbrugere, arbejdstagere og miljø i et for dem hensigtsmæssigt omfang.

1.16 Begge parter bør udvise et højt ambitionsniveau med hensyn til toldsatsen og tilstræbe at fjerne og/eller udfase dem, også på følsomme områder. Dette skal gøres på en måde, så begge parter tilgodeses.

1.17 Deltagelsen i bilaterale handelsforhandlinger bør ikke svække EU's engagement i WTO og en stærk multilateral aftale.

1.18 Et stærkt og solidt kapitel om bæredygtig udvikling skal være en central del af aftalen, og bør indeholde følgende vigtige komponenter:

- begge parter bør bekræfte de forpligtelser, de har indgået i forbindelse med medlemskabet af Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO),
- de otte grundlæggende ILO-konventioner, som blev godkendt af WTO i Singapore-erklæringen fra 1996 skal fungere som minimumsstandarder,
- den fælles forpligtelse til effektiv gennemførelse, fremme og styrkelse af lovgivning og initiativer på miljøområdet skal bekræftes,

— man bør forpligte sig til at sikre og fremme bevarelse, bæredygtig udnyttelse samt forvaltning af naturressourcer og centrale multilaterale miljøaftaler.

1.19 EØSU bør medvirke til at muliggøre en bred dialog om ISDS efter gennemførelsen af Kommissionens høring om investeringsbeskyttelse og ISDS i TTIP-aftalen. Kommissionen bør bidrage til dette ved at præcisere, hvordan den vil vurdere og tage hensyn til resultaterne af høringen og fastlægge en foreløbig definition af termer som »uvederhæftig« i forbindelse med det erklærede mål om »undgåelse af uvederhæftige krav«, eller »offentligt formål« med hensyn til de påtænkte undtagelser fra forbuddet mod ekspropriation.

1.20 EØSU bør som led i sine igangværende projektaktiviteter vedrørende TTIP udarbejde en initiativudtalelse om tvistbilæggelse mellem investor og stat (ISDS).

1.21 EØSU støtter medtagelsen af et kapitel om små og mellemstore virksomheder (SMV).

1.22 De særlige kendetegn ved offentlige tjenester skal bevares i overensstemmelse med forpligtelserne i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

1.23 Det er helt afgørende at sikre energiforsyningen og adgangen til strategiske råstoffer. TTIP bør også fremme energieffektiviteten og vedvarende energikilder samt sikre begge parter ret til at bevare eller fastlægge standarder og forskrifter på området, samtidig med at man så vidt muligt forsøger at opnå konvergens mellem standarderne i EU og USA.

1.24 Det er overordentlig vigtigt, at der er lige adgang til offentlige indkøb på begge sider af Atlanterhavet. Dette må dog ikke udhule medlemsstaternes og de lokale og regionale myndigheders muligheder for at føre deres egne demokratisk vedtagne politikker på social- og miljøområdet.

1.25 Begge parter i aftalen bør anerkende, at man kun kan opnå bred offentlig opbakning til en aftale, hvis man fremmer og beskytter forbrugernes interesser.

1.26 Der skal tages hensyn til EU's nuværende landbrugs- og landbrugsfødevarerkræfter, og forsigtighedsprincippet, der er fastlagt i Lissabontraktaten, skal overholdes.

1.27 TTIP bør tilvejebringe en praktisk løsning med henblik på at opnå retssikkerhed for virksomheder, der baserer sig på geografiske betegnelser.

1.28 Man bør gennem hele forhandlingsprocessen afholde informationsmøder for civilsamfundet i slutningen af hver forhandlingsrunde. Informationsmøderne bør afholdes indtil sidste høringsfase forud for paraferingen. De vil opnå en meget større støtte i offentligheden, hvis Kommissionen gør det klart, at de er rådgivende og at forhandlerne vil tage behørigt hensyn til interessenterernes holdninger.

1.29 Civilsamfundet bør have en stærk fælles overvågningsmekanisme, som bør udgøre en helt central del af aftalen. I den forbindelse bør begge parter forpligtes til at høre repræsentanter for civilsamfundet gennem en særlig intern rådgivningsgruppe, hvor økonomiske, sociale og miljømæssige interesser er repræsenteret på lige fod. EØSU bør spille en hovedrolle i EU-delen af denne mekanisme. De interne rådgivende grupper bør:

— have kompetence til at udstede anbefalinger til de nationale myndigheder og de fælles politiske myndigheder, der er omfattet af aftalen (f.eks. et fælles udvalg for handel og bæredygtig udvikling). De politiske myndigheder bør effektivt forholde sig til disse anbefalinger inden for en bestemt tidsfrist,

— have mulighed for at modtage formelle forslag fra andre civilsamfundsorganisationer vedrørende gennemførelsen af kapitlet om bæredygtig udvikling og videresende disse til de politiske myndigheder til opfølgning,

- have bemyndigelse til at fremsætte udtalelser og anbefalinger på forslag fra tredjeparter.
- have mulighed for på visse betingelser at bede parterne om at iværksætte en høringsprocedure eller en procedure for tvistbilæggelse for tilsidesættelse af bestemmelserne i kapitlet om bæredygtig udvikling.

1.30 Derudover er det vigtigt at fastlægge, at repræsentanterne for begge parter interne overvågningsmekanismer afholder mindst ét årligt møde som fælles organ for at revidere gennemførelsen af kapitlet om bæredygtig udvikling og fremlægge fælles meddelelser og anbefalinger for parterne.

1.31 Den transatlantiske arbejdsmarkedsdialog og den transatlantiske miljødialog skal genoptages inden for rammerne af Det Transatlantiske Økonomiske Råd. Hermed gentager EØSU det krav, det fremsatte i sin udtalelse fra marts 2009 ⁽¹⁾.

1.32 EØSU bør snarest muligt oprette en kontaktgruppe for EU og USA.

2. Indledning og baggrund

2.1 Da det blev offentliggjort, at forhandlingerne om et omfattende transatlantisk handels- og investeringspartnerskab mellem USA og EU blev indledt, udsendte formanden for Europa-Kommissionen, José Manuel Barroso, formanden for Det Europæiske Råd, Herman Van Rompuy og USA's præsident Barack Obama en fælles erklæring. Her forklarede de, at forhandlingerne vil gøre USA og EU i stand til ikke blot at udvide handlen og investeringerne på tværs af Atlanten, men også til at bidrage til udviklingen af globale regler, som kan styrke det multilaterale handelssystem.

2.2 Disse erklæringer understreger aftalens muligheder for at sætte standarder i en multilateral kontekst. I den seneste tid har EU åbnet, og i nogle tilfælde afsluttet forhandlinger om en række bilaterale handelsaftaler. Selv om disse aftaler rummer betydelige muligheder, gentager EØSU, at det klart foretrækker en solid multilateral aftale forhandlet gennem WTO. Det er vigtigt, at EU fortsætter denne kurs og bygger videre på de beskedne resultater, der blev opnået på ministerkonferencen i Bali i 2013.

3. Politisk baggrund

3.1 På begge sider af Atlanterhavet og på begge politiske fløje i USA hersker der stor politisk vilje til at opnå positive resultater af TTIP-forhandlingerne. Man bør stræbe efter at afslutte forhandlingerne i den nuværende amerikanske regerings mandatperiode.

3.2 Udvalget gentager sit ønske om, at det hjertelige og positive klima i forhandlingerne kan fortsætte og bidrage til et positivt resultat af forhandlingerne. Det er opmuntrende, at man fra begge sider forsikrer, at forhandlingerne ikke vil medføre, at der slækkes på standarderne. I betragtning af dette spørgsmåls følsomme karakter og den maksimale gennemsigtighed, som et bredt udsnit af civilsamfundet over for EØSU har ytret ønske om, følger EØSU forhandlingerne nøje og ser frem til en udveksling af bedste praksis i den forbindelse.

3.3 Udvalget pointerer, at alle faser i forhandlingerne, indtil den endelige aftale foreligger, kræver bred opbakning fra EU's borgere, som »repræsenteres direkte på EU-plan i Europa-Parlamentet«, jf. artikel 10, stk. 2, i TEU. EØSU beder derfor Rådet og Kommissionen om, at procedurerne i artikel 218, især stk. 10, i TEUF nøje overholdes, således at Europa-Parlamentet »straks underrettes fuldt ud i alle faser af proceduren«.

3.4 Forhandlingspartnerne skal gøre en energisk indsats for, at civilsamfundet løbende høres og holdes underrettet i hele forhandlingsprocessen. Det er afgørende vigtigt, at der hersker fuld åbenhed om processen, og at teksterne gøres tilgængelige for interessenterne så tidligt som muligt, så konstruktive kommentarer kan fremsættes på et tidpunkt, hvor de kan blive taget med i betragtning under forhandlingerne. Det vil også bidrage til at sikre en smidig overgang, når den nye Kommission udpeges.

⁽¹⁾ EUT C 228 af 22.9.2009, s. 32–39.

3.5 Afsløringerne om det amerikanske nationale sikkerhedsagenturs (NSA) spionage har tæret på de transatlantiske bånd. Tysklands forbundskansler Angela Merkel kædede det følsomme spørgsmål om NSA sammen med de igangværende handelsforhandlinger i en tale til forbundsdagen den 18. november 2013, hvor hun betonedede, at de fortsatte beskyldninger mod USA uden tvivl sætter de transatlantiske bånd og derfor også forhandlingerne om en frihandelsaftale på en hård prøve. Merkel sagde: »Disse påstande er alvorlige. De skal afklares og, hvad vigtigere er for fremtiden, tilliden skal genopbygges.« Europa-Parlamentet har vedtaget en resolution⁽²⁾, som fastlægger, at det kan true Europa-Parlamentets godkendelse af handelsaftalen mellem EU og USA, hvis NSA ikke indstiller sin altomfattende masseovervågning. Udvalget håber, at problemerne på dette område kan løses med diplomatisk snilde og god vilje.

3.6 TTIP-forhandlingerne bliver en lakmestest for genoprettelsen af den nødvendige tillid, og det er vigtigt at huske på det positive budskab, der kom til udtryk i meddelelsen fra Det Hvide Hus' stabschef til formanden for repræsentanternes hus i marts 2013, og som slog tonen an for forhandlingerne: »Den potentielle nytte retfærdiggør i overvældende omfang indsatsen«. Det er denne indstilling, der præger udvalgets egne overvejelser.

4. Analyser af de økonomiske, sociale og miljømæssige virkninger af TTIP

4.1 Det er berettiget at føle skepsis i forhold til udsigterne til fremskridt i forhandlingerne, når man tænker på tidligere erfaringer i den retning, navnlig Sir Leon Brittans initiativ fra 1998 og den senere transatlantiske dialog i 00'erne. For at sikre en situation, der giver begge parter fordele, er vi nødt til at se på fælles analyser, der mere indgående undersøger udsigterne til jobskabelse og eventuel tabt beskæftigelse på begge sider. Uden vækst vil der imidlertid ikke opstå nye arbejdspladser. En analyse fra 2010 foretaget af Copenhagen Economics om virkningen af EU's udadgående direkte udenlandske investeringer viste, at dette ikke havde nogen målbar effekt på beskæftigelsen. Disse resultater er også relevante i denne sammenhæng.

4.2 EU bør lægge sig i selen for at opnå et positivt udfald af TTIP-forhandlingerne. Det er vigtigt at sikre gensidighed, når det gælder markedsadgang. Nye studier⁽³⁾, bl.a. Kommissionens konsekvensanalyse, viser, at der er brug for en vidtgående aftale, hvis vi skal kunne opnå mærkbare fordele.

4.3 Forhandlingerne bør bygge videre på de hidtidige positive resultater. Man regner med, at forbindelserne mellem EU og USA allerede tegner sig for i alt 13 millioner arbejdspladser og investeringer for næsten 3,9 billioner USD, svarende til 45 % af det globale BNP.

4.4 Der er allerede foretaget grundige statistiske fremskrivninger. Ifølge Centre for Economic Research vil en vidtgående aftale føre til en stigning i BNP på 119 milliarder euro i EU og en stigning på 95 milliarder i USA.

Business Coalition for Transatlantic Trade har beregnet, at TTIP vil skabe 0,5 millioner højt betalte arbejdspladser i EU og USA.

4.5 Andre prognoser er dog knap så optimistiske. F.eks. vurderer Center for Economic Policy Research (CEPR), at størstedelen af de nye arbejdspladser vil opstå inden for sektorer med lavtuddannede arbejdstagere, mens navnlig antallet af arbejdspladser for højtuddannede inden for elektroniksektoren i EU vil dale. De vurderer, at 0,2- 0,5 % af EU's arbejdskraft kan blive nødt til at skifte job som følge af de økonomiske forandringer, som TTIP vil medføre. Det er vigtigt at blive opmærksom på disse forandringer på et tidligt tidspunkt og at reagere hensigtsmæssigt på dem i de berørte sektorer/medlemsstater, så man kan identificere de kvalifikationer, der kan overføres, og omskole de relevante arbejdstagere.

4.6 Det kan ikke undgås, at virkningerne af en positiv TTIP vil blive ujævnt fordelt — der vil være nationale, regionale og sektorbestemte forskelle. Derfor skal de statistiske fremskrivninger ajourføres og overvåges løbende, efterhånden som forhandlingerne skrider frem, lige som visionerne skal sammenholdes med den virkelighed, der viser sig.

4.7 Det er meget vigtigt, at EØSU støtter og holder sig informeret om sådanne nødvendige konsekvensanalyser på områder som jobskabelse, jobmobilitet, jobkvalitet og teknologianvendelse.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0230+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN>

⁽³⁾ Jf. »Reducing Transatlantic Barriers to Trade and Investment — An Economic Assessment« — Centre for Economic Policy Research, London, March 2013. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150737.pdf

4.8 Sådanne studier indgår allerede i EU-processen (f.eks. den handelsrelaterede bæredygtighedsvurdering, som lige nu udføres for Kommissionen ⁽⁴⁾), men det er afgørende, at processen præges af bred opbakning, åbenhed og gennemsigtighed, og at civilsamfundet inddrages løbende. EØSU er parat til at yde et væsentligt, regelmæssigt bidrag til denne proces. Civilsamfundet bør involveres løbende og på konstruktiv vis, og den grundlæggende anerkendelse af dets rolle bør præge hele forløbet. Denne udtalelse udgør EØSU's indledende bidrag til dette.

4.9 Udvalget forbeholder sig retten til at bedømme de mulige resultater i lyset af disse overvejelser.

5. Eliminering af toldsatser i den transatlantiske handel

5.1 Selv om toldsatserne er relativt lave, er der særligt høje toldsatser for følsomme produkter på begge sider af Atlanterhavet, bl.a. for tobak, tekstil og beklædning, sukker, fodtøj, mejeriprodukter og visse grøntsager. Desuden opretholder USA høje toldsatser for tilberedte fødevarer, tilberedt fisk og kød, tilberedte varer af korn, pasta og chokolade. For operatører fra disse sektorer kan fjernelse af toldsatserne fungere som et særligt incitament til eksportaktiviteter.

5.2 Derudover bærer den transatlantiske handel præg af en betydelig grad af virksomhedsintern handel og handel med mellemprodukter. Slutprodukterne er ofte et resultat af en relativt kompliceret forsyningskæde, hvor selv lave toldsatser kan få en markant effekt på produktets konkurrencedygtighed. Derfor bør man fjerne så mange afgifter som muligt, så snart aftalen træder i kraft. Overgangsperioden for de resterende afgifter bør ikke overstige fem år.

6. Overvindelse af grundlæggende forskelle i henseende til regulering og standardisering

6.1 Det er almindeligt anerkendt i både USA og EU, at TTIP har stort potentiale på reguleringsområdet. EØSU bifalder den udtrykkelige forpligtelse, der kommer til udtryk i EU's chefforhandler Ignacio Garcia Berceros udsagn om, at »disse forhandlinger handler ikke — og jeg gentager: ikke om at sænke standarderne.«

6.2 Dette punkt har central betydning for EØSU. I lyset af ovennævnte udtalelse og det faktum, at den også blev gentaget af USA's chefforhandler Dan Mullaney på informationsmødet for civilsamfundet i november 2013, afholder EØSU sig i nærværende udtalelse fra at påpege nogle af de mange bekymringer, som vil opstå, hvis denne forpligtelse ikke efterkommes til fulde.

6.3 USA er ikke kun EU's største handelspartner, men er også en ligesindet partner, som vi deler mange idealer og værdier med. Der langt flere ligheder mellem EU og USA, end der er meningsforskelle. Det er en sjælden situation — og et enestående udgangspunkt for et ambitiøst resultat. For at frigøre eksportens fulde potentiale bør vi fokusere på at fjerne og finde løsninger på ikketoldmæssige handelshindringer til gavn for begge sider, og samtidig opretholde det nuværende niveau for standarder og beskyttelse af borgerne, forbrugerne, arbejdstagerne og miljøet. Det skal vi bygge videre på.

6.4 Der er imidlertid forskellige tilgange til regulering/standardisering, og der er brug for mere tilbundsående undersøgelser inden for en række sektorer, bl.a. når det gælder kemikalier, fødevarer, sikkerhed, landbrug, motorkøretøjer, kosmetik, tekstiler/beklædning og lægemidler. Det bør på flere områder være muligt at opnå gensidige fordele ved hjælp af større sammenhæng i lovgivningen, harmonisering og gensidig anerkendelse af testning og overensstemmelsesvurderinger for at opnå ensartede resultater af ensartede processer. Alle disse muligheder bør dog være i tråd med internationale standarder.

6.5 Med henblik på at lette handelen bør moderniseringen af procedurerne og toldsamarbejdet føre til forenkling og fjernelse af unødvendige gebyrer og kontroller.

(4) <http://www.trade-sia.com/ttip/>

6.6 Det bør være en central del af et tættere lovgivningsmæssigt samarbejde mellem EU og USA, at man fremmer og udveksler bedste praksis samt at sikkerheden, sundheden og den økonomiske velstand forbedres for borgerne på begge sider af Atlanterhavet.

6.7 Forhandlingerne om tekniske handelshindringer (TBT) bør være præget af et lignende ambitionsniveau. Her bør et »TBT-plus«-kapitel, med udgangspunkt i målsætningen om ikke at sænke standarderne, udgøre en af mulighederne for at fremme tilliden til vores respektive lovgivningssystemer.

6.8 Desuden bør man indarbejde effektive mekanismer til forebyggelse af nye hindringer ved på et tidligt tidspunkt at foretage høringer om lovgivning, der kan få væsentlig betydning for industrien i USA eller EU, forudsat at alle berørte parter sikres mulighed for at medvirke. Det bør ikke påvirke retten til at regulere i overensstemmelse med det niveau for sundhed, beskyttelse af borgerne, forbrugerbeskyttelse og standarderne for arbejdsmarkedet og miljøet, som partnerne finder hensigtsmæssigt for samfundet.

6.9 Det er vigtigt, at de regulerende myndigheders beslutningspraksis på begge sider af Atlanterhavet samt reguleringssamarbejdet mellem EU og USA bygger på en række principper som gennemsigtighed, ansvarlighed samt en åben og upartisk politikudformning, der tager hensyn til alle dele af samfundet.

6.10 Forskellene mellem aftaleparternes regler og standarder kan reduceres væsentligt ved hjælp af omfattende dialoger og høringer på et tidligt tidspunkt i processen. På den måde kan man ikke alene mindske forskellene, men også sænke omkostningerne for både producenter og forbrugere.

7. Bæredygtig udvikling og forskellige standarder

7.1 EU og USA spiller en vigtig rolle i debatten om bæredygtig udvikling på globalt plan, og også med hensyn til det internationale samarbejde om at nå målsætningerne på dette område. Samtidig er det vigtigt for både EU og USA at arbejde henimod bæredygtig udvikling på alle tre hovedområder (økonomisk vækst, social udvikling og miljøbeskyttelse) til deres egne borgeres bedste. Hvad det angår, vil TTIP og i særdeleshed den del, der vedrører handel og bæredygtig udvikling, give EU og USA mulighed for at bekræfte deres tilsagn om at fremme bæredygtig udvikling gennem deres politikker og gennem øgede handels- og investeringsaktiviteter, dialog og samarbejde inden for rammerne af den kommende aftale.

7.2 Siden december 2009 har EU i tråd med Lissabontraktaten⁽⁵⁾ stræbt efter at indarbejde et kapitel om handel og bæredygtig udvikling i alle nye handelsaftaler. Både EØSU og Europa-Parlamentet bakker stærkt op om dette.

7.3 Det er vigtigt, at den nye aftale bekræfter begge parter ret til at regulere og etablere deres egne prioriteter, politikker og lovgivning vedrørende bæredygtig udvikling på linje med parternes forpligtelser til at overholde internationale standarder og aftaler.

7.4 Kommissionens ofte citerede tilsagn om, at EU's standarder for sundhed, sikkerhed, miljø, arbejde og forbrugerbeskyttelse ikke bliver sænket, bifaldes. EØSU bør også overvåge dette for at sikre, at tilsagnet ikke bliver udvandet.

7.5 Vi bør bygge videre på dette ved at fastlægge en række nøglespørgsmål og foreslå positive løsninger, bl.a. vedrørende sociale spørgsmål. TTIP skal anerkendes af EØSU som stående prioritet i hele forhandlings- og gennemførelsesforløbet.

7.6 Aftalepartnerne bør bekræfte deres forpligtelse til effektiv gennemførelse og håndhævelse af lovgivningen på arbejdsmarkedsområdet. De bør også bekræfte de forpligtelser, der følger med medlemskabet i Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO), herunder ILO-erklæringen fra 1998 om grundlæggende principper og rettigheder på arbejdspladsen, som er bindende for alle ILO-medlemmer. De otte grundlæggende ILO-konventioner, som i 1996 blev godkendt af WTO i Singapore-erklæringen, skal fungere som minimumsstandarder vedrørende de sociale aspekter af et eventuelt kapitel om bæredygtig udvikling i TTIP, analogt med de frihandelsaftaler⁽⁶⁾, som EU har indgået i den senere tid.

⁽⁵⁾ Artikel 207 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) vedrørende principperne for EU's handelspolitik og artikel 3, stk. 5, og artikel 21 i traktaten om Den Europæiske Union om de generelle principper for EU's optræden udadtil med henvisning til bl.a. EU's støtte til handel og bæredygtige udvikling.

⁽⁶⁾ (EUT L 127 af 14.5.2011, s. 62-65).

7.7 EU har altid fremmet en den »sociale dagsorden« i virkeliggørelsen af det indre marked, og EØSU er selv et konkret eksempel på EU's engagement for dialog og konsensus. Samtidig med at man udviser respekt for USA's noget anderledes sociale model, bør EU udtrykkeligt fremme og stå vagt om sin egen model, som bygger på social solidaritet.

7.8 Begge parter bør anerkende vigtigheden af global miljøforvaltning og globale regler for at håndtere fælles miljøproblemer. De bør bekræfte deres forpligtelse til effektiv gennemførelse og håndhævelse af lovgivningen på miljøområdet. Desuden bør begge parter gentage deres tilsagn om fortsat at arbejde for at sikre og fremme bevarelse, bæredygtig udvikling og forvaltning af naturressourcer, I den forbindelse bør parterne også bekræfte deres engagement i multilaterale miljøaftaler.

7.9 TTIP bør også give EU og USA mulighed for yderligere at fremme handel og investeringer, der understøtter bæredygtig udvikling, f.eks. liberalisering af handel med miljøvenlige produkter og tjenesteydelser (i tråd med det initiativ, der blev præsenteret i Davos den 24. januar 2014, og som begge parter indgår i), fremme af virksomhedernes sociale ansvar og andre spørgsmål.

7.10 I modsætning til USA har EU endnu ikke indarbejdet arbejdsmarkeds- og miljøspørgsmål, som omfattes af kapitlet om bæredygtig udvikling, i den generelle tvistbilæggelsesprocedure. Sådanne spørgsmål bliver i stedet behandlet i en høringsprocedure, som ikke kan resultere i handelssanktioner. Denne holdning bærer ikke præg af nogen klar logik, og EØSU anmoder Kommissionen om at præcisere dette.

8. Investeringer

8.1 Med Lissabontraktatens ikrafttrædelse har EU nu fået beføjelser på investeringsområdet. En ny aftale vil erstatte alle eksisterende bilaterale investeringsaftaler mellem USA og ni medlemsstater.

8.2 På multilateralt niveau er EU og USA omfattet af WTO-aftalen om handelsrelaterede investeringsforanstaltninger. Denne aftale gælder imidlertid kun for foranstaltninger vedrørende varehandel, men ikke handel med tjenesteydelser eller andre nøgleområder, der har udviklet sig i de seneste tyve år. EU og USA indgik desuden en aftale i april 2012 om en række ambitiøse investeringsprincipper, og opfordrede andre lande til at gøre det samme.

8.3 Forslaget om at indarbejde en mekanisme til bilæggelse af tvister mellem investorer og stater (ISDS) har vakt stor interesse i offentligheden på begge sider af Atlanterhavet. EØSU bifalder Kommissionens anerkendelse af den store offentlige bekymring, der er opstået på grund af aggressive retssager ⁽⁷⁾, samt Kommissionens beslutning om at foretage en separat offentlig høring om investeringsbeskyttelse og ISDS som reaktion på offentlighedens massive interesse. Denne offentlige høring blev iværksat den 27. marts 2014 og er et glimrende eksempel på, at civilsamfundet opmuntres til at komme med input til forhandlingerne.

8.4 Efter EØSU's mening er det afgørende, at en eventuel ISDS-mekanisme i TTIP ikke hæmmer EU's medlemsstaters muligheder for at regulere i offentlighedens interesse. Udvalget noterer sig bestræbelserne i retning af større gennemsigtighed og vil udarbejde en initiativudtalelse om ISDS.

8.5 I paragraf 8 i det faktablad, som blev offentliggjort den 3. oktober 2013, fremlægger Kommissionen forslag til at forhindre potentielt misbrug af proceduren for tvistbilæggelse mellem investorer og stater. Udvalget mener imidlertid, at der stadig er uklarhed omkring definitionen af flere begreber, heriblandt begrebet »uvederhæftige krav« og »offentligt formål«. Det er vigtigt, at der hurtigst muligt fastlægges en ordentlig definition.

8.6 Efter EØSU's mening er det vigtigt, at EU's forhandlingsposition indeholder en række betingelser for indarbejdelse af ISDS i aftalen. En betingelse må være, at aftalens forskellige bestemmelser tillader medlemsstaterne at forfølge legitime politikmålsætninger, såsom beskyttelse af samfundet, miljøet, forbrugerbeskyttelsen, det finansielle systems stabilitet, offentlig sundhed og sikkerhed på en ikke-diskriminerende måde. Dette må være et vejledende princip for EU's forhandlere og bør nævnes udtrykkeligt i aftalen.

⁽⁷⁾ På nuværende tidspunkt føres der aggressive retssager af private selskaber mod suveræne stater, f.eks. Veolia mod Egypten og Philip Morris mod Australien.

9. SMV'er

9.1 I både EU og USA fungerer SMV'er og nystartede virksomheder som vigtige drivkræfter for vækst og jobskabelse. Over 20 millioner virksomheder i EU og 28 millioner virksomheder i USA er SMV'er. På begge sider af Atlanterhavet er SMV'er en vigtig kilde til innovation, nye produkter og nye tjenesteydelser, og de drager allerede nytte af den transatlantiske handel.

9.2 TTIP vil blive særligt værdifuld for SMV'er med tanke på, at handelshindringer ofte indebærer uforholdsmæssigt store byrder for små virksomheder, der har færre ressourcer til at imødegå hindringerne end store virksomheder. Aftalen kan eventuelt medføre fordele for SMV'er på områder som toldsætter, lovgivningsspørgsmål og ikketoldmæssige hindringer, tjenesteydelser, elektronisk handel, offentlige indkøb, afgifter og handelslettelser samt intellektuelle ejendomsrettigheder.

9.3 EØSU støtter medtagelsen af et kapitel om små og mellemstore virksomheder (SMV). Et sådant kapitel kan fastsætte mekanismer for et samarbejde mellem aftalparterne med henblik på at gøre det lettere for SMV'er at deltage i den transatlantiske handel. Man kan også indarbejde bestemmelser om et SMV-udvalg, der kan hjælpe SMV'erne, og om udvikling af en webbaseret informationsplatform og andre ressourcer for at hjælpe virksomhederne med at forstå bestemmelserne i aftalen og forklare, hvordan de kan drage nytte af dem.

10. Forbrugernes interesser

10.1 Forbrugernes tillid er en forudsætning for, at aftalen bliver en succes. Hvis forbruget øges, følger væksten og beskæftigelsen trop. Derfor er det afgørende, at forbrugerne får garantier, som skaber tillid til det transatlantiske marked. Det klare løfte om, at de nuværende standarder ikke vil blive sænket, er en god begyndelse. Udfordringen består i at føre dette løfte ud i livet og sikre en klar lovramme for at undgå, at standarderne sænkes, samt ved siden af andre initiativer at sørge for, at civilsamfundet holdes behørigt og rettidigt løbende underrettet om processen omkring lovgivningsmæssig konvergens. Der bør også indarbejdes bestemmelser, der sikrer borgernes ret til at kræve gennemførelse, hvis sådanne bestemmelser ikke overholdes.

10.2 Der er bekymring for, at åbne grænser og afskaffelse af handelshindringer kan medføre større udbredelse af forurenede fødevarer med de konsekvenser, det måtte føre med sig. TTIP giver dog mulighed for at udvikle et fælles varslingsystem for både EU og USA, med det formål at forbedre forbrugerbeskyttelsen og minimere negative konsekvenser for handelen i et sådant negativt scenarie.

10.3 Man skal kunne spore fødevarer og afledte produkter for at kunne garantere sikkerheden og kvaliteten og give forbrugerne mulighed for at træffe informerede valg. TTIP giver begge parter mulighed for at opnå større forståelse for de komplekse, globale fødevarerforsyningskæder og -netværk og udvikle stærke, kompatible og interoperable strategier, der kan sikre sporbarheden og fødevarernes ægthed, herunder systemer for identifikation af dyr.

10.4 Der bør oprettes obligatoriske systemer for rapportering og informationsudveksling om nye produkter for at holde opsyn med markedsindførelsen af industrielt fremstillet nanomateriale. Der bør oprettes en omfattende og offentligt tilgængelig fortegnelse til registrering af sidstnævnte.

11. Tjenesteydelser

11.1 Der er solidt statistisk belæg for, at øget handel og større investeringer i tjenesteydelsessektoren rummer et stort potentiale for vækst. Derfor er det vigtigt, at aftalen indeholder hensigtsmæssige forpligtelser vedrørende tjenesteydelser (herunder finansielle tjenesteydelser) for begge sider. Bedre markedsadgang har høj prioritet hos EU's virksomheder.

11.2 I forhandlingerne skal der også tages behørigt hensyn til den særlige karakter, der præger EU's offentlige tjenesteydelser. De skal bevares i overensstemmelse med forpligtelserne i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

11.3 Samarbejdet på lovgivningsområdet bør også omfatte tjenesteydelser. Man bør tilstræbe et tættere samarbejde mellem lovgivere, større åbenhed og afskaffelse af unødvendige og tyngende krav.

12. Landbrug og landbrugsfødevarer

12.1 Aftalen bør for eksempel have høje målsætninger, når det gælder sundhedsmæssige og plantesundhedsmæssige foranstaltninger (SPS). USA og EU bør ved forhandling søge at tilvejebringe et ambitiøst »SPS-plus«-kapitel.

12.2 Metoderne for landbrugs- og fødevarereproduktion i USA og EU (bl.a. dyrevelfærd, bestemmelser vedrørende fødevarerens sikkerhed og anvendelse af plantebeskyttelsesmidler) udvikler sig under meget forskellige vilkår. I USA baseres beslutninger om, hvorvidt et produkt kommer på markedet eller ej, udelukkende på videnskabelige overvejelser, mens lignende beslutninger i EU tager udgangspunkt i »forsigtighedsprincippet«. Forhandlingerne skal tage hensyn til disse forskelle i tilgangen.

12.3 Kommissionens førnævnte tilsagn om, at EU's standarder, bl.a. med hensyn til forbrugerbeskyttelse, ikke bliver sænket, bør medvirke til at skærpe vores opmærksomhed omkring fødevarerens sikkerhed (genmodificerede fødevarer, hormoner i kød, kemisk rensning af fødevarer osv.), og samtidig sikre systematisk overholdelse af forsigtighedsprincippet (som er fastlagt i Lissabontraktaten). Man bør opretholde et højt fødevarerens sikkerhedsniveau på begge sider af Atlanten i bestræbelserne på at opnå større overensstemmelse mellem lovgivningssystemerne i USA og EU.

13. Offentlige indkøb

13.1 Offentlige indkøb er et særlig følsomt spørgsmål, hvor EU imidlertid bør indtage en mere offensiv stilling, eftersom amerikanske virksomheder på nuværende tidspunkt har større fordele af åbenheden på EU's marked end omvendt. Det er overordentlig vigtigt, at niveauet for adgang til offentlige indkøb er det samme i både EU og USA.

13.2 Forhandlerne må sikre, at medlemsstaternes og de lokale og regionale myndigheders muligheder for at føre deres egne demokratisk vedtagne politikker på social- og miljøområdet ikke udhules.

14. Databeskyttelse

Der er bekymring for, at TTIP vil kunne svække reglerne for databeskyttelse i EU og USA og udgøre en trussel mod borgernes datasikkerhed og privatlivets fred. I tråd med den forpligtelse, der nævnes i punkt 6.1, er det helt afgørende, at standarderne på dette område ikke sænkes, og at EU-borgerne sikres samme beskyttelsesniveau under EU's nuværende databeskyttelseslovgivning, når de kommer i berøring med virksomheder i USA.

15. Energi og strategiske råvarer

15.1 Det er yderst vigtigt at sikre energiforsyningen. Sikring af energiforsyningen og strategiske råvarer er et spørgsmål, der bør have prioritet i hele aftalen. Den bør indeholde bestemmelser, som gør det muligt at identificere nuværende og fremtidige flaskehalse i forsyning og infrastruktur, som vil kunne påvirke handelen. Man bør også indarbejde mekanismer for håndtering af forsyningskriser og -afbrydelser.

15.2 Energieffektivitet og fremme af vedvarende energi er en vigtig del af EU's og USA's energipolitik. TTIP bør fremme disse mål og garantere begge parter ret til at opretholde eller etablere standarder og bestemmelser for f.eks. den energimæssige ydeevne for produkter, udstyr og processer, samtidig med at man tilstræber så stor konvergens som muligt mellem EU's og USA's standarder.

16. Geografiske betegnelser

EU's eksport til USA udgøres i høj grad af produkter med høj merværdi, hvor systemet for geografiske betegnelser spiller en vigtig rolle. Dette system beskytter EU's produkter mod imitation og bedrageri og gør det vanskeligere at vildlede forbrugerne. TTIP bør tilvejebringe en praktisk løsning med henblik på at opnå retssikkerhed for virksomheder, der baserer sig på geografiske betegnelser.

17. Civilsamfundets rolle og inddragelse

17.1 EØSU bifalder den nu veletablerede proces, hvor der afholdes et stort informationsmøde for civilsamfundet aktører efter hver forhandlingsrunde. Det er afgørende, at alle interessenter fortsat høres, og at EØSU's vigtige rolle i denne proces anerkendes. Der hersker imidlertid bekymring i civilsamfundet for, at forhandlingsteksterne er belagt med unødvendig fortrolighed, som obstruerer informationsprocessen. Dermed opstår der overhængende fare for at underminere den offentlige tillid og støtte til TTIP-aftalen.

17.2 Det Transatlantiske Økonomiske Råd og de brister og forskelle, der har præget de fem transatlantiske dialoger (om handel, forbrugere, lovgivere, arbejdsmarked og miljø) blev udmærket belyst i EØSU's udtalelse om emnet fra marts 2009⁽⁸⁾. Som de transatlantiske dialoger om erhvervsliv og forbrugere viser, kan disse organer — hvis de oprettes og anvendes rigtigt — yde et væsentligt bidrag til forhandlingerne. EØSU gentager derfor sin opfordring til at genoptage den transatlantiske arbejdsmarkedsdialog og den transatlantiske miljødialog.

17.3 Som allerede nævnt indebærer TTIP både risici og muligheder, og civilsamfundet kommer til at spille en central rolle for, om resultatet af forhandlingerne godkendes eller ej.

De seneste bilaterale handelsaftaler, som EU har indgået, har indeholdt omfattende bestemmelser om en overvågningsmekanisme i civilsamfundet.

17.4 Alle disse mekanismer vil få sui generis-karakter, hvor der tages hensyn til de konkrete omstændigheder. EØSU står imidlertid urokkeligt fast på sit krav om, at der hurtigst muligt skal findes en specifik mekanisme for TTIP, og at EØSU skal høres med hensyn til udformningen af den.

18. EØSU's rolle

18.1 EØSU's institutionelle rolle skal anerkendes i hele forhandlingsforløbet, og der skal føres en løbende dialog mellem EØSU, Kommissionen og Europa-Parlamentet i hele denne proces.

18.2 I Lissabontraktaten slås det fast, at EØSU danner bro mellem civilsamfundet og EU's institutioner, og dette er et grundlæggende aspekt af det nære samarbejde mellem EØSU og Kommissionen. Med tanke på TTIP's potentielle betydning er det særdeles vigtigt, at

- Kommissionen anerkender EØSU's centrale rolle og holder udvalget underrettet om alle aspekter af forhandlingsprocessen. I den forbindelse bifalder udvalget, at en EØSU-overvågningsgruppe på tre medlemmer vil få adgang til alle dokumenter på lige fod med den rådgivende gruppe i GD for Handel.
- civilsamfundet inddrages i hele forhandlingsforløbet,
- der — når aftalen foreligger — etableres en stærk og fuldt repræsentativ fælles overvågningsmekanisme i civilsamfundet. Her skal EØSU spille en fremtrædende rolle.

18.3 Selv om USA ikke har en organisation, der svarer til EØSU, viste besøget i Washington i februar 2014, at der findes en veludviklet organiseret civilsamfundsstruktur i USA, som matcher tredelingen i EØSU. Med TTIP får EØSU derfor en fremragende mulighed for at videreudvikle sin allerede etablerede politik for at pleje forbindelser til civilsamfundet på den anden side af Atlanterhavet. Derfor anbefales det at nedsætte en kontaktgruppe for forbindelser mellem EU og USA så snart som muligt.

18.4 Denne udtalelse markerer begyndelsen til — ikke slutningen af — EØSU's engagement i forhandlingerne om TTIP. Det anbefales at gøre deltagelse i overvågning af TTIP-forhandlingsprocessen på vegne af civilsamfundet til et løbende EØSU-projekt. Dette kan indebære flere udtalelser, offentlige høringer, seminarer, konferencer osv. om spørgsmål som bæredygtig udvikling, SMV'er, ISDS, offentlige indkøb samt specifikke sektoranalyser.

Bruxelles, den 4. juni 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁸⁾ EUT C 228 af 22.9.2009, s. 32-39.

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 499. PLENARFORSAMLING DEN 4.-5. JUNI 2014

Det Europæiske Økonomiske og Sociale udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg — En vision for det indre marked for industriprodukter«

COM(2014) 25 final

(2014/C 424/03)

Ordfører: DENIS MEYNENT

Den 7. marts 2014 besluttede Kommissionen under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg — En vision for det indre marked for industriprodukter«

COM(2014) 25 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 14. maj 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014, mødet den 4. juni, følgende udtalelse med 144 stemmer for, 2 imod og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) bifalder Kommissionens meddelelse »En vision for det indre marked for industriprodukter«. Meddelelsen indgår i den seneste positive udvikling i retning af en industripolitik på EU-plan — som især er kommet til udtryk ved meddelelsen »En industriel renaissance i Europa«.

1.2 Efter EØSU's opfattelse bør der foretages en demokratisk, åben og gennemsigtig regulering af de tekniske standarder for industriprodukter med inddragelse af en bred vifte af interessenter og som et minimum virksomheder, herunder SMV'er, arbejdstagere eller deres repræsentanter, forbrugere og ikke-statslige miljøorganisationer. Med hensyn til den konkrete gennemførelse af en sådan åbning vil det være hensigtsmæssigt at yde offentlig støtte til interessenter, der ikke råder over tilstrækkelige ressourcer til at deltage.

1.3 Anvendelsesområdet for »væsentlige krav« af offentlig interesse, som kan munde ud i tekniske standarder, bør ikke kun begrænses til sikkerhed, sundhed, miljøbeskyttelse og forbrugerbeskyttelse. Det bør derimod også omfatte alle offentlige interesser, som ved demokratisk afgørelse vurderes at være legitime, navnlig sociale og miljømæssige produktionsvilkår, interoperabilitet mellem tekniske systemer og adgang for alle brugere.

1.4 De tekniske standarder jævnligt bør gennemgås og forbedres, og jo mere innovative sektorer der er tale om, desto hyppigere bør en sådan gennemgang finde sted; Efter EØSU's opfattelse bør sådanne ændringer ikke begrænses, men deres indvirkning på virksomhederne, især SMV'erne, bør minimeres.

1.5 Det vil være hensigtsmæssigt at evaluere lovgivningsforslagenes indvirkning på SMV'erne i tråd med »Small Business Act«⁽¹⁾. SMV'erne bør således ikke være undtaget fra anvendelsen af lovfæstede standarder, idet standarderne har til sigte at beskytte offentlige interesser, som er uafhængige af størrelsen på den virksomhed, der udformer eller fremstiller et produkt, og idet man bør undgå at skabe et marked med to hastigheder.

1.6 EØSU bifalder Kommissionens forslag om at udstede forordninger, som anvendes ensartet og umiddelbart i hele EU, frem for direktiver, hvis formål er at harmonisere industriprodukter. Udvalget bifalder desuden forslaget om at omdanne Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 768/2008/EF til en forordning, der finder generel anvendelse, hvilket vil forenkle reguleringsstrukturen og gøre den mindre kompliceret, navnlig for SMV'er.

1.7 EØSU går ind for gratis adgang til sammendrag af standarder for alle interesserede parter, navnlig SMV'er.

1.8 EØSU foreslår, at Kommissionen på det indre marked og på tredjelandes markeder bredt formidler oplysninger om kvaliteten af og de høje krav til produkter, der er i overensstemmelse med de europæiske standarder, ved hjælp af et budget, som er øremærket til kommunikation, og ved at inddrage de interessenter, der fremgår af punkt 1.2.

1.9 Det er vigtigt, at den demokratiske, åbne og gennemsigtige karakter af den nuværende regulering af tekniske standarder på markedet for industriprodukter bevares ved indgåelse af frihandelsaftaler;

1.10 EØSU går ind for oprettelsen af en centraliseret elektronisk database, der formidler relevante normative oplysninger om hvert produkt.

1.11 EØSU støtter oprettelsen af et system til »onlineovervågning« af det indre marked, hvormed informanter i god tro fortroligt kan underrette myndighederne om de uregelmæssigheder, de måtte være vidner til under projekteringen, fremstillingen eller importen af industriprodukter.

1.12 EØSU mener, at tekniske oplysninger om et industriprodukt skrevet på papir udgør et tidsubegrænset, ægte og forfalskningssikkert kontraktmedium, og at et elektronisk medium kun bør tages i betragtning, hvis det lever op til samme krav.

1.13 EØSU bemærker, at der fortsat foreligger visse hindringer for den frie bevægelighed og den frie konkurrence i det indre marked for industriprodukter. EØSU ser gerne, at markedsovervågningen øges. Medlemsstaterne bør opfordres til at opnå en højere grad af sanktionsharmonisering på niveau med og med en teknisk viden, der svarer til kontrollen af markedet og til distributionen af produkter og tjenesteydelser, med henblik på at styrke deres indbyrdes sammenhæng på europæisk plan.

2. Indledning

2.1 Det fremgår af meddelelsen, der forlænger meddelelsen fra oktober 2012, at Kommissionen overvejer mulige reguleringsforanstaltninger i det indre marked for industriprodukter i lyset af internationaliseringen af handelen, produkternes tekniske udvikling og markedsføringen af nye produkter og nye teknologier. Man bør vurdere konsekvenserne af de eksisterende bestemmelser for produktmarkedet set fra industrivirksomhedernes og enhedsmarkedsoperatørernes perspektiv på baggrund af resultaterne af en offentlig høring og af casestudier, som er gengivet i vedlagte arbejdsdokument (kun på engelsk) fra Kommissionens tjenestegrene.

2.2 Kommissionens dokument omhandler udviklingen af den EU-lovgivning, som har fundet anvendelse på industriprodukter siden vedtagelsen i 1985 af den »nye metode« med hensyn til en harmoniseret lovgivning: EU-lovgiveren fastlægger de »væsentlige krav«, dvs. de mål vedrørende sikkerhed, sundhed, miljøbeskyttelse og forbrugerbeskyttelse, som virksomhederne skal opfylde ved markedsføringen af deres produkter på EU-markedet, samtidig med, at de sikrer det højeste beskyttelsesniveau (EUF-traktatens artikel 114). Hvad angår disse »væsentlige krav« gennemføres harmoniseringen via standarder, der fastsættes af europæiske standardiseringsorganer på baggrund af et mandat fra Kommissionen.

⁽¹⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 51.

2.3 Industriprodukter defineres som nonfoodprodukter, der er resultatet af en industriel produktionsproces, men meddelelsen fokuserer på de produkter, som ikke på det seneste er blevet omfattet af en lovgivning eller har gennemgået en revision eller en vurdering. Meddelelsen berører ikke de meget specifikke produkter, som behandles særskilt, f.eks. farmaceutiske produkter.

2.4 Ifølge Kommissionen har harmoniseringen medført en væsentlig vækst af handelen med de pågældende produkter, som er opnået hurtigere end den samlede værditilvækst, der blev skabt i fremstillingsindustrien i perioden 2000-2012. Lovgivningen på EU-niveau har givet mulighed for stordriftsfordele og styrket virksomhedernes konkurrenceevne samtidig med, at de ikke pålægges udgifter til tilpasning, som det tidligere var tilfældet på grund af afvigende nationale regler eller til tider manglende regler.

2.5 De regler, som er fastsat i henhold til denne metode fra 1985, har desuden styrket forbrugernes tillid til de europæiske produkter.

3. Generelle bemærkninger

3.1 En absolut nødvendig betingelse for et velfungerende indre marked for industriprodukter er forbrugernes og de professionelle brugeres tillid i hele værdikæden, idet disse produkter opfylder »væsentlige krav« af offentlig interesse. Uden en sådan tillid vil transaktionerne ophøre, og markedet vil bryde sammen og kun indeholde produkter af ringe kvalitet ⁽²⁾.

3.2 Kravene vedrører ikke blot sundhed, forbrugernes og industriarbejdernes sikkerhed, miljøbeskyttelse og forbrugerbeskyttelse, men også mere generelt alle offentlige interesser, som ved demokratisk afgørelse vurderes at være legitime, navnlig sociale og miljømæssige produktionsvilkår, interoperabilitet mellem tekniske systemer og adgang for alle brugere.

3.3 Disse »væsentlige krav« er resultatet af en demokratisk politisk beslutningsproces, som har ført til de love og bestemmelser, der ligger til grund for deres legitimitet. De offentlige myndigheder kan fastlægge disse »væsentlige krav« og sikre, at de overholdes af alle aktører i det indre marked.

3.4 Efter EØSU's opfattelse er tekniske standarder for industriprodukter det tekniske udtryk for disse »væsentlige krav« af offentlig interesse. De udgør således politiske instrumenter og bør udelukkende betragtes som sådanne. Der er først og fremmest tale om overordnede politiske instrumenter, som sigter mod at opfylde et bestemt mål af offentlig interesse blandt målene i EUF-traktatens artikel 114, men som også strækker sig ud over disse: sundhed og brugernes sikkerhed (forbrugere eller lønmodtagere i et arbejdsmiljø), arbejdsvilkår, der fremmer produktiviteten og arbejdstagernes motivation, bevarelse af sårbare naturressourcer, som ikke er vedvarende, eller som er sjældne (klima, mineralressourcer, biosfære, levende arter, vand), dyrevelfærd, fortrolighed og integritet af kommunikation og oplysninger, interoperabilitet mellem komplekse systemers komponenter samt flere andre mål, der fastlægges ved demokratisk afgørelse.

3.5 Dernæst er der tale om industripolitiske og markedsstrukturerende instrumenter. Overensstemmelse med en høj teknisk standard er et middel til at opnå differentiering og ikke-prisrelateret konkurrenceevne via kvalitet på det internationale marked. Ved at foregribe de fremtidige behov og markedets udvikling hjælper standarderne de europæiske industrivirksomheder med at være på forkant med tingene, innovere og have et udbud, der kun er svagt prisfølsomt — og dermed både være rentable og give beskæftigelsesmuligheder af høj kvalitet. Når der optræder konkurrerende standarder (navnlig vedrørende interoperabilitet) på et marked, har valget af standard betydning for de virksomheder, der drager konkurrencemæssig fordel af den — og dermed for lokaliseringen af den økonomiske aktivitet og de job, som valget af standard medfører.

3.6 Denne politiske karakter, som er forbundet med tekniske standarder for industriprodukter, betyder, at standarderne ikke udelukkende vedrører private interesser og tekniske specialister. De bør derimod være genstand for en demokratisk, åben og gennemsigtig regulering, der involverer et bredt udsnit af relevante interessenter. Reguleringen bør baseres på følgende fem beslutningsfaser:

- Selve muligheden for at standardisere
- Målene for standardiseringen
- De tekniske midler til at opfylde målene
- Kontrol med opfyldelse af standarden og markedsovervågning
- Effektive og rimelige sanktioner med afskrækkende virkning i tilfælde af manglende overensstemmelse.

⁽²⁾ Dette resultat blev i 1970 dokumenteret af G. Akerlof, modtager af Nobelprisen i økonomi, i dennes artikel om brugte biler (Akerlof, George A. (1970). »The Market for 'Lemons': Quality Uncertainty and the Market Mechanism«. *Quarterly Journal of Economics* (The MIT Press) 84 (3): s. 488–500. doi:10.2307/1879431).

3.7 Reguleringen bør gennemføres af åbne og legitime institutioner, der konkret giver alle berørte interessenter mulighed for at få indflydelse på afgørelsen. Listen over interessenter, som kan bidrage til reguleringen, bør efter EØSU's mening være en åben liste inddelt efter art (således vil en standard om landbrugsdyrs velfærd ikke henvende sig til de samme interessenter som en standard om interoperabilitet mellem redskaber til digital kommunikation). Listen over interessenter bør imidlertid som et minimum omfatte virksomheder, herunder SMV'er, lønmodtagere eller deres repræsentanter, forbrugere og ikke-statslige miljøorganisationer.

3.8 Det, at tekniske standarder udgør industripolitiske instrumenter, som skaber konkurrenceevne via kvalitet og foregriber tekniske, samfundsmæssige og miljømæssige behov, og samtidig er kilder til teknisk innovation, betyder, at de for at bevare denne rolle jævnlige skal tages op til fornyet overvejelse og forbedres med en hyppighed, der svarer til sektorens innovationsgrad. Udvalget anbefaler, at man i særdeles innovative sektorer med stort udviklingspotentiale tillige følger målet om demokratisk og social legitimitet i den regulerings- og standardiseringsproces, der fremgår af punkt 3.2-3.7, og at man hyppigt fastlægger og opdaterer standarder. Sådanne ændrings indvirkning på virksomhederne bør imidlertid begrænses til et minimum.

3.9 Endelig udgør tekniske standarder for industriprodukter vigtige elementer med oplysninger og vejledning til forbrugeren (den endelige forbruger og forbrugeren i mellemliddene). De giver forbrugeren objektive og stringente elementer, som gør denne i stand til selvstændigt at vurdere, om et produkt stemmer overens med de behov, der er knyttet til det. En forbruger, der således har modtaget oplysninger og vejledning, er opmærksom på differentiering via kvalitet og bidrager således til at opnå ikkeprisrelateret konkurrenceevne i den europæiske industri, hvor der kræves et højt kompetence- og motivationsniveau af lønmodtagerne. Standarderne udgør således et væsentligt element af symbiosen mellem industrielle leverandører af høj kvalitet og krævende og omhyggelige forbrugere.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Den måde, hvorpå man hidtil har reguleret harmoniserede standarder, har været med udstedelse af direktiver, men dette giver anledning til ustabilitet og konstante bestræbelser på tilpasning fra virksomhedernes side, som til tider er unødvendig. De risikerer rent faktisk at føre til en lovgivning, der geografisk afviger fra én medlemsstat til en anden. En sådan afvigelse kan virke minimal, men den har stor betydning i forbindelse med de detaljer, der gør sig gældende, når et industriprodukt skal bringes i overensstemmelse med en standard. Den geografiske afvigelse øges yderligere med en midlertidig afvigelse på de — forskellige — datoer for direktivets gennemførelse i hver af de 28 nationale lovgivninger. Da gennemførelsesperioden kan strække sig til 36 måneder, og opdateringen af standarder måske må ændres til en lige så lang periode og i mange tilfælde endnu længere i særdeles innovative sektorer, risikerer virksomhederne konstant at befinde sig i uvished og forvirring om overgangsperioderne.

4.2 I en sådan situation, som vil være særlig vanskelig for SMV'er, der kun råder over få midler til at holde trit med lovgivningen, hilses Kommissionens forslag om at udstede forordninger, som anvendes ensartet og umiddelbart i hele EU, frem for direktiver, velkommen. EØSU mener, at denne bestemmelse er yderst positiv. Den kan fjerne en stor kilde til ustabil regulering og give arbejdsgrupper inden for forskning, udvikling og innovation mulighed for at arbejde i et miljø, som reelt er ensartet for de 500 mio. forbrugere, og som forbliver stabilt i flere år frem med passende regelmæssighed i forhold til den enkelte sektors innovationsintensitet.

4.3 Dette ræsonnement handler desuden om, at anvendelsen af forordninger til udarbejdelse af tekniske standarder for industriprodukter med hensyn til subsidiaritet i høj grad er et område, hvor handling på EU-niveau tydeligvis er mere effektiv end handling på medlemsstatsniveau.

4.4 EØSU støtter desuden omdannelsen af Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 768/2008/EF til en forordning, der finder generel anvendelse. Ved at samle definitioner, termer og begreber for horisontal anvendelse for hele den sektorspecifikke tekniske standardisering under ét undgår man dobbeltarbejde og gentagelser, man gør det lettere at ændre og tilpasse teksten, og man kan mere hensigtsmæssigt gøre brug af god praksis med hensyn til teknisk skrivning.

4.5 Det, at en stor gruppe interessenter bidrager til standardiseringsarbejdet i de fem faser, der angives i punkt 3.6, er et mål af offentlig interesse. Denne store gruppe omfatter interessenter, der kun råder over få ressourcer, f.eks. fagforeninger, SMV'er, forbrugerorganisationer og miljøbeskyttelsesorganisationer. Efter EØSU's opfattelse vil det være berettiget at yde offentlig støtte til disse interessenters deltagelse i arbejdet med stemmeret, så processen konkret kan blive indledt.

4.6 EØSU går ind for gratis adgang til sammendrag af standarder. Manglende kendskab til loven er ganske vist ingen undskyldning, men med hensyn til tekniske standarder gives der i dag kun adgang mod betaling, selv om man ikke på forhånd har detaljeret kendskab til målet for standarden og dens dækning — og dermed til, om den finder anvendelse i det enkelte tilfælde. Dette er ikke blot til ulempe for SMV'erne, men også for de øvrige interessenter. Derfor støtter EØSU dette tiltag og anmoder samtidig om, at tilrådgivningsstillelsen generelt skal omfatte den brede offentlighed.

4.7 EØSU går ind for oprettelsen af en centraliseret elektronisk database, der indeholder en liste over de standarder, som det enkelte produkt lever op til, og den type certificering, der attesterer overensstemmelsen (især hvis der er tale om selvcertificering eller en certificering udstedt af en godkendt tredjepart). En sådan database kunne automatisk sende gratis advarsler pr. e-mail til abonnenter om alle standardændringer, der vedrører det pågældende produkt.

4.8 EØSU støtter den mulighed, informanter har for fortroligt via et redskab til onlineovervågning af det indre marked at oplyse myndighederne om de uregelmæssigheder, de måtte være vidner til under projekteringen, fremstillingen eller importen af industriprodukter. Informanter i god tro bør beskyttes mod eventuelle retsforfølgelser og sanktioner som f.eks. afskedigelse, hvis de er lønmodtagere. En sådan samarbejdsbaseret, delt overvågning af markedet ved hjælp af web 2.0-teknologi, vil kunne forbedre sundheden og sikkerheden hos brugerne af industriprodukter, der sælges i hele EU, og beskytte de virksomheder, der overholder lovgivningen, mod illoyale konkurrenters misbrug.

4.9 EØSU betragter de tekniske oplysninger om et industriprodukt som afgørende for en klar og informativ købsaftale, og de kan være nyttige i tilfælde af fejl og uheld, eller hvis produktet ikke lever op til de angivne egenskaber efter købet. De er på ingen måde »unødvendige og skadelige for produktæstetik«, som Kommissionen hævder i sin meddelelse. De bør derimod udleveres til kunden i holdbar, ægte og forfalskningssikkert form og være læselige uanset udviklingen af det tilgængelige elektroniske udstyr i løbet af produktets levetid. Derfor mener EØSU, at dokumentation i papirformat, som er skrevet på det sprog, der tales i det land, hvor salget foregår, og som er tilgængelig på salgsstedet og findes på emballagen, opfylder disse betingelser, og at dokumentation i elektronisk form kun kan anses for tilstrækkelig, hvis den lever op til de ovenfor angivne funktionelle specifikationer.

4.10 EØSU foreslår, at Kommissionen på det indre marked og på tredjelandes markeder bredt formidler oplysninger om kvaliteten af og de høje krav til produkter, der er i overensstemmelse med de europæiske standarder, ved hjælp af et budget, som er øremærket til kommunikation, og ved at inddrage de interessenter, der fremgår af punkt 3.7. Derved bliver forbrugerne og de professionelle købere bedre informeret om de fordele, der er ved at vælge tilbuddet. Dette giver via kvalitet produkter, der udformes og fremstilles i Europa eller i overensstemmelse med de europæiske standarder — og således europæiske virksomheder og arbejdstagere — en konkurrencemæssig fordel, som er helt objektiv og pålidelig.

4.11 Det vil være hensigtsmæssigt at evaluere lovgivningsforslagenes indvirkning på SMV'erne i tråd med »Small Business Act«⁽³⁾. EØSU bakker således kraftigt op om Kommissionens holdning om ikke at undtage SMV'erne fra regulering. Afværgelse af de risici, som et produkt indebærer for forbrugernes eller de professionelle brugeres sundhed og sikkerhed, bevarelse af naturressourcer og foreneligheden med de eksisterende tekniske systemer er mål af offentlig interesse, som ikke afhænger af størrelsen af den virksomhed, der udformer eller fremstiller produktet. Desuden er hele sektorer, navnlig for visse forbrugsgoder som tøj og udstyr til hjemmet, splittet op og består af et stort antal SMV'er. En svækkelse af standardkravene for SMV'erne er ikke acceptabel, for det ville i realiteten svare til at fritage disse sektorer, hvis samlede indvirkning på forbruget — og dermed på risiciene — er af væsentlig betydning. En sådan undtagelse ville desuden være med til at skabe et marked i to hastigheder, hvor SMV'ernes udbud (med rette) ville blive anset for at være af ringere kvalitet, idet de ville være underlagt mindre strenge eller færre standarder, hvilket ville øge deres konkurrencemæssige handicap i forhold til virksomheder, der indgår i store koncerner og derfor har et større budget til reklamefremstød."

4.12 EØSU er ikke enig med Kommissionen i, at ændringer af standarder ville være så hyppige, at virksomhederne ville blive »overbebyrdet« med dem. Hyppigheden af ændringerne afhænger af sektorens innovationsintensitet og bidrager til den europæiske industris ikke-prisrelaterede konkurrenceevne. Hyppigheden bør ikke begrænses, men EØSU erkender, at SMV'erne bør informeres bedre om sådanne udviklinger, om nødvendigt via den database, der omtales i punkt 4.7. Kommissionens forslag om at ændre standarder ved forordninger frem for ved direktiver er for så vidt et passende og tilstrækkeligt svar på de spørgsmål, der optager de berørte parter.

⁽³⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 51.

4.13 Efter EØSU's opfattelse skal den historiske erfaring, som EU's medlemsstater har indhentet i løbet af det lange forløb siden 1993 mod en konkret gennemførelse af et indre marked for industriprodukter, som stadig ikke er afsluttet, nemlig at der fuldt ud tages højde for den politiske og dermed demokratiske, åbne og gennemsigtige karakter af reguleringen af de tekniske standarder, der vedrører dem, nødvendigvis bevares ved indgåelsen af frihandelsaftaler. EØSU opfordrer således Kommissionen til under de igangværende forhandlinger at etablere en institutionel ramme med samme karakteristika med hensyn til demokrati, åbenhed og gennemsigtighed i de fem faser af standardiseringsprocessen, der fremgår af punkt 3.6, og til at foretage overensstemmelseskontrol. Standarderne for produkter og de bestemmelser og afgørelser, der har til formål at beskytte de offentlige interesser, samt sanktionerne for manglende overensstemmelse med standarderne bør ikke kunne anfægtes som ikketoldmæssige hindringer, hvis de er i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen og WTO-aftalerne.

4.14 Opfyldelsen af mål af offentlig interesse gennem tekniske standarder har, når der er tale om internationale værdikæder, der strækker sig ud over en enkelt domstols anvendelsesområde, medført særlige problemer, som endnu ikke er løst. EØSU foreslår, at bestræbelserne på dette område først og fremmest koncentrerer sig om opnåelse og certificering af objektive og pålidelige oplysninger om produktet og dets fysiske og sociale fremstillingsproces. Oplysningerne, som føres videre i værdikæden, kan således sammenholdes med »væsentlige krav« fra den enkelte domstol, samtidig med at suveræniteten respekteres til fulde.

4.15 Der forekommer stadig problemer med hindringer for den frie bevægelighed og den frie konkurrence. Det drejer sig f.eks. tale om patenter vedrørende tekniske standarder og om effektiviteten af kontrollen med standardernes og lovgivningens gennemførelse.

4.16 Når der er taget patent på en innovation, som er blevet til en teknisk standard, skal konkurrenterne have adgang til obligatoriske licenser til en rimelig pris. Lovgivningen vedrørende intellektuel ejendomsret skal tilbyde en reel beskyttelse af innovationen, uden at patenter eller ejendomsrettigheder kan anvendes som hindringer for industriel konkurrence og innovation. Udvalget mener, at der derfor bør tages højde for denne lovgivnings rolle, når man fremmer den frie bevægelighed på det indre marked, som det fælles europæiske enhedspatent, som EØSU er særligt knyttet til, bidrager til på afgørende vis. EØSU kan imidlertid konstatere, at udstedelsen af patenter i visse lande uden for EU's grænser, bl.a. USA, ikke altid er forbundet med en tilstrækkelig nyhedsundersøgelse, hvilket sår tvivl om patenternes fornyende karakter. Godkendelsen af trivielle patenter sår tvivl om deres nyskabende karakter, mens patenter på abstrakte koncepter vedrørende udseende og materiale (look and feel), uanset hvilke tekniske midler, der er anvendt til at opnå udseendet, strider imod princippet om, at patenter udelukkende skal omhandle midlerne til at opnå et resultat. Denne situation skaber muligheder for misbrug af sagsanlæg, hvor de europæiske virksomheder er svagt stillet.

4.17 Der er ligeledes tilfælde af sanktioner, som ikke altid er passende, proportionelle og afskrækkende, i forbindelse med manglende overensstemmelse med nationale eller europæiske tekniske standarder. Sanktioner, hvad enten de er administrative eller strafferetlige, samt kontrol med markederne, henhører under medlemsstaternes kompetenceområder. Deres mangfoldighed risikerer at føre til »forum shopping«, når nye produkter markedsføres i Europa. Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at den »blå vejledning«, RAPEX, SOLVIT-proceduren eller andre foranstaltninger tilskynder til en højere grad af harmonisering af sanktioner samt til sammenlignelighed af niveauer for og teknisk viden i forbindelse med markedsovervågning og distribution af produkter og tjenesteydelser med henblik på øget konsekvens på europæisk plan. Kommissionen, der tager initiativ til lovgivning og kontrollerer dens anvendelse ved at overvåge medlemsstaternes tiltag, kan henvende sig til EU's retsinstanser i tilfælde af uregelmæssigheder. Det er i sidste ende EU's retsinstansers opgave at sikre en vis europæisk sammenhæng i medlemsstaternes lovgivning og deres kontrol af markeder, produkter og tjenester.

4.18 EØSU ser gerne, at markedsovervågningen øges.

4.18.1 Med henblik på at bekæmpe uberettiget anbringelse af CE-mærkningen af eventuelle dårligt underrettede eller skruppelløse producenter bør man især forbedre den toldkontrol, der udføres i forbindelse med produkternes indførsel og markedsføring og sikre sig, at de forpligtelser vedrørende produkternes overensstemmelse, der påhviler de berørte repræsentanter, importører og distributører i henhold til den gældende fællesskabslovgivning, opfyldes. Angivelsen på CE-mærket af et referencenummer for den lovmæssigt ansvarlige person med onlineadgang til vedkommendes juridiske identitet og overensstemmelsesdossieret kan udgøre en del af en sådan overensstemmelseskontrol og blandt andet anvendes af forbrugere, der optræder som informanter (punkt 4.8).

4.18.2 I en tid med budgetmæssig tilbageholdenhed gør EØSU opmærksom på, at det er nødvendigt at give de myndigheder, som overvåger markedet, tilstrækkelige midler til at udføre deres hverv, og koncentrere deres tiltag om de områder, hvor der foregår flest forsøg på svig (havne, distributionssteder for »hard discount« og forhandlere uden fast placering), ved at styrke det administrative samarbejde, navnlig med hensyn til bekæmpelse af forfalskning. Systemet, der giver informanter mulighed for at indberette uregelmæssigheder, som omtales i punkt 4.8, kan forbedre disse personers effektivitet med få omkostninger for de offentlige finanser.

4.18.3 EØSU finder det bekymrende, at visse industrielle økonomiske aktører kan have så stor indflydelse på den økonomiske aktivitet eller beskæftigelsen i en medlemsstat, at en trussel om flytning af produktionen til andre lande kan tvinge de nationale myndigheder til at afholde sig fra at indføre sanktioner — hvilket desuden bringer forbrugerne i fare og skaber illoyal konkurrence for virksomheder og lønmodtagere i hele EU.

4.19 Efter udvalgets opfattelse er det gennem forpligtelser til regelmæssig indberetning og inspektioner på stedet muligt at følge produkternes udvikling nøje. Forbrugerorganisationerne og arbejdstagerorganisationerne spiller imidlertid en vis rolle som informanter, navnlig på sundheds- og sikkerhedsområdet og bør deltage på alle niveauer i forbindelse med standardernes udformning og gennemførelse.

Bruxelles, den 4. juni 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om et europæisk arbejdsformidlingsnet, arbejdstageres adgang til mobilitetstjenester og øget integrering af arbejdsmarkedene«

(COM(2014) 6 final) — 2014/0002 (COD)

(2014/C 424/04)

Ordfører **Vladimíra Drbalová**

Medordfører **Luis Miguel Pariza Castaños**

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede hhv. den 3. februar 2014 og den 6. februar 2014 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om et europæisk arbejdsformidlingsnet, arbejdstageres adgang til mobilitetstjenester og øget integrering af arbejdsmarkedene

COM(2014) 6 final — 2014/0002 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, der vedtog sin udtalelse den 13. maj 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014, mødet den 4. juni, følgende udtalelse med 116 stemmer for, ingen imod og 1 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU støtter Kommissionens forslag om at erstatte forordning 492/2011 og gennemførelsesafgørelse 2012/733/EU med ét enkelt instrument, som vil øge gennemsigtigheden, muliggøre effektiv automatisk matchning, definere støttetjenester, indføre et system til udveksling af oplysninger om arbejdskraftmangel og -overskud og fungere på basis af principper om ikke-diskrimination og ligebehandling.

1.2 EØSU anbefaler, at Kommissionen definerer fair mobilitet i artikel 2 *Definition* i lyset af nye mobilitetsmønstre og det større behov for fair mobilitet. Denne definition skal være afbalanceret. Kommissionen kunne bruge den allerede eksisterende ordlyd fra afsnit 2 i forordning 492/2011 som grundlag og samtidig erklære, at man har til hensigt at sikre fuld støtte til personer, som på et velinformeret grundlag ønsker at udnytte deres ret til at arbejde i andre medlemsstater.

1.3 EØSU forstår, at Kommissionen vil gøre en næsten fuldstændig pulje af ledige job tilgængelig på EURES-portalens ved at udvide gennemsigtighedsprincippet til at omfatte andre organisationer end de offentlige arbejdsformidlinger gennem frivillig deltagelse af EURES-partnerne i EURES-nettet på grundlag af fælles minimumskrav. Der er imidlertid risici forbundet hermed, hvis det ikke sikres, at de private tjenesteydere skal opfylde de samme kvalitetskrav som de offentlige arbejdsformidlinger. I alle tilfælde kan medlemsstater, hvor det skønnes nødvendigt, indføre strengere kriterier end dem, der er fastlagt i bilaget. Sådanne kriterier må dog på ingen måde være diskriminerende. De deltagende private tjenesteydere bør under ingen omstændigheder have lov til at tilbyde deres tjenesteydelser mod betaling.

1.4 EØSU opfordrer medlemsstaterne til systematisk at stille basisoplysninger om EURES-nettet og dets særlige støttetjenester til rådighed — særlig for grænsearbejdere og unge — samt forbedre formidling og fremme af EURES-serviceydelse.

1.5 EØSU ser positivt på det øgede fokus på udvikling af og støtte til grænseoverskridende samarbejde og på forslaget om at indføre en kvikskranke for kommunikation med grænsearbejdere og arbejdsgivere i grænseområder. Udvalget anbefaler en styrkelse af EURES-T-partnerskaber.

1.6 EØSU opfordrer til sammenhæng og samspil med EU's mobilitetsfremmende politikker, navnlig når det handler om at etablere et netværk for offentlige arbejdsformidlinger og tiltag, som skal fremme arbejdstagernes, borgernes og deres familiers frie bevægelighed inden for EU. Med hensyn til gennemførelsen af ungdomsgarantien støtter udvalget at udvide formålet med EURES-nettet til også at omfatte borgere, der søger lærepladser, praktikpladser eller andre beskæftigelsesmuligheder, som er omfattet af en ansættelseskontrakt, forudsat at det er i overensstemmelse med artikel 45 og 46 i TEUF, for at gøre det muligt for sådanne arbejdstagere at tage ophold i en medlemsstat i beskæftigelsesøjemed i henhold til de ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser, der gælder for indenlandske arbejdstageres beskæftigelse.

1.7 EØSU understreger også, at de nationale koordineringsbureauer, i lyset af EURES' udvidede ansvarsområde og nye rolle med hensyn til støttetjenester, bør have tilstrækkeligt personale og andre ressourcer til at udføre deres arbejde — herunder gode ordninger for uddannelse af personalet.

1.8 EØSU opfordrer medlemsstaterne til at gøre brug af Kommissionens tekniske bistand og overholde fristerne for at etablere en første fortegnelse over de regionale klassifikationssystemer. Dette vil gøre det muligt at sammenligne alle klassifikationsdata med den europæiske klassificering for færdigheder og kompetencer, kvalifikationer og erhverv (ESCO).

1.9 EØSU er tilfreds med, at det nye finansieringssystem ikke menes at ville bringe EURES' grænseoverskridende partnerskaber i fare, og mener, at disse fortsat bør støttes gennem horisontale aktiviteter på EU-plan, og at der skal være mulighed for, at de kan suppleres med nationale midler eller midler fra den europæiske socialfond (ESF).

1.10 Hvad dataindsamling og indikatorer angår, påpeger EØSU, at der er behov for at gå forsigtigt frem, når det gælder den måde, hvorpå forordningen fastlægger medlemsstaternes rettigheder og pligter i forbindelse med overførsel af information og statistiske data om eksempelvis mobile arbejdstagere, hvor der mangler systemer til at overvåge visse indikatorer. Udvalget foreslår, at de kvantitative indikatorer skal følges op af kvalitative.

1.11 EØSU henleder opmærksomheden på den vigtige rolle, som arbejdsmarkedets parter spiller på alle planer som de væsentligste aktører på arbejdsmarkedet. Udvalget opfordrer til, at de bliver inddraget som fuldgyldige partnere, og at de får til opgave at yde rådgivning og hjælp til virksomheder og arbejdstagere samt informere om virksomhedsforhold og arbejdsvilkår. Medlemsstaterne bør indføre systemer, der gør det muligt for arbejdsmarkedets parter at deltage effektivt i de nationale koordineringsbureauer. Det skal ske under hensyntagen til national praksis og lovgivning.

1.12 EØSU opfordrer Kommissionen til at fremsætte en passende lovgivningspakke for at forbedre samordningen af sociale sikringsordninger samt anerkendelse og overførsel af de rettigheder, som arbejdstagerne har erhvervet.

1.13 Med hensyn til databeskyttelse, anbefaler EØSU, at Kommissionen tager anbefalingerne i udtalelsen fra Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse af 3. april 2014 med i overvejelserne.

2. Indledning

2.1 EU's økonomi er siden midten af 2013 vendt tilbage til vækst og relativt stabile arbejdsløshedstal⁽¹⁾. Langtidsløsheden vokser stadig, fordi krisen har været så langvarig. Ungdomsarbejdsløsheden er alarmerende høj, og fattigdommen blandt arbejdstagerne stiger også⁽²⁾.

⁽¹⁾ COM(2013) 801 final.

⁽²⁾ COM(2014) 12 final.

2.2 Situationen kræver, at man øjeblikkeligt sætter ind med alle midler og instrumenter for at fremme de europæiske arbejdsmarkeders åbenhed og dynamik, matche udbud og efterspørgsel bedre og øge arbejdskraftens mobilitet inden for EU. Øget arbejdskraftmobilitet inden for EU vil give arbejdstagere bedre muligheder for at få arbejde og hjælpe arbejdsgiverne med at besætte ledige job hurtigere og bedre ⁽³⁾.

2.3 I sit initiativ »En dagsorden for nye kvalifikationer og job« ⁽⁴⁾ påtog Kommissionen sig at iværksætte en reform af EURES-nettet for at forbedre dets evne til at matche og formidle job som led i den europæiske beskæftigelsesstrategi (herunder »Dit første EURES-job«-initiativet).

2.4 Opgaven med at opdatere EURES nævnes også i Kommissionens 2013-rapport om unionsborgerskab ⁽⁵⁾ og går hånd i hånd med andre af Kommissionens tiltag for at støtte arbejdstagernes fri bevægelighed i EU ⁽⁶⁾, etableringen af et netværk for offentlige arbejdsformidlinger ⁽⁷⁾, gennemførelsen af en pakke med beskæftigelsesfremmende foranstaltninger ⁽⁸⁾ og de mange instrumenter, der sigter mod at få unge i arbejde ⁽⁹⁾.

2.5 For EØSU forbliver en af EU's prioriteter arbejdstagernes frie bevægelighed på et grundlag af ikke-diskrimination og ligebehandling ⁽¹⁰⁾ og fjernelse af de resterende hindringer for mobilitet ⁽¹¹⁾. Udvalget har i flere af sine udtalelser opfordret til, at EURES ⁽¹²⁾ omdannes til et reelt instrument, der kan matche udbud og efterspørgsel på det europæiske arbejdsmarked.

3. Resumé af forslaget

3.1 EURES-nettet undergik nogle forandringer som følge af en afgørelse ⁽¹³⁾, som Kommissionen tog på eget initiativ i 2012. Kapitel II i forordning 492/2011, som udgør EU's lovramme for udligning og informationsudveksling mellem medlemsstaterne om arbejdskraftmobilitet inden for EU, er imidlertid knap nok blevet ændret siden 1992. Med det nye forslag til forordning vil Eures-chartret blive revideret ⁽¹⁴⁾.

3.2 Der er brug for en hurtig og omfattende reform af den måde, som EURES-nettet fungerer på, så der tages højde for nye former for mobilitet, ændringer i de teknologier, der bruges til informationsudveksling om ledige job, de jobsøgendes og arbejdsgivernes brug af mange og forskellige rekrutteringskanaler og jobagenturernes øgede rolle, men også det stigende antal arbejdstagere, som ønsker at rejse til udlandet for at arbejde.

3.3 Den bedste metode til hurtigt at nå målene og udbedre de identificerede mangler er at indføre en ny forordning og etablere et separat instrument. Det er meningen, at EURES skal blive et reelt instrument, der kan bruges til at placere og rekruttere arbejdstagere på basis af ikke-diskrimination og ligebehandling. Netværket vil gradvist blive udvidet til at omfatte lærlinguddannelser og praktikophold (»Dit første EURES-job«-pilotprojektet).

3.4 Inden vedtagelsen af afgørelsen i 2012 og byggende på en evaluering af EURES fra 2010 foretog Kommissionen en høring om manglerne og en mulig fremtidig kurs for netværket ⁽¹⁵⁾. Det Rådgivende Udvalg for Arbejdskraftens Frie Bevægelighed, som skulle spille en mere aktiv rolle i processen, blev hørt om forslaget.

⁽³⁾ Ud af den samlede europæiske arbejdsstyrke på 241 millioner er det kun omkring 7,5 millioner (3,1 %), som er økonomisk aktive i en anden medlemsstat.

⁽⁴⁾ COM(2010) 682 final, 23.11.2010.

⁽⁵⁾ COM(2013) 269 final.

⁽⁶⁾ COM(2013) 236 final.

⁽⁷⁾ COM (2013) 430 final.

⁽⁸⁾ COM(2012) 173 final.

⁽⁹⁾ COM(2012) 727 final.

⁽¹⁰⁾ EUT C 342 af 21.11.2013, s. 54-58.

⁽¹¹⁾ EUT C 228 af 22.9.2009, s. 14.

⁽¹²⁾ EUT C 67 af 6.3.2014, s. 116-121; EUT C 214 af 8.7.2014, s. 36-39.

⁽¹³⁾ COM(2014) 6 final 2014/0002 (COD).

⁽¹⁴⁾ SWD(2012) 100: Reform af EURES for at opfylde Europa 2020-målene, ledsagende dokument til COM(2012) 173 final.

⁽¹⁵⁾ COM(2010) 731 final.

3.5 Evalueringen pegede på en række fundamentale mangler ved EURES. De vigtigste var: 1) puljen af ledige job og CV'er, der er tilgængelig på EU-plan for alle medlemsstater, er ufuldstændig, 2) begrænset mulighed for matchning via EURES-portalen, 3) ulige adgang til EURES-tjenester i EU, 4) begrænsede muligheder for at bistå jobsøgende og arbejdsgivere med matchning, rekruttering og placering, 5) ineffektiv informationsudveksling mellem medlemsstaterne om mangel på og overskud af arbejdskraft.

3.6 EURES kan ikke længere fungere i sin nuværende form. Alle medlemsstaterne har støttet tanken om en omlægning af EURES og indførelse af en programmeringscyklus og fælles indikatorer for EURES-aktiviteter for at øge gennemslagskraften af resultaterne, styrke informationsudvekslingen og forbedre koordineringen af aktioner.

3.7 Grundlæggende oplysninger om EURES-nettet bør gøres tilgængelige i hele EU for alle jobsøgende og arbejdsgivere, der søger rekrutteringstjenester. De bør tilbydes adgang til EURES-nettet, og netværkets funktioner bør støttes gennem informationsudveksling om arbejdskraftmangel og -overskud på nationalt plan.

3.8 Målet med dette forslag er at opnå en situation, hvor EURES-portalen har et næsten komplet udbud af jobtilbud for at give jobsøgere over hele Europa øjeblikkelig adgang til de samme ledige job. Samtidig skal der også være en komplet pulje af CV'er, som registrerede arbejdsgivere kan bruge til at rekruttere ud fra.

3.9 Det er vigtigt at sikre, at EURES-portalen kan foretage automatisk matchning mellem ledige job og CV'er på tværs af medlemsstaterne, og de skal oversættes til alle EU-sprog og give indblik i de færdigheder, kompetencer, kvalifikationer og beskæftigelse, som erhverves på nationalt plan og sektorplan.

3.10 Alle aktiviteter, som Europa-Kommissionen udfører for EURES-nettet, og som kræver menneskelige og/eller finansielle ressourcer, hører under anvendelsesområdet for forordningen om indførelse af programmet for beskæftigelse og social innovation (»EaSI«) (2014-2020) ⁽¹⁶⁾.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Definitioner

4.1.1 På baggrund af de nye mobilitetsmønstre og det øgede behov for fair mobilitet, bør Kommissionen definere begrebet fair mobilitet på en fyldestgørende måde. Kommissionen kunne bruge de formuleringer, der allerede findes i afsnit 2 af forordning 492/2011 og samtidig tydeliggøre, at fair mobilitet også omfatter retten til at få adgang til og muligheden for at nyde godt af alle jobtilbud inden for EU.

4.1.2 Begrebet mobilitet bør også altid tage hensyn til hvert lands synspunkter og specifikke situation, så det sikres, at talent kan bevæge sig fra sted til sted på en effektiv måde. I overensstemmelse med artikel 26 i forslaget skal medlemsstaterne udvikle mobilitetspolitikker som en integreret del af deres beskæftigelsespolitikker.

4.2 Gennemslagskraft

4.2.1 EØSU forstår, at Kommissionen vil udvide gennemslagskraftsprincippet til også at omfatte andre instanser, men der er risiko forbundet hermed, hvis offentlige arbejdsformidlinger, private jobagenturer og andre organisationer, der formidler job, ikke alle skal leve op til de samme kvalitetskrav (gældende for de offentlige arbejdsformidlinger). Systemet skal være gennemslagskraftigt og overholde princippet om ligebehandling af ansøgende organisationer.

4.2.2 Samtidig kræver forslaget, at offentlige arbejdsformidlinger og andre EURES-partnere sikrer bedre adgang til EURES-portalen via deres egne jobportaler. I nogle lande er det meget svært at få kontakt med en EURES-rådgiver. Mange arbejdsgivere står også overfor også en række bureaukratiske og økonomiske hindringer. Det gælder særligt unge mennesker.

⁽¹⁶⁾ EUT L 347 af 20.12.2013, s. 238.

4.2.3 Desuden viser de seneste erfaringer, at der er meget lidt kendskab til EURES-nettet og dets tjenester i mange lande — særlig blandt unge mennesker. Og kun en tredjedel af arbejdsgiverne havde hørt om EURES, før de kom i kontakt med netværket. Medlemsstaterne skal i højere grad kommunikere og slå til lyd for EURES-tjenesterne for at sikre, at borgerne er fuldt informerede, når de beslutter sig for at tage et job i et andet land.

4.2.4 Udvalget er tilfreds med, at EURES-nettet udvides til at omfatte de kategorier af borgere — særligt unge — som søger lærepladser, praktikpladser eller enhver anden beskæftigelsesmulighed, som omfattes af en ansættelseskontrakt, i tråd med artikel 45 og 46 i TEUF, for at gøre det muligt for sådanne arbejdstagere at tage ophold i en medlemsstat i beskæftigelsesøjemed i henhold til de ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser, der gælder for indenlandske arbejdstageres beskæftigelse.

4.2.5 EØSU ser positivt på det øgede fokus på støtte til grænseoverskridende samarbejde og brug af kvikskrænker i kontakten med grænsearbejdere og arbejdsgivere i grænseområder. Udvalget anbefaler, at man bruger de kontaktpunkter for erhvervslivet, der allerede findes.

4.2.6 Der bør ske en styrkelse af EURES-T-partnerskaberne, som bringer offentlige arbejdsformidlinger, fagforeninger, regionale arbejdsgiverorganisationer og i nogle tilfælde også de lokale eller regionale myndigheder sammen. Samtidig bør partnerskabernes rolle angives klart.

4.2.7 EØSU anbefaler, at det bliver gjort mere tydeligt, hvad forholdet er mellem EURES-nettet og SOLVIT, EU's informations- og rådgivningsportal om det indre marked. Dette gælder særlig bestemmelserne i artikel 7, stk. 4, om støtte fra det nationale koordineringsbureau i tilfælde af klager over stillingsopslag og rekruttering i EURES-nettet samt samarbejde med offentlige myndigheder som f.eks. arbejdstilsyn.

4.3 Automatisk matchning via den fælles IT-plattform

4.3.1 Selvom mekanismen til at skabe balance mellem udbud og efterspørgsel allerede er indskrevet i artikel 13 i forordning 492/2011⁽¹⁷⁾, sker der i øjeblikket ingen automatisk udveksling af CV'er og andre informationer om arbejdssøgende.

4.3.2 EØSU anerkender, at interoperabilitet ikke kræver, at der sker en harmonisering af de nationale klassificeringssystemer på nuværende tidspunkt. Ikke desto mindre støtter udvalget bestræbelserne fra Kommissionens side på at få medlemsstaterne til at udarbejde en første fortegnelse over deres klassificeringssystemer. Det vil gøre det muligt at sammenligne alle klassifikationsdata med den europæiske klassificering for færdigheder og kompetencer, kvalifikationer og erhverv (ESCO), som skal fungere som instrument til automatiseret udveksling og fuld interoperabilitet mellem nationale myndigheder.

4.4 Støttetjenester

4.4.1 EURES-nettet skal levere en omfattende servicepakke til dets kunder (jobsøgende og arbejdsgivere), skabe opmærksomhed, kanalisere information, indføre enklere måder at tilmelde sig på, holde styr på CV'er og ledige job, sikre automatiseret matchning, foretage jobplacering, hjælpe med rekruttering og være med at give ansøgerne kontaktoplysninger om relevante organisationer — særligt fagforeninger — som de kan henvende sig til, når de er blevet ansat.

4.4.2 Service til arbejdstagere og arbejdsgivere bør være gratis

4.4.3 EØSU bifalder, at medlemsstaterne vil blive nødt til at være mere systematiske, når de udveksler nationale oplysninger om arbejdskraftmangel og -overskud og om politikker på dette område. Denne forordning omfatter imidlertid ikke beslutninger om sådanne politikker.

⁽¹⁷⁾ »Hver medlemsstats særlige kontor sender regelmæssigt de øvrige medlemsstats særlige kontorer og Det Europæiske Koordineringsbureau [...]: (a) indholdet af de beskæftigelsestilbud, der eventuelt kan udnyttes af andre medlemsstats statsborgere (b) oplysninger om de tilbud om beskæftigelse, der henvender sig til tredjelande (c) informationer om de ansøgninger om beskæftigelse, der er indgivet af personer, der udtrykkeligt har erklæret, at de ønsker at arbejde i en anden medlemsstat (d) oplysninger opdelt på geografiske områder og fag om de beskæftigelsesøgende, der har erklæret, at de faktisk er villige til at tage arbejde i en anden medlemsstat.«

4.4.4 EØSU anser det for vigtigt, at der er en klar afgrænsning af de beføjelser og forpligtelser, som påhviler det europæiske koordineringsbureau — som har til opgave at skabe en sammenhængende ramme og levere tværgående støtte — og de nationale koordineringsbureauer, offentlige arbejdsformidlinger og EURES-partnere.

4.4.5 Med udvidelsen af EURES' kompetencer vil nationale koordineringsbureauer få en række nye opgaver, og derfor vil de skulle have tilstrækkeligt personale og finansiering — herunder gode ordninger for uddannelse af personalet. Kommissionen bør sikre, at de får så meget teknisk hjælp og rådgivning som muligt.

4.4.6 Det vil være nyttigt, at nationale koordineringsbureauer udarbejder arbejdsprogrammer for organisationer, som deltager i EURES-nettets arbejde i deres land. Disse programmer kan definere planlagte aktiviteter, de samlede menneskelige og finansielle ressourcer afsat til at gennemføre dem samt metoder til at overvåge og evaluere planlagte aktiviteter.

4.5 Beskyttelse af personoplysninger

4.5.1 Gennemførelsen af forordningens tiltag skal ske under overholdelse af EU's databeskyttelseslovgivning⁽¹⁸⁾. Arbejdstagernes samtykke til at information videregives til EURES-portalen skal være udtrykkelig, utvetydig, frivillig, specifik og givet på et velinformeret grundlag.

4.5.2 Sigtet er at garantere både a) en effektiv overholdelse af reglerne for beskyttelse af fysiske personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder og b) fri udveksling af personoplysninger mellem medlemsstaterne og fællesskabsinstitutionerne og -organerne samt indbyrdes mellem fællesskabsinstitutionerne og -organerne som led i udøvelsen af deres respektive beføjelser.

4.5.3 EØSU noterer sig, at Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse er blevet hørt, hvilket afspejler EURES-nettets nye og udvidede rolle. EØSU anbefaler, at Kommissionen tager anbefalingerne og konklusionerne i Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelses udtalelse af 3. april med i overvejelserne⁽¹⁹⁾.

4.6 Forandringer med hensyn til støtte fra Den Europæiske Socialfond (ESF)

4.6.1 EØSU er tilfreds med, at den nye finansieringsordning ikke vil bringe EURES grænseoverskridende partnerskaber i fare — særligt i udsatte regioner — og mener, at disse fortsat bør støttes gennem horisontale aktiviteter på EU-plan. Samtidig skal det være muligt at supplere med nationale midler eller midler fra ESF.

4.6.2 ESF bør lægge sig fast på klare prioriteringer i forhold til EURES og sørge for passende støtte. Ansøgningerne om støtte og tildelingskriterierne skal også fremover være klare, gennemsigtige og nemme at gå til.

4.7 Arbejdsmarkedets parters rolle

4.7.1 Kommissionen taler om en ny definition af arbejdsmarkedsparternes rolle⁽²⁰⁾. Disse skal involveres fuldt og helt i planlægnings- og rapporteringscyklussen og inviteres med til møderne.

4.7.2 Ikke desto mindre understreger EØSU den fundamentale rolle, som arbejdsmarkedets parter har på alle planer som de vigtigste aktører på arbejdsmarkedet, da det er dem, som er dybt involveret i EURES' arbejde med at matche færdigheder og ledige stillinger. Deres rolle bør ikke reduceres til associerede medlemmer⁽²¹⁾. Særligt de nationale koordineringsbureauer bør øge deres samarbejde med arbejdsmarkedets parter og faglige organisationer. Udvalget foreslår, at arbejdsmarkedets parter på europæisk og nationalt plan skal deltage på en hensigtsmæssig måde i det europæiske og de nationale koordineringsbureauers aktiviteter.

⁽¹⁸⁾ Forordning 2001/45/EF; EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31.

Direktiv 95/46/EF kræver af medlemsstaterne, at de »sikrer beskyttelse af fysiske personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, især retten til privatlivets fred, i forbindelse med behandling af personoplysninger for at sikre fri udveksling af personoplysninger i Fællesskabet».

⁽¹⁹⁾ http://edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2014/14-04-03_Workers_mobility_EN.pdf

⁽²⁰⁾ Jf. referatet af mødet i Det Rådgivende Udvalg for Arbejdskraftens Frie Bevægelighed den 12. april 2013.

⁽²¹⁾ Fælles brev fra BUSINESSEUROPE, CEEP, ETUC og UEAPME til kommissær László Andor, 19.12.2012.

4.8 Overvågning og evaluering af EURES' arbejde på beskæftigelsesområdet

4.8.1 For at sikre, at der er tilstrækkelige oplysninger til at måle, hvordan EURES-nettet fungerer, skal der indføres fælles indikatorer, der kan være med til at hjælpe de organisationer, som deltager i netværkene, til at identificere deres resultater. Indikatorerne skal også være med til at vurdere de fremskridt, der er gjort i forhold til de mål, som er fastsat for det samlede EURES-net. Det er også vigtigt at bruge kvalitative indikatorer såsom jobkvalitet, ligebehandling og sociale rettigheder. Der skal gås forsigtigt frem med hensyn til, hvordan forordningen fastsætter rettigheder og pligter for medlemsstaterne, når det gælder overførsel af information og statistikker, f. eks. vedrørende mobile arbejdstagere, hvor der mangler systemer til overvågning af visse indikatorer.

Bruxelles, den 4. juni 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Efterforskning og produktion af kulbrinter (såsom skifergas) ved hjælp af hydraulisk højvolumenfrakturering (fracking) i EU«

COM(2014) 23 final

(2014/C 424/05)

Ordfører: **Josef Zbořil**

Medordfører: **Sorin Ioniță**

Kommissionen besluttede den 22. januar 2014 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Efterforskning og produktion af kulbrinter (såsom skifergas) ved hjælp af hydraulisk højvolumenfrakturering (fracking) i EU«

COM(2014) 23 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 22. maj 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014, mødet den 4. juni, følgende udtalelse med 163 stemmer for, 18 imod og 10 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EU oplever i øjeblikket massive forandringer på energiområdet. Den europæiske økonomi og sårbare forbrugere står over for en stadig større risiko for upålidelige forsyninger og høje energipriser.

1.2 Hydraulisk højvolumenfrakturering (fracking) giver anledning til bekymring på grund af konsekvenserne for folkesundheden og miljøet. Der er behov for den bedste mulige information til de berørte samfundsgrupper for at lette beskyttelsen af dem, og det er nødvendigt i overensstemmelse med de respektive lovkrav at inddrage lokalsamfundet mere, når der skal træffes beslutninger vedrørende individuelle projekter.

1.3 Kommissionens politiske retningslinjer for udvinding af ukonventionelle kulbrinter består af et sæt principper, som medlemsstaterne skal gennemføre inden for seks måneder, og en tilsynsordning, som træder i kraft efterfølgende. Åbenhed omkring efterforsknings- og udvindingsaktiviteterne anses for at have afgørende betydning, hvis man skal minimere risiciene og opnå offentlighedens accept af sådanne projekter.

1.4 EØSU mener, at Kommissionens dokumenter (meddelelse og henstilling) giver et realistisk billede af emnet, og at yderligere diskussioner bør baseres på konkrete kendsgerninger og konklusioner. Det er imidlertid også nødvendigt at tage højde for vigtige subjektive forhold såsom offentlighedens opfattelse af risikoen. EØSU anlægger et nuanceret syn på ukonventionelle kulbrinters potentielle rolle i EU's energimix.

1.5 EØSU sætter pris på den hurtige procedure, hvor henstillingerne betyder, at man i lande, som finder, at anvendelsen af ukonventionelle kulbrinter er nødvendig for at dække deres energibehov, kan gå i gang med at udarbejde gennemsigtige godkendelsesprocedurer.

1.6 Hvis denne ramme gennemføres rigtigt, vil den efter EØSU's mening være tilstrækkelig til anvendelse på lokalt plan, og det vil ikke være nødvendigt at vedtage et særligt direktiv om skifergas, i det mindste ikke på nuværende tidspunkt. Gældende EU-ret indeholder allerede nu de nødvendige instrumenter til at finde løsninger på eventuelle grænseoverskridende virkninger af fracking. Hvis sådanne aktiviteter i fremtiden får et væsentligt større omfang, bør man altid tage sagen op til fornyet overvejelse.

1.7 EØSU vil understrege, at sådanne ukonventionelle kulbrinteressourcer, udviklet inden for de rette institutionelle rammer, kan vise sig at være en vækstfaktor i Europa. Der er behov for en forholdsvis ren, pålidelig og fleksibel produktion baseret på fossile brændstoffer, hvis man skal forebygge uligevægt i elnettene. Desuden viser de hyppige politiske kriser i EU's østlige nabolande, hvor vigtigt det er at diversificere forsyningskilderne i tide.

1.8 EØSU anbefaler, at der rettes fokus mod en række yderligere punkter i forbindelse med fracking-teknologien i kommende dokumenter fra Kommissionen. Vandforbruget er ikke så højt, som nogle tror, selv om det kræver særlig bevågenhed at arbejde i områder med pres på vandressourcerne. De kemikalier, der anvendes, er regulerede (under REACH), og der må ikke anvendes farlige stoffer. Gasudslip skal håndteres på en forsvarlig måde, og det samme gælder afbrænding af spildgas. »Foreneren betaler«-princippet finder anvendelse.

1.9 EØSU understreger, at hvis udvindingen af ukonventionelle kulbrinter skal være socialt retfærdig og accepteres af offentligheden, er det afgørende, at indtægterne fra skatter og punktafgifter deles med de lokale budgetter i de berørte samfund, og at dette sker på en gennemsigtig og forudsigelig måde, så de kompenseres for eventuelle negative eksternaliteter, der måtte opstå.

2. Indledning

2.1 EU oplever i øjeblikket massive forandringer på energiområdet som følge af overlappende faktorer i form af bl.a. vigtige teknologiske gennembrud (både for så vidt angår vedvarende og fossile energikilder), større geopolitiske forandringer og ambitiøse politiske mål, som ind imellem fører til komplekse foranstaltninger, hvis virkninger er svære at overskue. Mens der er blevet flere og flere energikilder, og der er sket en diversificering, må den europæiske økonomi og sårbare forbrugere imidlertid leve med en stadig større risiko for upålidelige forsyninger og høje priser.

2.2 En af de nye teknikker, som er kommet frem de senere årtier, er hydraulisk højvolumenfrakturering (fracking), som i USA har udviklet sig hurtigt og uægteligt har givet visse fordele, idet den har øget den mængde af naturgas, det kan betale sig at udvinde, og dermed har reduceret priserne væsentligt. Samtidig har fracking givet anledning til bekymring på grund af konsekvenserne for folkesundheden og miljøet, alt imens offentligheden klager over, at der ikke er tilstrækkeligt med åbenhed og offentlige høringer i forbindelse med skifergasaktiviteter. Der er behov for bedre information til de berørte samfundsgrupper, og det er nødvendigt i overensstemmelse med de gældende retlige krav i højere grad at inddrage lokalsamfundet, når der træffes beslutninger vedrørende individuelle projekter. Det gælder også konsekvensanalyseprocessen.

2.3 EØSU ønsker at støtte op om Kommissionens budskab om, at ukonventionelle kulbrinteressourcer, udviklet inden for de rette institutionelle rammer, kan vise sig at være en vækstfaktor i Europa. Udbredelsen af vedvarende energi har lært os, at hvis vi skal undgå uligevægt i elnettene, vil der også i den nærmeste fremtid være et behov for en forholdsvis ren, pålidelig og fleksibel produktion baseret på fossile brændstoffer. Ydermere viser de hyppige politiske kriser i EU's østlige nabolande endnu en gang, hvor vigtigt det er at diversificere forsyningskilderne.

3. Kommissionens dokument

3.1 EU's økonomier og borgere har brug for energi, som er bæredygtig, rimelig i pris, og hvor forsyningen er sikker og pålidelig. Stor afhængighed af import og begrænset diversificering af energiressourcerne er nogle af de faktorer, der har bidraget til prisstigningerne i EU, navnlig i forhold til nogle af vores vigtigste konkurrenter.

3.2 Den teknologiske udvikling har gjort ukonventionelle fossile brændstoffer tilgængelige, hvis udvinding tidligere var for kompliceret eller for bekostelig. I USA kommer 60 % af den indenlandske gasproduktion nu fra ukonventionelle gaskilder, hvoraf skifergas har den højeste vækstrate, hvilket har øget mængden af billigt amerikansk kul til eksport, herunder navnlig til EU.

3.3 De potentielle naturgasreserver i skiferformationer har givet store forventninger rundt omkring i EU: skifergas kan være en mulig substitut for fossile brændstoffer med større kulstofemissioner, kan mindske afhængigheden af leverandører uden for EU og kan måske skabe nye arbejdspladser, økonomisk vækst og offentlige indtægter. Nogle medlemsstater er derfor gået aktivt ind i efterforskningen efter skifergas.

3.4 De risici, der er forbundet med hydraulisk højvolumenfrakturering, populært kaldet »fracking«, giver imidlertid anledning til betænkeligheder for så vidt angår folkesundheden og miljøvirkninger. En stor del af befolkningen føler desuden ikke, at der er en tilstrækkelig grad af forsigtighed, åbenhed og offentlig høring i forbindelse med skifergasaktiviteter. Nogle medlemsstater har besluttet at forbyde hydraulisk frakturering eller at indføre moratorier.

3.5 Som reaktion på offentlighedens bekymringer har Kommissionen påtaget sig at opstille rammer for en forsvarlig og sikker udvinding af ukonventionelle kulbrinter i EU med henblik på:

- at sikre, at de medlemsstater, som ønsker det, effektivt og sikkert kan udnytte muligheder for at diversificere energiforsyningen og forbedre konkurrenceevnen
- at skabe klarhed og forudsigelighed for både markedsaktørerne og borgerne, herunder også vedrørende efterforskningsprojekter
- at overveje drivhusgasemissioner og håndteringen af klima- og miljørisici, herunder også sundhedsrisici, fuldt ud og i overensstemmelse med offentlighedens forventninger.

3.6 Meddelelsen ledsager en henstilling, der supplerer den gældende EU-ret og opstiller minimumsprincipper for efterforskning og produktion af kulbrinter ved hjælp af hydraulisk højvolumenfrakturering. Målet med henstillingen er at muliggøre forsvarlig og sikker udvikling af ressourcerne og fremme ens betingelser for denne industri i alle EU-medlemsstater, som ønsker at udvikle disse ressourcer.

3.7 Ud fra de foreliggende oplysninger ser produktionen af naturgas fra skiferformationer ud til at have det største potentiale i Europa i forhold til andre ukonventionelle fossile brændstoffer: de teknisk tilgængelige skifergasressourcer anslås til ca. 16 bio. m³, hvilket er meget mere end for gas i lavpermeable reservoirer (3 bio. m³) og metan fra kullejer (2 bio. m³). I takt med at efterforskningsprojekter udvikles, vil der foreligge mere viden om økonomisk tilgængelige ressourcer i skiferformationer og om andre ukonventionelle gas- og olieressourcer.

3.8 Den nye teknik kunne give medlemsstater, som er stærkt afhængige af importeret gas, mulighed for at diversificere deres energikilder og forbedre deres forsyningssikkerhed. Selv et moderat prisfald eller en undgået stigning i gaspriserne — f.eks. som følge af en stærkere forhandlingsposition eller bibeholdelse af den nuværende forhandlingsposition i forhold til ikke-EU-gasleverandører — vil være en fordel for medlemsstaterne. Skifergasaktiviteter kan potentielt også give direkte eller indirekte økonomiske fordele, f.eks. via regionale investeringer i infrastruktur, direkte og indirekte beskæftigelsesmuligheder, samt for det offentlige gennem skatter, gebyrer og afgifter.

3.9 Eksperterne er enige om, at skifergasudvinding generelt giver et større miljøfodaftryk end udvinding af konventionel gas: der kræves en mere intensiv brøndstimulering, udvindingen foregår hovedsageligt på landjorden, og udvindingsområdet er større. Derudover producerer skifergasbrønde som regel mindre mængder end konventionelle brønde, så der er brug for flere borer. Nogle af disse risici og virkninger kan være af grænseoverskridende art, f.eks. ved forurening af vand og luft.

3.10 Miljørisiciene, som også omfatter sundhedsrisici, har ført til varierende grader af betænkeligheder i offentligheden, herunder direkte modstand mod skifergasprojekter. Navnlig opfattes de asymmetriske informationer mellem operatører og kompetente myndigheder eller den brede offentlighed som et problem, især når det gælder sammensætningen af frakturingsvæsker og de geologiske forhold på steder, hvor der skal ske hydraulisk frakturering.

3.11 Den nævnte henstilling opfordrer medlemsstaterne til, når de anvender eller tilpasser deres lovgivning om kulbrinter, der vedrører hydraulisk højvolumenfrakturering, at sikre, at:

- der gennemføres en strategisk miljøvurdering, inden der udstedes licenser til kulbrinteefterforskning og/eller -produktion, som forventes at involvere hydraulisk højvolumenfrakturering
- der gennemføres en karakterisering og vurdering af den specifikke lokalitet, både over og under jorden

- der foretages basislinjerapportering (f.eks. for vand, luft, seismicitet), således at der er et referencescenarie for efterfølgende rapportering eller i tilfælde af hændelser
- offentligheden informeres om sammensætningen af den væske, der anvendes til hydraulisk frakturering, for hver enkelt brønd samt om sammensætningen af spildevand, basislinjedata og overvågningsresultater
- brønden er ordentligt adskilt fra omgivende geologiske formationer, navnlig for at undgå grundvandsforurening
- ventilering (udslip af gas til luften) begrænses til helt ekstraordinære driftssikkerhedstilfælde, at afbrænding (kontrolleret afbrænding af gasser) minimeres, og at gas opsamles til efterfølgende anvendelse (f.eks. på borestedet eller via rørledninger).

3.12 Det anbefales også, at medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne anvender den bedste tilgængelige teknik (BAT), hvor dette er relevant, samt god praksis i branchen for at forebygge, håndtere og mindske de påvirkninger og risici, der er forbundet med efterforsknings- og produktionsprojekter. Herudover er Kommissionen ved at gennemgå det nuværende referencedokument (BREF) om affald fra miner i henhold til direktivet om mineaffald. Det er EØSU's opfattelse, at dette dokument snart vil blive offentliggjort.

3.13 For at øge inddragelsen af borgerne vil Kommissionen oprette et europæisk videnskabs- og teknologinetværk om udvinding af ukonventionelle kulbrinter, som skal samle aktører fra industri, forskning, akademiske kredse og civilsamfundet. Yderligere forskning for så vidt angår forståelse, forebyggelse og afbødning af miljøpåvirkninger og -risici i forbindelse med efterforskning og udvinding af skifergas indgår også i Horisont 2020-arbejdsprogrammet for 2014-2015.

3.14 EU's medlemsstater opfordres til at gennemføre henstillingens principper inden for 6 måneder og fra og med 2015 årligt at underrette Kommissionen om de foranstaltninger, de har truffet. Kommissionen vil overvåge gennemførelsen ved hjælp af en offentlig resultattavle, som sammenligner situationen i de forskellige medlemsstater, og gennemgå effektiviteten af denne foranstaltning om 18 måneder.

4. EØSU's bemærkninger

4.1 EØSU sætter pris på Kommissionens nuancerede tilgang til spørgsmålet om ukonventionelle kulbrinter. En sådan diskussion bør være åben og baseret på konkrete kendsgerninger og konklusioner. Ikke desto mindre er det også nødvendigt at tage subjektive forhold i betragtning, såsom offentlighedens opfattelse af risikoen. Meddelelsen er vidtspændende, informativ, velstruktureret og fremhæver de vigtigste spørgsmål, der skal behandles om beskyttelse af miljøet, sundheden og en generel accept i befolkningen. Den giver et nuanceret syn på ukonventionelle kulbrinters potentielle rolle i EU's energimix.

4.2 Eftersom ikke alle EU-lande har adgang til denne primære energikilde, skal nærhedsprincippet følges. Gældende EU-ret indeholder allerede nu de nødvendige instrumenter til at finde løsninger på eventuelle grænseoverskridende virkninger af fracking. Efter EØSU's opfattelse er de nuværende EU-regler tilstrækkelige, idet de dækker de fleste aspekter i forbindelse med fracking. Det er ikke på nuværende tidspunkt nødvendigt at vedtage et særligt direktiv om skifergas. En ordentlig gennemførelse af de eksisterende retlige forpligtelser er en sikker metode til at udvikle denne nye udvindingsteknologi.

4.3 Der er relativ knaphed på kilder til råmaterialer inden for EU. Alle tilgængelige ressourcer bør udnyttes så effektivt som muligt under hensyntagen til sundheds- og miljørisiciene. På den anden side er ingen menneskelige aktiviteter helt uden risiko, og rationel risikostyring må nødvendigvis være en integreret del af enhver menneskelig handling. Det gælder også efterforskning og udvinding af ukonventionelle kulbrinter.

4.4 Hvis man ønsker at sikre borgernes accept af den nye teknologi, er det altafgørende at sørge for, at der er stor åbenhed omkring hvert eneste efterforsknings- og udvindingsprojekt. Åbenhed skal være et krav lige fra de tidligste stadier af teknologiens udvikling, for hvis man realistisk skal kunne vurdere mængden af ressourcer samt de økonomiske fordele ved udvindingen af dem, vil det være nødvendigt at foretage prøveboringer i områder, hvor der er tegn på, at der findes skifergas. Der må foretages en grundig konsekvensanalyse af efterforskningen. En sikker og varig energiforsyning er en hjørnesten i EU's energipolitik. Eftersom den uligevægt, der blev skabt i systemet af vind- og solenergi, endnu ikke kan opvejes, uden at man går på kompromis med andre mål såsom dekarbonisering eller øget effektivitet, ser alternativet med ukonventionel gas imidlertid ud til at tilvejebringe en mulighed for at udjævne energiomstillingen.

4.5 Der bør også tages højde for geopolitiske forhold, ikke mindst set i lyset af den seneste udvikling i Ukraine, som fandt sted, efter at meddelelsen og henstillingerne allerede var blevet offentliggjort. Disse betragtninger har betydning for energiforsyningsikkerheden i tilfælde af langvarige spændinger i EU's nærmeste nabolande eller en handelskrig med Rusland. Men de har også med udviklingen i andre dele af verden at gøre og med EU's gradvise tilbagegang i forhold til de største handelsblokke.

4.6 EØSU erkender, at teknologien til udvinding af ukonventionelle kulbrinter har gjort fremskridt i de senere år. Der er på en troværdig måde blevet taget hånd om de vigtigste bekymringer om miljø og sikkerhed, og risiciene i centrale miljøområder er blevet reduceret. Ikke desto mindre er det især nødvendigt at følge faren for vandforurening tæt, og der skal være særlig bevågenhed omkring områder med pres på vandressourcerne. EØSU tilråder, at Kommissionens dokumenter revideres ved først givne lejlighed med henblik på at indarbejde følgende forslag.

4.7 Når udvindingsprojekter vurderes, bør der indgå en udførlig beskrivelse af fordelene for lokalsamfundet (infrastruktur, job, skatter og afgifter osv.). Det er utrolig vigtigt — og god praksis — at indtægterne fra skatter og punktafgifter deles med de lokale budgetter på en gennemsigtig og forudsigelig måde, så de kompenseres for eventuelle negative konsekvenser, der måtte opstå som følge af udvindingen, og så deres modstand mod sådanne projekter mindskes. Helst skal det gøres på en måde, der er underkastet offentlig kontrol. EØSU anbefaler, at dette punkt indarbejdes i Kommissionens henstillinger.

4.8 Fordelene for miljøet bør beskrives udførligt. Emissioner fra forbrændingsprocesser vil ligge på ca. det halve af emissionerne fra kul. I den sammenhæng bør der tages højde for følgerne af gasudsivning mellem kilde og gasbrænder, som i nogle dele af verden er temmelig omfattende, men som næsten aldrig offentliggøres. Uofficielt indrømmer eksperterne, at gasudsivning i dårligt forvaltede gasfelter kommer op på 12-13 %, mens sådanne udslip kan holdes på under 3 % med gode operationelle standarder!

4.9 I de enkelte reservoirer bør de geologiske risici og risikoen for jordskælv vurderes nøje, men meddelelsen bør også nævne, at når det gælder skifergas finder fraktureringsprocessen sted i langt dybere brønde end ved konventionel udvinding, et godt stykke under grundvandsmagasinerne. Ikke desto mindre bør der fortsat indsamles viden om risiciene på mellemlangt og langt sigt som følge af selve omfanget af de aktiviteter, der er involveret i den nye teknologi.

4.10 Kommissionen kunne også med fordel nævne, at vandforbruget pr. brønd er relativt lavt, og at en forholdsvis stor del af dette vand flyder tilbage til overfladen, så det enten kan genbruges eller blive korrekt behandlet. De kemikalier, som anvendes, er underlagt REACH-forordningen i EU. Udsivning af gas skal håndteres på en forsvarlig måde, og det samme gælder afbrænding af spildgas. Desuden er arealanvendelsen i forhold til effektiviteten i andre gasfelter langt mindre, end når det gælder solcelle-/vind- og biomasseanlæg. I øjeblikket undervurderes dette fænomen i høj grad af fortalere for alle former for vedvarende energikilder, selv om det ofte spiller en rolle, når der træffes beslutninger om, hvorvidt det kan betale sig at udnytte primære energikilder.

Bruxelles, den 4. juni 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Politikramme for klima- og energipolitikken i perioden 2020-2030«

COM(2014) 15 final

(2014/C 424/06)

Ordfører: **Ulla Sirkeinen**

Kommissionen besluttede den 8. maj 2013 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Politikramme for klima- og energipolitikken i perioden 2020-2030«

COM(2014) 15 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, der vedtog sin udtalelse den 22. maj 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014, mødet den 4. juni, følgende udtalelse med 198 stemmer for, 23 imod og 13 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU konkluderer,

- at Kommissionens meddelelse har til hensigt at gøre klima- og energipolitikkerne mere forudsigelige,
- at meddelelsen tager behørigt hensyn til de kolossale forandringer, der er sket, og de betydelige erfaringer, der er indhøstet siden vedtagelsen af EU's politik frem til 2020, og
- at de iagttagelser, som Det Mellemstatslige Panel om Klimaændringer (IPCC) for nylig har gjort, gør det endnu mere påtrængende at få udformet EU's klima- og energipolitik efter 2020.

1.2 EØSU støtter

- forslaget om at fastsætte et reduktionsmål på 40 % for drivhusgasemissioner i 2030, da dette stemmer overens med målet om en reduktion på 80-95 % i 2050, og stadig er ambitiøst,
- forslaget om et samlet overordnet mål på mindst 27 % for den vedvarende energis andel af den samlede energiforsyning, men mener i modsætning til Kommissionen, at det er nødvendigt at fastlægge individuelle mål for hver medlemsstat,
- Kommissionens planer om at fremlægge nye forslag om energieffektivitet efter at have vurderet de aktuelle foranstaltninger senere på året, og
- forslaget om en ny iterativ forvaltningsmetode.

1.3 EØSU anbefaler

- at anvende de mest omkostningseffektive foranstaltninger til gennemførelse for at reducere de skadelige følger og beskytte de mest sårbare energiforbrugere,
- at overveje sektorspecifikke mål for energieffektivitet, f.eks. inden for bygge- og anlægssektoren, for på en omkostningseffektiv måde at udnytte det enorme potentiale, der ligger i denne meget lovende strategi til opnåelse af de energipolitiske mål,

- at udvikle metoder til udformning og iværksættelse af de foreslåede nationale planer med reel inddragelse af civilsamfundet og obligatorisk høring af nabolandene, før der træffes nationale beslutninger med vidtrækkende konsekvenser,
- at tage afgørende skridt mod et egentligt europæisk energifællesskab ved at samordne nationale planer med henblik på at sikre EU's energiforsyning,
- at gribe effektivt ind for at mindske EU's stærke afhængighed af energi fra upålidelige kilder, bl.a. i kraft af bindende nationale mål for øget anvendelse af vedvarende energikilder,
- at de associerede lande, der er omfattet af den europæiske naboskabspolitik, får øget hjælp til udvikling af en kulstoffattig økonomi,
- at oplyse mere om planer for en øget indsats inden for sektorer, der ikke er omfattet af emissionshandelsordningen, herunder navnlig transport, landbrug og fysisk planlægning,
- at give flere oplysninger om resultater inden for skabelse af grønne arbejdspladser,
- at sikre tilstrækkelige foranstaltninger til forebyggelse af kulstoflækage i energiintensive industrier,
- at yde en særlig kraftig indsats til fremme af innovation og forskning, som skal levere reelle løsninger på udfordringerne, kombineret med foranstaltninger til fremme af produktionen af udstyr til anvendelse i en kulstoffattig økonomi, og samtidig ved hjælp af bedre uddannelse sikre, at industrien leverer resultater, og
- at sætte international udvikling af klimapolitikker øverst på dagsordenen og samtidig være mere opmærksom på tilpasningen til klimaændringer. Hertil hører også at repræsentere de europæiske industrisektorer, der som følge af strengere energi- og klimapolitiske krav i Europa er under international konkurrencepres, og disses legitime interesser inden for rammerne af WTO-forhandlingerne, men også i forbindelse med den transatlantiske handels- og investeringspartnerskabsaftale (TTIP).

2. Indledning

2.1 **Meget har ændret sig**, siden Det Europæiske Råd i marts 2008 fastlagde »20-20-20«-målene for 2020 på det energi- og klimapolitiske område. **For det første** den værste økonomiske krise siden krigen, som Europa først svagt er begyndt at komme sig over. **For det andet** har de andre hovedaktører ikke fulgt EU's eksempel med hensyn til at opstille mål og indføre foranstaltninger til afbødning af klimaændringer. **For det tredje** har skifergasrevolutionen i USA ændret energiscenen, i hvert fald i de sektorer, som er berørt af gassektoren, og dermed disses relative konkurrenceevne. **For det fjerde** er detailpriserne for energi steget hurtigt i de seneste par år i store dele af EU, hvilket truer industriens konkurrenceevne og navnlig går ud over sårbare forbrugere. **For det femte** har den seneste politiske udvikling i Ukraine også på dramatisk vis vist det nødvendige i at mindske EU's afhængighed af fossile energikilder i Rusland. **For det sjette** er der også sket en intet mindre end revolutionær teknologisk udvikling inden for vedvarende energi, hvilket betyder at den kulstoffattige energiproduktion bliver stadig mere omkostningseffektiv. I den forbindelse anbefaler EØSU en bredere formidling af Kommissionens analyse, ifølge hvilken »...omkostningerne ved overgangen til lavemissionsøkonomi ikke adskiller sig væsentligt fra de omkostninger, der under alle omstændigheder ville påløbe som følge af behovet for at udskifte et aldrende energisystem, stigende priser på fossilt brændstof og overholdelse af eksisterende klima- og energipolitikker. Endvidere forventes omkostningerne til energisystemet at stige hen mod 2030 til et niveau på omkring 14 % af BNP sammenlignet med omkring 12,8 % i 2010. Der vil imidlertid ske et skifte væk fra udgifter til brændstoffer over mod innovativt udstyr med en høj merværdi, som vil stimulere investeringer i innovative produkter og ydelser, skabe job og vækst og forbedre EU's handelsbalance«. **For det syvende** er der i nogle medlemsstater udviklet interessante initiativer vedrørende decentral energiproduktion på basis af vedvarende energikilder med direkte inddragelse af civilsamfundet. Heraf fremgår det, at der med en aktiv, direkte inddragelse af borgere, kommuner og regioner i energiproduktionen opstår et nyt regionalt merværdipotential, hvilket i væsentlig grad øger samfundets accept af en ny klima- og energipolitik. Og **for det ottende** bliver det mere og mere tydeligt, at der i et teknologisk lederskab inden for vedvarende energi ligger et stort økonomisk potentiale for fremtiden, og at regionaludvikling og energipolitik kan forbindes med hinanden.

2.2 Der er opnået **væsentlige fremskridt** mod de mål, der er opstillet for 2020. Drivhusgasemissionerne var i 2012 faldet med 18 % i forhold til 1990, og de forventes på baggrund af de hidtil truffne foranstaltninger at være faldet med yderligere 24 % i 2020 og 32 % i 2030. Den vedvarende energis andel af det endelige energiforbrug var 13 % i 2012. Kommissionen forventer, at den vil nå op på 21 % i 2020 og 24 % i 2030. Energiintensiteten i EU's økonomi faldt med 24 % fra 1995 til 2011. Det ser dog ikke ud til, at det vejledende mål om en 20 % forbedring af energieffektiviteten vil blive nået. Disse tal skyldes til dels den langvarige økonomiske afmatning, kulstoflækage og bedre energieffektivitet.

2.3 Det betyder imidlertid også, at de udfordringer, der ligger forude, er særlig alvorlige og kræver, at der omgående skrives ind. Det Mellemsstatslige Panel om Klimaændringer (IPCC) offentliggjorde for nylig dele af sin femte vurderingsrapport, som viser, at den globale udledning af drivhusgasser har nået et hidtil uset omfang på trods af de modvirkningspolitikker, der er indført. Ifølge IPCC er det nødvendigt med omfattende institutionelle og teknologiske ændringer samt betydelige investeringer, hvis der skal være en rimelig chance for at undgå, at den globale opvarmning overskrider grænsen på 2 grader celsius.

2.4 I 2008 besluttede Det Europæiske Råd at opstille et **reduktionsmål på 80-95 % for drivhusgasemissioner for 2050** på linje med den internationale forpligtelse til at holde den globale opvarmning på under 2 grader celsius. Hertil har Kommissionen udarbejdet energikøreplaner frem til 2050.

2.5 **EØSU har aktivt støttet** og nøje fulgt afgørelserne om og gennemførelsen af EU's klima- og energipolitik. Der er afgivet mange udtalelser om beslægtede emner enten efter anmodning eller på udvalgets eget initiativ, herunder udtalelser om internationale klimaforhandlinger ⁽¹⁾, et europæisk energifællesskab ⁽²⁾, energiomkostninger ⁽³⁾, energifattigdom ⁽⁴⁾ og, senest, markedsbaserede instrumenter til fremme af en kulstoffattig økonomi ⁽⁵⁾.

2.6 Denne udtalelse bygger på de tidligere udtalelser og supplerer dem. Som det er tilfældet med andre udtalelser fra EØSU, er den et kompromis mellem forskellige divergerende synspunkter. Den beskæftiger sig kun med meddelelsen om »Politikramme for klima- og energipolitikken i perioden 2020-2030« ⁽⁶⁾. EØSU vil afgive særskilte udtalelser om de øvrige dele af pakken: reformen af ETS ⁽⁷⁾, meddelelsen om energipriser ⁽⁸⁾, henstillinger om skifergas ⁽⁹⁾ og meddelelsen om en industriel renaissance ⁽¹⁰⁾.

3. Kommissionens forslag til en politikramme

3.1 På grundlag af køreplanerne for klima og energi frem til 2050, en grønbog til brug ved den offentlige høring og en konsekvensanalyse har Kommissionen forelagt en **pakke af forslag** i en rammemeddelelse om klima- og energipolitikken frem til 2030 (jf. pkt. 2.8).

3.2 Kommissionen foreslår et **reduktionsmål på 40 % for drivhusgasemissioner** i forhold til 1990. ETS-sektorerne ville skulle præstere en reduktion på 43 % i forhold til 2005, og sektorerne uden for ETS en reduktion på 30 %. Den årlige faktor, hvormed emissionsloftet i ETS mindskes, forhøjes fra de nuværende 1,74 % til 2,2 % efter 2020. Målet for sektorerne uden for ETS skal fordeles på de enkelte medlemsstater efter stort set samme metode som den nuværende.

⁽¹⁾ EUT C 67 af 6.3.2014, s. 145-149.

⁽²⁾ EUT C 68 af 6.3.2012, s. 15-20.

⁽³⁾ EUT C 198 af 10.7.2013, s. 1-8.

⁽⁴⁾ EUT C 341 af 21.11.2013, s. 21-27.

⁽⁵⁾ EUT C 226 af 16.7.2004, s. 1.

⁽⁶⁾ COM(2014) 15 final.

⁽⁷⁾ EØSU's udtalelse om *EU's ordning for handel med kvoter for drivhusgasemissioner* (endnu ikke offentliggjort i EUT), EESC-2014-00800-00-00-AC-TRA.

⁽⁸⁾ EØSU's udtalelse om *Energipriser og -omkostninger i Europa*, EESC-2014-01113-00-00-AC (jf. side 64 i denne EUT).

⁽⁹⁾ EØSU's udtalelse om *Efterforskning af kulbrinter ved hjælp af frakturering*, EESC-2014-01320-00-00-AC-EDI (jf. side 34 i denne EUT).

⁽¹⁰⁾ EØSU's udtalelse om *En industriel renaissance i Europa* (endnu ikke offentliggjort i EUT), EESC-2014-00746-00-00-AC.

3.3 Kommissionen foreslår et mål på **mindst 27 % for den vedvarende energis andel** af EU's endelige energiforbrug. Målet vil være bindende for EU, men ikke for den enkelte medlemsstat, og det er derfor ikke klart, hvem der kan holdes ansvarlig ved manglende opfyldelse. Andelen af vedvarende energi i elektricitetssektoren vil stige fra 21 % i dag til mindst 45 % i 2030.

3.4 Der forelægges **ingen forslag om energieffektivitet**. Midt i 2014 gennemgås fremskridtene i gennemførelsen af energieffektivitetsdirektivet, og eventuelle yderligere forslag overvejes på grundlag heraf.

3.5 Kommissionen foreslår en **reform af emissionshandelsordningen**⁽¹⁾ gennem etablering af en markedsstabilitetsreserve og har forelagt et forslag til forordning herom.

3.6 Kommissionen kommer også ind på **konkurrence på integrerede markeder** og bedre energiforsyningsikkerhed. Kommissionen har fremlagt en særskilt meddelelse om **energipriser**⁽²⁾.

3.7 Der foreslås en **ny forvaltningsproces**, der bygger på de nationale planer.

3.8 Endvidere foreslås **bredere indikatorer** for mere effektivt at kunne vurdere fremskridtene.

3.9 Kommissionen kommer også ind på centrale **komplementære politikker** — landbrug og arealanvendelse, CO₂-opsamling og -lagring (CCS), innovation og finansiering.

3.10 Endelig gives et kort overblik over indsatsen mod drivhusgasemissioner i en **international kontekst**.

4. EØSU's bemærkninger til 2030-rammen

4.1 EØSU hilser meddelelsen velkommen, da den tager sigte mod at sikre **forudsigelighed** i klima- og energipolitikkerne. En stabil og forudsigelig reguleringsramme og, ikke mindst, en sammenhængende gennemførelse heraf, er forudsætninger for de langsigtede beslutninger og omfattende investeringer, der er nødvendige for at dreje udviklingen i den ønskede retning.

4.2 Et vigtigt forudsigelighedselement er budskabet om, at de centrale elementer i **klima- og energirammen frem til 2020** forbliver uændrede.

4.3 Meddelelsen **tager dog hensyn til de voldsomme forandringer**, der har fundet sted siden vedtagelsen af 2020-politikken. Uanset behovet for forudsigelighed gør udfordringerne ved de skiftende internationale betingelser, behovet for økonomisk genopretning, øget konkurrencedygtighed og stigende energiomkostninger det nødvendigt at tilpasse de nuværende politikker.

4.4 Den globale opvarmning er en kolossal langsigtet trussel mod vores planet, mod og fremtidige generationers velfærd og mod samfundet som helhed. Den har allerede kostet os mange penge. EU's indsats bør rettes mod målet om en reduktion af drivhusgasemissionerne på 80-95 % i 2050. **EØSU støtter Kommissionens forslag om at sætte målet for 2030 på 40 %**, selv om dette kan ses som **ambitiøst**. Ifølge den konsekvensanalyse, der ledsager meddelelsen, ville et mål på 35 % være tilstrækkeligt til at holde reduktionerne på rette spor med henblik på opfyldelsen af 2050-målet.

4.5 Da »2020-målet« om at mindske emissionerne med 20 % i forhold til niveauet i 1990 blev fastlagt i 2008, lå emissionsniveauet allerede 10 % under udgangsniveauet. For nuværende ser det ud til, at der vil blive opnået en reduktion på 24 % inden 2020, dvs. en reduktion på 14 % på 11 år. **Inden for 10 år vil der skulle opnås en yderligere reduktion på 16 %**, hvilket på baggrund af de teknologiske fremskridt, de reducerede omkostninger ved vedvarende energi og de stigende omkostninger til fossil energi burde kunne opnås uden alt for store vanskeligheder. Dog er indsatsen siden 1990 lettet betydeligt som følge af den økonomiske afmatning, en omfattende omstrukturering i de tidligere kommunistiske økonomier og anvendelsen af Kyotomekanismerne.

⁽¹⁾ COM(2014) 20 final.

⁽²⁾ COM(2014) 21 final.

4.6 For at nå målet uden negative virkninger for andre økonomiske og sociale bæredygtighedsaspekter er det imidlertid af allerstørste betydning at **sikre de mest omkostningseffektive gennemførelsesforanstaltninger**. Derfor hilser EØSU det velkommen, at Kommissionen ikke stiller yderligere krav inden for biobrændstofindustrien, som er et af de dyreste områder for reduktion af drivhusgasemissionerne. Dette anbefalede EØSU allerede i 2008 ⁽¹³⁾. I den sammenhæng bør der foretages en grundig evaluering af de fleksibilitetsmekanismer, som Kommissionen nu agter at afskaffe efter 2020, og anvendelsen heraf bør gøres til genstand for en bred debat. En sådan evaluering bør tage højde både for konstaterede problemer og for fordelene ved samlet omkostningseffektivitet og ved udviklingen af et internationalt klimasamarbejde.

4.7 Politikkerne vil påvirke forskellige sektorer af økonomien på forskellig måde. Der bør derfor omhyggeligt udformes foranstaltninger, der skal **mindske de skadelige følger** og beskytte de mest sårbare energiforbrugere. Overgangen til en kulstoffattig økonomi skal ske på en retfærdig måde. Vigtige aspekter er uddannelse, kvalitetsjob og medarbejderindflydelse samt i givet fald kompensationsforanstaltninger.

4.8 EØSU **støtter endvidere Kommissionens forslag om et fælles mål på mindst 27 % for vedvarende energikilders andel**. I modsætning til reduktionsmålet på 40 % for drivhusgasemissionerne, som er et vigtigt klimapolitisk signal, også med henblik på de kommende COP20/COP21-forhandlinger, er udbygningen af den vedvarende energi snarere et energipolitisk mål om at reducere den i øjeblikket alt for store afhængighed af import. EØSU kritiserer det forhold, at der ikke opstilles individuelle bindende mål for hver medlemsstat. Det er på ingen måde klart, hvordan Kommissionen uden individuelle nationale mål vil kontrollere opfyldelsen af de fælles mål, og lige så uklart, hvordan den vil pålægge sanktioner i tilfælde af manglende opfyldelse.

4.9 Forbedret **energieffektivitet** er den mest lovende metode til at arbejde hen imod alle energipolitiske mål — miljømæssige, økonomiske og forsyningsikkerhedsmæssige — på en omkostningseffektiv måde. Der ligger her et stort potentiale, men der er behov for en radikal indsats. EØSU forventer, at Kommissionen fremlægger effektive politiske foranstaltninger, som bygger på den vurdering, der foretages senere på året, og som tager hensyn til en lang række forskellige problemer, som der skal tages fat på inden for dette område. Her er det nødvendigt at inddrage erfaringerne med den nuværende lovgivningsmæssige ramme, som først blev godkendt for nylig. Det kunne overvejes at indføre sektorspecifikke mål, navnlig med henblik på at udnytte det betydelige potentiale i bygge- og transportsektorerne.

4.10 **EØSU bifalder den foreslåede nye forvaltningsmetode** med dens iterative proces for etablering af nationale planer. Udarbejdelsen af disse planer kunne give en enestående mulighed for at inddrage ikke kun de berørte parter, men også det bredere civilsamfund, i energipolitiske spørgsmål, herunder at involvere dem i gennemførelsen. Forslagets vigtigste aspekt er kravet om **samråd med nabolandene**, hvilket bør gøres obligatorisk, inden der træffes nationale beslutninger med potentielt vidtrækkende konsekvenser for andre parter, og kunne udgøre et afgørende skridt mod et egentligt **europæisk energifællesskab**. Ved at kombinere forskellige nationale ressourcer og strategier og dermed forskellige energimix, kunne der opnås omkostningseffektive regionale systemer og markeder, hvilket ville bidrage til netbalancering, tilstrækkelig produktion og forsyningsikkerhed. EØSU opfordrer derfor medlemsstaterne til at reagere positivt på en effektiv forvaltningsprocedure og i samråd med Kommissionen og civilsamfundet afgøre, hvordan den kan gennemføres. Den nye forvaltningsmetode bør være gennemsigtig, inddrage civilsamfundet og samtidig reducere yderligere administrative byrder for medlemsstaterne til et minimum.

4.11 Bæredygtighed og diversificering er centrale mål i medlemsstaternes udøvelse af deres ret til **selv at bestemme deres energimix**. Øget brug af vedvarende energikilder vil fortsat være nødvendig i begge henseender og må suppleres med andre kulstoffattige kilder. EU'S politikker må ikke begrænse medlemsstaternes muligheder for at anvende kernekraft eller udnytte indenlandske energikilder, herunder ukonventionel gas.

4.12 De associerede lande, der er omfattet af den europæiske naboskabspolitik, må have mere hjælp til udvikling af en kulstoffattig økonomi, og det er nødvendigt at disse landes forskningscentre, der er specialiseret inden for området, får bedre adgang til de relevante teknologier.

⁽¹³⁾ EUT C 198 af 10.7.2013, s. 56.

4.13 EU's meget stærke afhængighed af fossil **energi fra upålidelige kilder** er blevet fremhævet i de seneste uger og er et problem, der omgående må tages op. Der må gøres en målrettet indsats for at diversificere energiforsyningen, som beskrevet i punkt 4.10, og i den forbindelse specielt sættes på ressourcer, der vil være til rådighed i lang tid og forårsager mindst mulig emission. Med henblik på at diversificere forsyningskilderne er der også behov for et egentligt indre marked for energi og en fælles ekstern energipolitik.

4.14 EØSU bifalder forslaget om bredere **indikatorer**, som skal muliggøre en mere nøjagtig vurdering af fremskridtene på området. Utilstrækkelig grænseoverskridende transmissionskapacitet er stadig den største hindring for et egentligt indre marked for energi. Den bedste måde at overvåge fremskridtene på er her at holde øje med udviklingen i prisforskelle mellem regioner og lande.

4.15 Kommissionen kan spille en vigtig rolle i forbindelse med denne udvikling ved at sikre lige vilkår gennem afvikling af skadelige subsidier og omhyggelig undersøgelse af offentlige støtteordninger⁽¹⁴⁾. Dette bør kun gælde støt-teforanstaltninger, som ydes inden for ETS for at kompensere industrier, der trues af kulstoflækage, for indirekte klimaomkostninger, f.eks. højere elpriser. Denne kompensationsordning bør være dække hele EU for at undgå konkurrenceforvridning mellem medlemsstaterne. EØSU afgiver endvidere en særskilt udtalelse om forslaget om reform af emissionshandelsordningen⁽¹⁵⁾. Også på internationalt plan er Kommissionen nødt til at gøre en indsats for at sikre lige konkurrencevilkår, hvilket indebærer, at spørgsmålet bl.a. må behandles i forbindelse med WTO-forhandlingerne og i TTIP-aftalen.

4.16 Politikker for de **sektorer, der ikke er omfattet af ETS**, udgør en vigtig del af de nationale energiplaner. Transport- og opvarmningssektorerne er særlig vigtige. Udvalget har allerede gentagne gange udtalt sig om biobrændstofs politik og henviser til sine udtalelser herom⁽¹⁶⁾.

4.17 Landbrug og arealanvendelse kommer til at spille en rolle i modvirkningen af klimaændringer, men de pågældende politikker må gøres til genstand for nærmere gennemgang og overvejelse. Bæredygtig biomasse fra land- og skovbrug skal bidrage til diversificeringen af energikilder. Hvis ændringer i arealanvendelsen indgår i de mål, der ikke er omfattet af ETS, må nettoforøgelsen af skovens kulstofdræn modregnes fuldt ud.

4.18 Der savnes endvidere **oplysninger** i meddelelsen **om resultater med skabelse af nye grønne job**, hvilket var et vigtigt 20-20-20-mål. Hittidige undersøgelser viser en neutral eller svag nettoindvirkning på beskæftigelsen, hvorimod jobstrukturen vil ændre sig kraftigt.

4.19 Det ser ud til, at eksisterende aktiviteter i omfattende grad er blevet grønnere, hvilket bl.a. fremstillingsindustriernes stærkt forbedrede energieffektivitet bærer vidnesbyrd om. Energiintensive industrier har hidtil været i stand til at imødegå klimaudfordringen ved at forbedre deres effektivitet, men da en stor del af potentialet nu er opbrugt, bør truslen om kulstoflækage tages endnu mere alvorligt i fremtiden.

4.20 Mange energiintensive brancher i Europa konkurrerer på åbne globale markeder uden mulighed for ensidigt at føje ekstraomkostninger til deres priser og løber derfor risiko for kulstoflækage. Disse industrier er endvidere i de fleste tilfælde de mest energi- og kulstofeffektive på globalt plan. Under sådanne omstændigheder kunne kulstoflækage endog føre til en stigning i de globale emissioner. EU's politikker bør derfor ikke føre til øgede energiomkostninger, det være sig direkte eller indirekte, for disse industrier, og der bør være klare bestemmelser for udligning af disse øgede omkostninger. Bestemmelserne om forebyggelse af kulstoflækage skal omfatte en helt gratis tildeling af emissionstilladelser baseret på teknisk opnåelige benchmarks, indtil det påvises, at nye teknologier kan føre til betydeligt reducerede emissioner på en økonomisk forsvarlig måde.

⁽¹⁴⁾ EUT C 226 af 16.7.2014, s. 28.

⁽¹⁵⁾ EUT C 177 af 11.6.2014, s. 88.

⁽¹⁶⁾ EUT C 198 af 10.7.2013, s. 56.

4.21 Den ultimative løsning på klima- og energipolitiske udfordringer er **innovation**. EU og medlemsstaterne samt andre finansielle aktører må tage effektive skridt til at udnytte dette potentiale ved at støtte både anvendelsen af ny teknologi og forsøg på mere risikobetonet banebrydende innovation. Det kræver egentlige teknologiske kvantespring inden for mange sektorer, hvis de langsigtede mål skal nås. For at kunne levere sådanne innovationer har vi brug for en konkurrencedygtig industrisektor. Ved at leve op til denne udfordring kan sektoren bevare sin konkurrenceevne og erobre nyt terræn. En nøglefaktor i denne forbindelse er uddannelse af høj kvalitet. Industrier, der er specialiseret i fremstilling af udstyr til anvendelse i en kulstoffattig økonomi, kunne bidrage til den europæiske økonomis konkurrenceevne og lette adgangen til udstyret. Dette kræver en kombination af forskning og støtteforanstaltninger.

4.22 Det kræver holdnings- og adfærd ændringer hos alle, hvis vi skal kunne tage klimaudfordringerne op og fortsætte med at levere sikker energi til en overkommelig pris for alle i Europa. Uanset hvilken politik EU's beslutningstagere lægger sig fast på, **vil den ikke kunne gennemføres gnidningsløst uden inddragelse** i en tidlig fase af alle interessenter. Som nævnt i punkt 4.9 har civilsamfundet en rolle at spille, og EØSU kan støtte denne rolle.

4.23 Det **vigtigste** spørgsmål i klimapolitisk sammenhæng er imidlertid den **internationale udvikling**. Den politikramme, der præsenteres i meddelelsen, vil i betydelig grad reducere EU's andel af de globale drivhusgasemissioner i forhold til de nuværende 11 %. Det Internationale Energiagentur (IEA) har konkluderet, at EU's andel selv med de aktuelle politikker vil være bragt ned på 7 % i 2035. Europa har et særligt historisk ansvar for at skride ind over for klimaændringer, men kan ikke alene gøre meget for at begrænse den globale opvarmning til 2 grader. En ambitiøs international aftale og effektiv gennemførelse heraf er centrale klimapolitiske mål for EU. Hvis dette ikke opnås, kan EU blive tvunget til at tage sin egen politik op til fornyet overvejelse. Samtidig bør der rettes langt mere opmærksomhed mod tilpasningen til klimaændringer og ydes en langt større indsats på dette område, som ikke længere kan ignoreres.

Bruxelles, den 4. juni 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets om oprettelse og virkemåde af en markedsstabilitetsreserve i forbindelse med Unionens ordning for handel med kvoter for drivhusgasemissioner og om ændring af direktiv 2003/87/EF«

COM(2014) 20 final — 2014/0011 (COD)

(2014/C 424/07)

Ordfører: **Antonello Pezzini**

Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen besluttede henholdsvis den 6. februar, 13. februar og 22. januar 2014 under henvisning til artikel 192 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om oprettelse og virkemåde af en markedsstabilitetsreserve i forbindelse med Unionens ordning for handel med kvoter for drivhusgasemissioner og om ændring af direktiv 2003/87/EF«

COM(2014) 20 final.

Det forberedende arbejde henvises til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 22. maj 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014, mødet den 4. juni 2014, følgende udtalelse med 167 stemmer for, 2 imod og 10 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg anser Den Europæiske Unions emissionskvotehandelsordning (EU ETS) for et vigtigt instrument i EU's klima- og energipolitik med hensyn til at nedbringe den europæiske industris CO₂-udslip. Udvalget tilskynder derfor til, at der foretages en reel reform af ETS, som tager sigte på at opfylde EU's klimamål for 2020 og 2030 og samtidig beskytte den industrielle konkurrenceevne og dæmme op for dalende investeringer.

1.2 EØSU ser positivt på forslaget om at oprette en stabilitetsreserve for ETS-markedet i starten af den næste ETS-handelsperiode i 2021 som et redskab til at styre pludselige udsving i ETS-priserne efter 2020.

1.3 Udvalget gør opmærksom på, at Det Europæiske Råd på sit møde den 21. marts 2014 især efterspurgte foranstaltninger, som fuldt ud godtgør sektorer udsat for global konkurrence for de direkte og indirekte omkostninger af EU's klimapolitikker, indtil der indgås en omfattende international klimaaftale, som indfører lige globale vilkår for den europæiske industri.

1.4 EØSU efterspørger:

- prædefinerede mekanismer for automatisk regulering, som kan modstå alvorlige chok og ikke giver mulighed for skøn eller forstyrrelser
- systemgennemsigtighed, -forudsigelighed og -forenkling
- begrænsede overgangsomkostninger

- forudsigelige investeringsudsigter
- sikkerhed for stabile målsætninger på langt sigt
- anvendelse af auktionsprovenuet til at støtte virksomheder i færd med at skifte til en kulstoffattig økonomi og hjælpe dem med at udvikle og anvende rene teknologier
- passende og innovative støtteforanstaltninger for energiintensive produktionssektorer
- større strategisk klarhed på europæisk og globalt plan.

1.5 Det er udvalgets opfattelse, at der er overlap mellem ETS og andre europæiske og nationale politikker inden for miljø, klima, energi og industriel udvikling, som bør koordineres bedre for at skabe positive resultater. EØSU mener derfor, at ETS-reformen skal ses i en større sammenhæng med den øvrige lovgivning, som har virkning for drivhusgasemissioner og energiomkostninger til industrielle formål.

1.6 EØSU understreger, at ETS skal styrkes, ikke kun som et instrument til at optimere udgifterne og fremme energieffektivitet i alle sektorer, men også som et værktøj til at øge bevidstheden blandt offentligheden for at:

- tilgodese kulstoffattige varer og tjenesteydelser,
- støtte investeringer i infrastruktur,
- fremme uddannelse og kapacitetsopbygning i vigtige sektorer med henblik på at få genskabt den europæiske produktionssektors økonomiske værdi.

1.7 Udvalget fremhæver, at industrien altid og løbende søger at innovere for at nedbringe energiforbruget og øge energieffektiviteten, men det står klart, at fordrejningerne på ETS-markedet, med uforholdsmæssige nedsættelser af kulstofprisen, kan gøre det sværere at sætte skub i bæredygtig videnskabelig og teknologisk innovation.

1.8 EØSU mener, at EU ETS fra perioden 2020-2030 ikke kun bør tage sigte på at lette en omkostningseffektiv CO₂-reduktion for de berørte virksomheder og sektorer ved at investere i kulstoffattige teknologier, udnytte vedvarende energikilder og iværksætte initiativer til fordel for energieffektivitet. Den bør også fremme adgangen til internationale kreditter for at begrænse emissioner på det globale kulstofmarked forud for den globale klimaaftale i 2015 og i overensstemmelse med de bæredygtige udviklingsmål, der er fastlagt i udviklingsdagsordenen for perioden efter 2015, om integrerede tilgange til udvikling, lighed, menneskerettigheder og realisering af fuld miljømæssig bæredygtighed.

1.9 Efter EØSU's mening bør den foreslåede reform af ETS fra 2021, der er et vigtigt element i den nye ramme for klima- og energipolitikkerne frem til 2030, knyttes nært til brugen af Horisont 2020 og koordineringen af de nationale programmer. Det skal ske med henblik på at fremskynde en relancering af bæredygtig teknologisk innovation, således at man kan fastholde den europæiske industris konkurrenceevne og fremme nye og bedre industriområder.

1.10 Udvalget tror fuldt og fast på nødvendigheden af at skabe et kulstofmarked, der er mere stabilt, fleksibelt og åbent over for alle større internationale partnere, og anmoder derfor Kommissionen, Parlamentet og Rådet om at udarbejde en detaljeret og koordineret ramme for fremtidige tiltag med henblik på at opnå målet om en konkurrencedygtig og bæredygtig fremstillingsindustri.

1.11 EØSU understreger, at dekarboniseringspolitikker kan øge beskæftigelsen og indvirke positivt på emissionsreduktionen og på luftkvaliteten, og opfordrer til at bruge disse oplysninger som argumenter i de internationale forhandlinger.

2. Indledning

2.1 Det er vigtigt, at Den Europæiske Unions emissionskvotehandelsordning (EU ETS) er et centralt og effektivt instrument, hvis den europæiske energisektors CO₂-udslip skal nedbringes. For at ordningen bliver omkostningseffektiv, skal den være markedsorienteret og i stand til at påvirke kulstofprisen. Samtidig bør den også have en positiv indvirkning på investeringer i kulstoffattige teknologier og på udviklingen af vedvarende energikilder samt på forbedringen af energieffektiviteten. Det vil sikre en konkurrencedygtig fremstillingsøkonomi, der overholder de globale mål om bæredygtighed, som alle større partnere er enige om og har forpligtet sig til.

2.2 I henhold til gældende ETS-bestemmelser tildeles virksomheder, som er forpligtet til at nedbringe deres emissioner, CO₂-kvoter svarende til den mængde CO₂, som de må udlede. Disse kvoter falder fra år til år (- 1,74 %). Fra 2021 bør denne procentsats stige til 2,2 %.

2.3 EU ETS har, siden den blev indført, udstukket en referencepris for kulstof på EU-niveau, som dagligt er bestemmende for de operationelle og strategiske investeringsbeslutninger med henblik på at nedbringe emissioner fra alle sektorer i den europæiske økonomi, som tegner sig for ca. halvdelen af EU's drivhusgasemissioner.

2.4 I kølvandet på den alvorlige økonomiske krise og den efterfølgende opbremsning har ordningen imidlertid skabt strukturel ubalance mellem udbud og efterspørgsel efter ETS-kvoter. Det har medført et overskud på ca. 2 mia. kvoter, og det tyder på, at ubalancen vil vare i mere end 10 år.

2.5 Dette markedsoverskud har ført til et voldsomt prisfald i EU ETS, hvor prisen for et ton CO₂ er faldet fra ca. 30 euro til 13,09 euro i 2010 og 11,45 euro i 2011 for at ende på en gennemsnitlig global kulstofpris på omkring 5,82 euro pr. ton i 2012.

2.6 I mange europæiske lande har man udviklet forskellige initiativer (f.eks. hvide og grønne certifikater i Italien), som tager sigte på at nedbringe CO₂-udslip gennem energibesparelser og større energieffektivitet (»hvide certifikater«) eller ved at erstatte kulbrinter som primær energikilde med vedvarende energikilder (»grønne certifikater«) ⁽¹⁾.

2.7 For nedbringe energiforbruget og øge energieffektiviteten søger den industrielle sektor hele tiden og løbende at innovere, men det er klart, at uforholdsmæssige nedsættelser af kulstofpriserne kan gøre det sværere at sætte skub i bæredygtig videnskabelig og teknologisk innovation.

2.8 I henhold til de nuværende ETS-regler bliver auktionsudbuddet af emissionskvoter fastlagt for en årrække ad gangen, og der er ikke mulighed for at foretage justeringer for at reagere på store ændringer i efterspørgslen. Det medfører langvarige ubalancer og har en negativ indvirkning på innovation og investeringer i nye kulstoffattige teknologier.

2.9 Europa-Parlamentet og Rådet drøftede i december 2013, hvilke ETS-tilpasninger der skal foretages, og besluttede at give Kommissionen tilladelse til — under ekstraordinære omstændigheder og for at sikre, at markedet kan fungere tilfredsstillende, indtil der træffes langsigtede strukturforanstaltninger — undtagelsesvis at udskyde salget af maksimalt 900 mio. CO₂-kvoter. Samtidig blev der fastsat en ny frist til 2020 i stedet for den treårige periode 2014-2016.

2.10 På trods af disse kortsigtede fremskridt er EU stadig langt fra at have løst problemet med kvoteoverskuddene på langt sigt.

2.11 Ifølge Kommissionen vil oprettelsen af en markedsstabilitetsreserve — som er operationel fra 2012, dvs. fra fase 4 — gøre det muligt at komplettere de nuværende regler. Det vil sikre et mere harmonisk marked, da en kulstofpris, der i højere grad følger emissionsreduktionerne på mellemlangt og langt sigt og stabile udsigter vil fremme investeringer i kulstoffattige teknologier, hvilket vil være til fordel for virksomheder, der har været og er energiintensive.

⁽¹⁾ I overensstemmelse med direktiv 2006/32/EF, som forpligter alle medlemsstaterne til at udarbejde nationale handlingsplaner for energieffektivitet med henblik på at nedbringe energiforbruget og udvikle de vedvarende energikilder.

2.12 Reserven bør gøre det muligt både at tackle overskuddet af emissionskvoter, som er opstået i løbet af de seneste år, og forbedre ordningens modstandsdygtighed over for alvorlige chok ved hjælp af automatisk regulering af auktionsudbuddet af emissionskvoter.

2.13 En lang række interessenter bakker op om oprettelsen af en sådan reserve, som muligvis er en bedre løsning end den nyligt vedtagne beslutning om at udskyde auktionen af 900 mio. kvoter til 2019-2020 (»back loading«). I medfør af den foreslåede lovgivning skal den operationelle del af reserven udelukkende foregå på baggrund af prædefinerede regler, som ikke giver Kommissionen eller medlemsstaterne nogen skønsmargen, for så vidt angår reservens gennemførelse.

3. Resumé af Kommissionens forslag

3.1 Kommissionen foreslår at oprette en markedsstabilitetsreserve i begyndelsen af den næste ETS-handelsperiode i 2021. Reserven vil sammen med den nylige beslutning om at udskyde auktionen af 900 mio. kvoter til 2019-2020 (»back loading«) gøre det muligt at:

- tackle overskuddet af emissionskvoter, som er opstået i løbet af de seneste år
- forbedre ordningens modstandsdygtighed over for alvorlige chok
- indføre mekanismer for automatisk regulering af auktionsudbuddet af emissionskvoter.

3.2 Denne form for prædefinerede mekanismer for automatisk regulering vil i henhold til forslaget ikke give Kommissionen eller medlemsstaterne nogen skønsmargen, for så vidt angår gennemførelsen af mekanismerne.

3.3 Forslaget vedrørende ETS fra og med 2021 er et centralt element i den nye ramme for klima- og energipolitikkerne frem til 2030, som Kommissionen har foreslået (behandles i en anden EØSU-udtalelse). Rammen omfatter flere elementer, bl.a. en reduktion på 40 % af drivhusgasemissionerne i forhold til 1990, bindende EU-mål om at øge andelen af vedvarende energi til mindst 27 %, mere ambitiøse energieffektivitetspolitikker, en ny forvaltningsmetode og en række nye indikatorer for at sikre et konkurrencedygtigt og sikkert energisystem.

4. Generelle bemærkninger

4.1 EØSU har altid været fortalere for at tage skridtet i retning af større kvoteauktionering. Auktionering er i overensstemmelse med princippet om, at forurenere betaler, forhindrer ekstrafortjenester, giver incitament og genererer midler til at investere i kulstoffattige anlæg og produkter og fremmer derved innovation ⁽²⁾.

4.2 Udvalget mener, det er afgørende at fastholde en stærk ETS som hjørnesteinen i EU's klima- og energipolitik, hvis gennemførelse ikke bør føre til nedgang i fremstillingssektoren og dalende investeringer. Det kan gøres med et revideret system til forvaltning af kulstofmarkedet, der skal virke som et effektivt værktøj til at nedbringe emissionerne fra industrien og andre berørte sektorer, og fremme investeringer i kulstoffattige innovative teknologier, som er konkurrencedygtige på verdensplan.

4.3 Størstedelen af de nuværende ETS-foranstaltninger til beskyttelse af industrien vil blive udfaset inden 2021, mens tildeling af gratis kvoter vil ophøre fuldstændigt i 2027. Et nyt mål for 2030 om CO₂-reduktion for de EU-sektorer, der er omfattet af ETS, kan medføre ekstraomkostninger for de europæiske industrier.

4.4 Indtil der indgås en verdensomspændende international klimaaftale, som indfører lige globale vilkår for den europæiske industri, bør der foretages en justering af EU ETS, så sektorer udsat for global konkurrence ydes fuld godtgørelse for de direkte og indirekte omkostninger, som de har i forbindelse med reduktion af CO₂-emissioner, som følge af EU's klimapolitikker. Det vil være i overensstemmelse med Det Europæiske Råds konklusioner af 21. marts 2014, som tilskynder til at udvikle foranstaltninger til at forebygge potentiel CO₂-lækage og opfordrer til langsigtet planlægningsikkerhed for industriinvesteringer for at sikre de energiintensive industriers konkurrenceevne.

⁽²⁾ EUT C 27 af 3.2.2009, s. 66.

4.5 I sin udtalelse om køreplanen for en lavemissionsøkonomi i 2050 ⁽³⁾ anbefaler EØSU, at Kommissionen fremlægger en omfattende ny pakke af foranstaltninger, der kan stimulere de massive nye investeringer, der er brug for, for at nå disse nye mål. Pakken bør bl.a. indebære en styrkelse af emissionshandelssystemet som et omkostningsoptimerende instrument, der kan være en rettesnor for investeringsbeslutninger, samt omfatte andre foranstaltninger for at: fremme energieffektivitet inden for alle sektorer, øge forbrugernes bevidsthed og deres muligheder at bruge deres købekraft til fordel for kulstoffattige varer og tjenesteydelser, fremme investeringer i den infrastruktur, der bliver nødvendig, støtte uddannelse og kapacitetsopbygning i nøglesektorer.

4.6 Udvalget mener, at EU's strategier og politikker inden for miljø, klima, energi og industriel udvikling også bør koordineres bedre for at skabe positive synergieffekter. Udelukkende at basere »kulstofprisen« på CO₂-kvoternes værdi på ETS-markedet uden indregning af omkostninger forbundet med andre instrumenter, såsom foranstaltninger til fremme af vedvarende energikilder og energieffektivitetspolitikker, er en for snæver og ufuldstændig tilgang og kan udmønte sig i vurderinger, der alt i alt er fordrejede ⁽⁴⁾.

4.7 EØSU tilslutter sig konklusionerne fra Det Europæiske Råds forårsmøde i 2014 om industriens behov inden for alle områder, fra energi til konkurrence, handel og uddannelse, og er især enig i princippet om, at den industrielle konkurrenceevne »skal ses i relation til en sammenhængende europæisk klima- og energipolitik, og bl.a. skal spørgsmålet om de høje energiomkostninger tages op til behandling, navnlig for så vidt angår de energiintensive industrier«.

4.8 ETS bør give energisektoren og de energiintensive sektorer en fælles lovramme, som tackler tab af konkurrenceevne med foranstaltninger til overvågning af CO₂-lækager og fremskynder gennemførelsen af yderligere forbedringer i sektorer udenfor ETS, der tegner sig for mere end halvdelen af EU's nuværende CO₂-emissioner, herunder især sektorer med et højt energieffektivitetspotentiale såsom bygge- og transportsektoren.

4.9 Udvalget opfordrer kraftigt til, at ETS-reformen suppleres af effektive foranstaltninger, som kan sætte skub i den økonomiske genopretning ved hjælp af investeringer i sektorer med et stort potentiale, såsom infrastruktur og grøn økonomi, og i strategiske industrisektorer, bl.a. forskning og innovation, samt især i fremstillingsindustrien og SMV'er.

4.10 EØSU er overbevist om, at ETS kan blive et effektivt markedsinstrument til reduktion af drivhusgasemissionerne på en økonomisk bæredygtig måde. Det kan nemlig sikre større stabilitet, da mulighederne for diskretionære foranstaltninger begrænses og fleksibiliteten sikres med prædefinerede regler fastlagt ud fra kriterier om gennemsigtighed, forudsigelighed og forenkling, således at markedsoperatører kan tilrettelægge deres adfærd efter de forventede udbudstilpasninger.

4.11 For at skabe en effektiv ETS-ordning er det nødvendigt at:

- begrænse overgangsomkostninger
- tilvejebringe forudsigelige investeringsudsigter
- sikre stabile målsætninger på langt sigt
- sikre, at auktionsprovenuet anvendes til at støtte ⁽⁵⁾ virksomheder i færd med at skifte til en kulstoffattig økonomi og hjælpe dem med at udvikle og anvende rene teknologier.

4.12 ETS bør fra perioden 2020-2030 sigte mod at lette en omkostningseffektiv reduktion af CO₂ for de berørte virksomheder og sektorer gennem investeringer i kulstoffattige teknologier, ved at udnytte vedvarende energikilder og med en stor satsning på energieffektivitet.

⁽³⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 110.

⁽⁴⁾ EUT C 226 af 16.7.2014, s. 1.

⁽⁵⁾ Jf. »Comparative Study of Different Measures Funded through the Use of Economic Environmental Instrument« (EØSU 2012).

- 4.13 Markedsprisen for ETS-kvoter skal fortsætte med at være et effektivt benchmark for investeringer med henblik på at nedbringe emissioner.
- 4.14 Det er vigtigt, at der i den fremtidige ETS stadig er adgang til internationale kreditter, da disse er en pålidelig metode til at begrænse emissioner effektivt ved at udnytte mulighederne for at skabe et globalt kulstofmarked.
- 4.15 Mekanismen for bæredygtig udvikling (*Clean Development Mechanism — CDM*) bør bevares, forbedres og udvides, og der bør gives passende støtte til forbindelserne mellem EU ETS og de nye systemer, som er under udvikling andre steder i verden.
- 4.16 EØSU mener, det er afgørende, at EU sætter alle sejl til for at skabe et reelt internationalt kulstofmarked og udbreder effektive mekanismer for udveksling af kvoter, som er tilgængelige for alle større partnere på verdensplan.
- 4.17 Der bør hurtigt udvikles nye mekanismer, som regeringerne kan anvende på frivillig basis alt efter nationale behov. Mekanismerne bør udformes, således at man så vidt muligt undgår konkurrencefordrejninger mellem regioner for varer, der handles globalt.
- 4.18 Emissionskvotehandelsordningen overlapper nemlig andre europæiske og nationale politikker, bl.a. politikker til fremme af vedvarende energikilder og energieffektivitet, og det skaber markedsfordrejninger og ineffektivitet. ETS-reformen bør derfor ses i en større sammenhæng med de øvrige bestemmelser, der har virkning for drivhusgasemissioner og energiomkostninger til industrielle formål.
- 4.19 Ensidede beslutninger medfører yderligere CO₂-omkostninger (primært energiudgifter) for virksomhederne og kan underminere konkurrenceevnen i strategiske fremstillingssektorer uden at skabe konkrete fremskridt rent klimamæssigt. Nye undersøgelser på dette område viser ⁽⁶⁾, at EU's emissionsreduktioner mere end overtrumfes af stigningen i emissioner, der er »iboende« i produkter, som importeres til EU.
- 4.20 EØSU mener, at selvom det er uhyre vigtigt at nå frem til en global klimaaftale i 2015 med deltagelse af de lande, som har hovedansvaret for emissionerne, er der stadig behov for at fortsætte det teknologiske innovationsarbejde, ved hjælp af Horisont 2020 og koordinering af nationale investeringer, for at fastholde den europæiske fremstillingsindustri konkurrenceevne og fremme nye og bedre industriområder.
- 4.20.1 For at nå dette mål er det nødvendigt at udarbejde en detaljeret og koordineret ramme for fremtidige tiltag med henblik på et industrielt system, der er konkurrencedygtigt og bæredygtigt på globalt plan. EØSU tilskynder derfor Kommissionen, Parlamentet og Rådet til at udarbejde denne ramme i overensstemmelse med årtusindudviklingsmålene om bæredygtig udvikling, der er fastlagt i FN's udviklingsdagsorden for perioden efter 2015.
- 4.21 Udvalget gentager, at der skal tages højde for erfaringerne med emissionshandelssystemets sårbarhed over for de globale økonomiske kræfter. Det står klart, at en global klimaaftale (eller manglen på en sådan) vil være bestemmende for emissionshandelssystemets fremtid, og resultaterne af forhandlingerne i 2015 bliver afgørende. De vidtrækkende korrigerende foranstaltninger, som ETS kræver, kan ikke gennemføres uden større politisk klarhed på globalt plan ⁽⁷⁾.
- 4.22 EØSU understreger, at det af konsekvensanalysen for rammen frem til 2030 fremgår, at »hvis indtægterne fra auktionerne genanvendes, og hvis kulstofpriserne omfatter alle sektorer, så kunne politikkerne vedrørende reduktion af fossile brændstoffer føre til en stigning i beskæftigelsen« ⁽⁸⁾. Tilsvarende har de en vigtig positiv effekt på emissionsreduktionen og på luftkvaliteten, og udvalget opfordrer til at de bruges som argumenter i de internationale forhandlinger.

Bruxelles, den 4. juni 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁶⁾ Glen P. Peters, Jan C. Minx, Christopher L. Weber og Ottmar Edenhofer (2010) »Growth in Emission Transfers via International Trade from 1990 to 2008«, PNAS; A. Brinkley, S. Less, »Carbon Omissions«, *Policy Exchange*, forskningsnotat [2010].

⁽⁷⁾ EUT C 341 af 21.11.2013, s. 82.

⁽⁸⁾ Jf. SWD (2014) 18 final, resumé af konsekvensanalysen, 22.1.2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om EU's strategi for bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter«

COM(2014) 64 final

(2014/C 424/08)

Ordfører: **Antonio Polica**

Kommissionen besluttede den 7. marts 2014 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om EU's strategi for bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter«

COM(2014) 64 final.

Det forberedende arbejde henvises til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 22. maj 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014, mødet den 5. juni, følgende udtalelse med 167 stemmer for, 1 imod og 2 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU opfatter den senere tids kraftige stigning i ulovlig handel med vilde dyr og planter som en ny trussel mod Den Europæiske Union, økonomien, miljøet, samfundet, folkesundheden og de naturligt forekommende dyre- og plantearter. Derfor støtter EØSU Parlamentets og Kommissionens initiativ gående ud på at udarbejde en helhedsorienteret og koordineret strategi for at bekæmpe denne type forbrydelse mere effektivt.

1.2 EØSU mener, at strategiens udgangspunkt bør være overholdelse, styrkelse og samordning af allerede eksisterende internationale aftaler (først og fremmest CITES ⁽¹⁾), love, reguleringer, politikker og håndhævelsesinstrumenter, hvilket bør udmønte sig i bedre integration mellem alle de berørte sektorer — miljøbeskyttelse, toldvæsen, retsvæsen, bekæmpelse af organiseret kriminalitet osv. — og i et mere effektivt samarbejde mellem oprindelses-, transit- og bestemmelseslandene for de vilde dyr og planter.

1.3 Udvalget er overbevist om, at øget samordning vil virke, hvis det understøttes af passende og ensartede uddannelses- og bevidsthedsskabende aktiviteter over for alle de myndigheder, der på EU-niveau og i medlemsstaterne deltager i kampen mod ulovlig handel med vilde dyr og planter.

1.4 EØSU mener, at civilsamfundets rolle i kampen mod ulovlig handel med vilde dyr og planter er helt afgørende, både i oprindelses- og i bestemmelseslandene. Især mener det, at aktiv inddragelse på et oplyst grundlag af forbrugerne og den private sektor er vigtig, og støtter derfor indførelsen af et mærknings- og sporingssystem.

1.5 Udvalget anser det for nødvendigt at stille befolkningerne i de tredjelande, som er berørt af den ulovlige handel, nye og bedre, bæredygtige udviklings- og beskæftigelsesmuligheder i udsigt.

1.6 Den ulovlige handel med vilde dyr og planter er i stor stigning på grund af de store indtjeningsmuligheder og den lille risiko for sanktioner. Målt på indtjeningsmuligheder for den internationale organiserede kriminalitet kan denne form for kriminalitet sammenlignes med menneskehandel og ulovlig handel med våben og narkotika. Alligevel prioriteres den meget lavere, og der tilføres langt færre ressourcer til bekæmpelsen heraf. Dertil kommer, at sanktionerne ikke er de samme overalt, ikke engang i EU, hvilket er et incitament for den internationale organiserede kriminalitet til at flytte sine aktiviteter til lande med mindre skrappe straffe, eller hvor de kompetente myndigheder er knap så effektive.

1.7 EØSU mener derfor, at ulovlig handel med vilde dyr og planter må betragtes som en af de forbrydelser, der bør omfattes af foranstaltningerne til bekæmpelse af hvidvaskning af penge og korrupsion, og håber, at der indføres virkelig effektive, forholdsmæssige og afskrækkende sanktioner som fængsel med en maksimumstraf på mindst fire år.

⁽¹⁾ Konventionen om international handel med truede arter (1973).

2. Indledning

2.1 Baggrund: Data om den ulovlige handel med vilde dyr og planter

2.1.1 Ved siden af menneskehandel og ulovlig våben- og narkotikahandel er ulovlig handel med vilde dyr og planter en af de groveste former for organiseret kriminalitet ⁽²⁾.

2.1.2 I 2013 antog krybskytteri et sådant omfang, at det ødelagde de foregående tre årtiers arbejde med at genoprette bestandene af truede dyrearter som elefanter, tigre og næsehorn og blev til en reel trussel mod bevarelsen af biodiversitet og bæredygtig udvikling.

2.1.3 Ulovlig skovhugst udgør op mod 30 % af verdens træhandel og medvirker til mere end 50 % af skovrydningen i Centralafrika, Amazonasområdet og Sydøstasien, hvorved den indfødte befolkning fratages nogle betydelige udviklingsmuligheder.

2.1.4 Omfanget af ulovligt fiskeri anslås til at svare til ca. 19 % af den registrerede fangstværdi.

2.1.5 Stigningen i den ulovlige handel skyldes den voksende efterspørgsel på produkter fra vilde dyr, særligt i visse lande i Asien (f.eks. Kina, Vietnam), såsom elfenben, horn fra næsehorn og tigerknogler.

2.1.6 EU er et af de primære bestemmelsessteder for ulovlige produkter fra vilde dyr ⁽³⁾ og tillige et meget vigtigt knudepunkt for handelen ud af Afrika, Latinamerika og Asien.

2.2 Direkte og indirekte konsekvenser af ulovlig handel med vilde dyr og planter

2.2.1 Ulovlig handel med vilde dyr og planter er en af de væsentligste årsager til tab af biodiversitet på verdensplan: Hvert år fjernes flere hundrede millioner sjældne dyr og planter fra deres naturlige miljø for at blive solgt på de illegale markeder.

2.2.2 Ulovlig skovhugst er årsag til de største skovrydninger i verden, tab af biodiversitet og øget drivhuseffekt og kilde til konflikter om kontrollen med områder og ressourcer og tab af økonomisk kapacitet i de oprindelige samfund.

2.2.3 Ulovligt fiskeri udtømmer fiskebestandene, ødelægger marine levesteder, skaber konkurrencefordrejninger og svækker kystsamfundene, særligt i udviklingslande.

2.2.4 Risikoen for, at vilde dyr og planter uddør, forværres af andre faktorer som ikkebæredygtig jordanvendelse, klimaforandringer, overudnyttelse af lægeplanter og intensiv turisme, særligt jagtrejser.

2.2.5 Der er fare for, at det globaliserede forbrug bliver en så stærk miljøbelastning for biodiversiteten, at økosystemer forringes, og de naturligt forekommende arters evne til at overleve forværres ⁽⁴⁾.

2.2.6 Ulovlig handel med vilde dyr og planter udgør en fare for folkesundheden og for naturligt forekommende dyre- og plantearter. De dyr, som ulovligt transporteres gennem EU's medlemslande, er ikke certificeret af de relevante veterinærtjenester og kan være årsag til sygdomsspredning, især til opdrættede husdyrarter. Omgåelse af korrekt plantekontrol udsætter de naturligt forekommende, dyrkede og vildtvoksende plantearter for en betydelig smittefare fra nye patogener. Det anslås endvidere, at 75 % af nye smitsomme sygdomme stammer fra dyr, og i overvejende grad fra vilde dyrearter. Den ulovlige handel med disse dyr forøger risikoen for verdensomspændende epidemier som fugleinfluenza H5N1 og SARS ⁽⁵⁾.

⁽²⁾ Resolution vedtaget af FN's Kommission for Forebyggelse af Kriminalitet og Retspleje og godkendt af FN's Økonomiske og Sociale Råd.

⁽³⁾ I de senere år har man også i EU-landene set en stigning i den ulovlige handel med bestemte sjældne fuglearter, koraller, fisk og skildpaddearter.

⁽⁴⁾ Som eksempel har den voksende efterspørgsel på kashmir i Asien medført en stigning i opdræt af husdyr, hvilket igen betyder, at stadig større landområder ikke er tilgængelige for planteædende vilde dyrearter (antiloper, vilde heste, æsler), som er nederst i fødekæden for de store naturligt forekommende rovdyr (f.eks. ulve, sneleoparder). Undersøgelsen »Globalization of the Cashmere Market and the Decline of Large Mammals in Central Asia«, offentliggjort i »Conservation Biology«.

⁽⁵⁾ Kilde: Rapport fra WWF — http://awsassets.panda.org/downloads/wwffightingillicitwildlifetrafficking_french_lr.pdf

2.3 Lovhenvisninger

2.3.1 Washingtonkonventionen (CITES) fra 1973 regulerer udførsel, genudførsel, indførsel, transport, omladning og internering, uanset formål, af visse udryddelsestruede dyr og planter. Sigtet med konventionen er opretholdelse og bæredygtig udnyttelse af bestandene af dyr og planter på verdensplan.

2.3.2 FN's Kommission for Forebyggelse af Kriminalitet og Retspleje betegnede i sin resolution af 26. april 2013 ulovlig handel med vilde dyr og planter som en grov form for organiseret kriminalitet, der begås af globalt organiserede kriminelle grupper.

2.3.3 Nogle militsgrupper finansierer deres aktiviteter via ulovlig handel med vilde dyr og planter, hvilket har fået FN's generalsekretær (rapport S/2013/297) og Sikkerhedsråd (resolution 2013/2121) til at anerkende krybskytteri og ulovlig handel med vilde dyr og planter som en af de faktorer, der forårsager ustabilitet i Afrika syd for Sahara og truer freden og sikkerheden i området. Endvidere vedtog Sikkerhedsrådet i januar 2014 for første gang sanktioner over for aktører involveret i ulovlig handel med vilde dyr og planter i Den Demokratiske Republik Congo og Den Centralafrikanske Republik.

2.3.4 I juni 2013 gav lederne af G8 tilsagn om at vedtage foranstaltninger om bekæmpelse af den ulovlige handel med beskyttede eller truede arter og politisk og økonomisk støtte til den territoriale og internationale grænsekontrol for at sætte ind over for korruption og grænseoverskridende organiseret kriminalitet.

2.3.5 I sin beslutning af 15. januar 2014 (2013/2747(INI)) opfordrede Europa-Parlamentet Kommissionen til at skitsere en EU-handlingsplan for kontrol med den ulovlige handel med vilde dyr og planter, hvori der fastlægges en strategi med klare delmål og tidsplaner for indsatsen på nationalt plan i medlemslandene og på internationalt plan.

2.3.6 Med Londonerklæringen⁽⁶⁾ fra februar 2014 fastlagdes nye og mere ambitiøse målsætninger for kampen mod ulovlig handel med vilde dyr og planter, bl.a. skal den gældende lovgivning ændres, således at krybskytteri og ulovlig handel med vilde dyr kategoriseres som »alvorlige forbrydelser«, brugen af udryddelsestruede dyrearter skal ophøre, det grænseoverskridende samarbejde styrkes, og netværk til bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter koordineres⁽⁷⁾.

2.3.7 Slutterklæringen fra EU/Afrika-topmødet den 2.—3. april 2014 giver løfter om fælles handling i kampen mod organiseret kriminalitet, herunder ulovlig handel med vilde dyr og planter.

3. Svar på høringsspørgsmålene

3.1 *Er den politik og de lovgivningsmæssige retningslinjer, der i øjeblikket findes i EU til bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter, tilstrækkelig?*

3.1.1 De eksisterende lovgivningsmæssige rammer i EU-landene er efter EØSU's opfattelse stadig ikke tilstrækkelige til effektivt at bekæmpe miljøkriminalitet, bl.a. fordi strafferammen er for lav.

3.2 *Bør EU styrke sin strategi for ulovlig handel med vilde dyr og planter ved at udvikle en ny EU-handlingsplan, sådan som Europa-Parlamentet har krævet?*

3.2.1 På baggrund af den aktuelle internationale situation er der absolut et behov for lovgivning, der er bindende for medlemsstaterne og fastlægger ensartede krav til inspektion og effektiv overvågning bl.a. ved en samordning med de særlige regler for strafferetlig beskyttelse af dyr og planter i deres naturlige miljø.

3.2.2 EØSU er enig i, at der bør vedtages en handlingsplan lig de allerede vedtagne handlingsplaner mod andre former for organiseret kriminalitet som ulovlig våbenhandel og menneskehandel.

⁽⁶⁾ Underskrevet af statsledere, ministre og repræsentanter fra 46 lande, som deltog i konferencen Illegal Wildlife Trade (12.—13. februar 2014).

⁽⁷⁾ Netværk til bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter (wildlife enforcement networks) er regionale, mellemstatslige initiativer om udveksling af information og god praksis vedrørende: http://www.cites.org/eng/news/pr/2013/20130307_wen.php

3.3 *Hvordan kan EU forbedre sit politiske engagement på alle niveauer for at bekæmpe ulovlig handel med vilde dyr og planter? Hvilke diplomatiske værktøjer ville være bedst egnet til at sikre kohærens i de forskellige internationale initiativer?*

3.3.1 EØSU glæder sig over, at de lande, som er berørt af den ulovlige handel med vilde dyr og planter (primært oprindelses-, transit- og afsætningslande), har optrappet den diplomatiske indsats, hvilket for nylig har udmøntet sig i underskrivelse af fælles hensigtserklæringer om målrettet og øjeblikkelig handling for en gang for alle at få udryddet efterspørgslen på og udbuddet af produkter⁽⁸⁾ stammende fra truede arter. Udvalget håber, at det internationale samfund vedtager foranstaltninger, der kan få knust det illegale marked, garanterer anvendelse af en fælles og sikker lovramme og fremmer bæredygtig forvaltning af naturressourcerne med inddragelse af lokalsamfundene.

3.3.2 EØSU tilskynder EU til at fremme en strategi for bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter på globalt plan med udgangspunkt i en omformulering af målsætningerne for FN's dagsorden for perioden efter 2015.

3.4 *Hvilke værktøjer på internationalt plan bør EU fokusere på for at forbedre håndhævelsen af lovgivningen mod ulovlig handel med vilde dyr og planter og styrke regeringsførelsen?*

3.4.1 Udvalget mener, at den ulovlige handel vil kunne overvåges, opsnappes og kontrolleres mere effektivt ved toldstederne ved hjælp af samordning mellem nationale myndigheder med ensartede regler, procedurer og slutmål. Netop med henblik på at samordne aktiviteter og handlemåder bør EU fremme tiltag, der har sigte på synergisk samarbejde og udveksling af efterretninger mellem de relevante myndigheder i medlemsstaterne, og tillige ved at yde aktiv bistand til de nye partnerlande (f.eks. midlertidige coachingordninger).

3.4.2 Den nye grænse for ulovlig handel er imidlertid internethandelen, som det er svært at kontrollere til bunds, og som risikerer at skade den lovlige handel. EØSU ser med interesse på nogle eksempler på god praksis såsom aftalememorandummet mellem Italiens skovstyrelse (Corpo Forestale) og de to største onlineportaler for annoncering («eBay annunci» og «Subito.it») med bestemmelser om flere oplysninger til forbrugerne og muligheden for midlertidigt at fjerne annoncer, der anses for mistænkelige. Memorandummet lægger også op til, at annoncerne skal kunne kontrolleres ved hjælp af »filtre« til sikring af, at der kun offentliggøres annoncer, der garanterer sporbarheden af det, der sælges.

3.4.3 Et krav til den internationale indsats er, at multilaterale miljø- og handelsaftaler inden for skovbrug og fiskeri overholdes ved indgåelsen af frihandelsaftaler med tredjelande. Det er helt fundamentalt, at CITES-målsætningerne for international handel med vilde dyr og planter, som kræver, at parterne iværksætter konkrete tiltag for at bekæmpe smugleri og ulovlig handel med udryddelsestruede dyr og planter, realiseres.

3.4.4 Den respekt, der står om deltagerne i det internationale konsortium om bekæmpelse af forbrydelser mod vilde dyr og planter (ICCWC)⁽⁹⁾, heriblandt CITES, Interpol, FN's Kontor for Narkotikakontrol og Kriminalitetsbekæmpelse (UNODC), Verdenstoldorganisationen og Verdensbanken, kan være garanti for, at indsatsen for at forbedre kapaciteten til at håndhæve og efterleve bestemmelserne i aftaler om regulering af handelen med vilde dyr og planter bliver effektiv. Konsortiet bør trække på de bedste fagfolk i Europa til oplysningskampagner, støtte til de relevante nationale myndigheder og ikke mindst den praktiske uddannelse af kontrollørerne.

3.4.5 En afgørende forudsætning for udryddelsen af den ulovlige handel med vilde dyr og planter er, at retsstatsprincippet indføres og styrkes i de lande, hvorfra de vilde dyr og planter kommer, og at dette går hånd i hånd med bekæmpelse af korruption. I den henseende ser EØSU gerne, at EU bidrager direkte bl.a. med økonomisk bistand til at få etableret en anklagemyndighed og domstole, og at det ledsages af oplysningsaktiviteter over for de lokale myndigheder.

⁽⁸⁾ Londonerklæringen af 14. februar 2014.

⁽⁹⁾ International Consortium on Combating Wildlife Crime.

3.5 *Hvilke værktøjer er bedst egnet til EU's indsats for at bekæmpe international og europæisk efterspørgsel på ulovlige produkter af vilde dyr og planter? Hvilken rolle kan civilsamfundet og den private sektor spille i denne sammenhæng?*

3.5.1 For at kampen mod ulovlig handel med vilde dyr og planter kan blive en succes, skal der sættes ind på to fronter: udbuddet skal mindskes ved hjælp af strategier for afskrækkelse og bekæmpelse af bedrageri, og efterspørgslen skal bringes ned. Med henblik derpå anser EØSU det for helt afgørende, at den private sektor og forbrugerne inddrages aktivt på et oplyst grundlag.

3.5.2 Ligesom det fremgår af Londonerklæringen, mener EØSU, at der er behov for specifikke foranstaltninger for at få den private sektor til at handle ansvarligt, idet det gerne ser, at der indføres et mærknings- og sporingssystem, som garanterer lovligheden og bæredygtigheden (økonomisk, miljømæssig og for lokalsamfundene) af handelen med vilde dyr og planter. Med henblik derpå kunne der trækkes på de allerede eksisterende systemer for handel med kaviar og tropisk træ⁽¹⁰⁾.

3.5.3 EØSU finder det ligeledes nødvendigt, at civilsamfundet og forbrugerne oplyses og bevidstgøres om de alvorlige skader på miljøet, som den ulovlige handel forårsager, og virkningerne heraf for de fremtidige generationer. EØSU gentager, at det er indstillet på at fremme de initiativer, som EU ønsker at iværksætte på området, dels i institutioner (skoler, museer osv.), dels via netværk, konferencer, reklamespots og dokumentarfilm i og uden for EU ved at udnytte det netværk af socioøkonomiske aktører i EU og Afrika, som er etableret inden for rammerne af udvalget.

3.6 *Hvordan kan EU bedst bidrage til, at der tages hånd om de freds- og sikkerhedsmæssige konsekvenser af ulovlig handel med vilde dyr og planter?*

3.6.1 EØSU mener, at der her især bør fokuseres på de arter, som på grund af deres store værdi er interessante for den organiserede kriminalitet, hvorved den interne sikkerhed og endda verdensfreden trues. I den forbindelse må det sikres, at der i EU og internationalt træffes hensigtsmæssige forholdsregler i et samarbejde med Europol, Interpol, andre organisationer og fora og andre vigtige lande, der er berørt af problemet.

3.6.2 EØSU er meget bevidst om, at de nylige verdensomspændende epidemier som H5N1 og SARS er en indirekte konsekvens af ulovlig handel med vilde dyr og planter. De ovenfor nævnte mærknings- og sporingssystemer kan derfor kombineret med en ordentlig veterinær- og plantesundhedskontrolordning bidrage til at modvirke udbrud og spredning heraf på verdensplan.

3.7 *Hvordan kan EU's samarbejdsinstrumenter bedre være med til at styrke udviklingslandenes kapacitet til at beskytte vilde dyr og planter og bekæmpe ulovlig handel?*

3.7.1 Internationalt samarbejde inden for de bredere rammer af handelsaftaler og/eller partnerskaber med tredjelande kan være et effektivt redskab til at udrydde den ulovlige handel.

3.7.2 Som mellemed mellem institutionerne og de berørte befolkninger kan NGO'er spille en vigtig rolle i forbindelse med oplysningskampagner og støtteforanstaltninger for de politikker, der skal få bragt efterspørgslen ned.

3.7.3 Udvalget fremhæver behovet for at stille befolkningerne i de tredjelande, der er berørt af ulovlig handel med vilde dyr og planter, nye og bedre, bæredygtige udviklings- og beskæftigelsesmuligheder i udsigt, bl.a. ved at omdanne de ulovlige aktiviteter til lovlige aktiviteter såsom ansvarlig turisme⁽¹¹⁾.

3.8 *Hvilke foranstaltninger kan træffes for at forbedre data om forbrydelser mod vilde dyr og planter i EU, således at politikudformningen kan målrettes mere effektivt?*

3.8.1 EØSU mener, at indsamling, sammenstilling og analyse af data om forbrydelser (database) forvaltet af internationale sikkerhedsorganer (Europol, Interpol, UNODC) kan medvirke til at øge forståelsen af strategierne for den organiserede kriminalitet og forhindre forbrydelserne.

⁽¹⁰⁾ Under CITES findes et universelt mærkningsystem til identifikation af kaviar, som kun kan importeres efter indhentelse af de rigtige godkendelser hos de kompetente myndigheder (www.cites.org/common/resource/reg_caviar.pdf). Hvad angår handel på skovbrugsområdet, er målet med EU-lovgivningen at modvirke den ulovlige handel med tropisk træ ved at støtte etableringen af nationale sporingssystemer, som styrker forvaltningen i partnerlandene. Siden marts 2013 har der i EU været forbud mod import af træ og træprodukter fra hele verden, hvis de stammer fra ulovlig skovhugst, og de nationale myndigheder i medlemsstaterne skal kontrollere og om nødvendigt straffe dem, som handler med træ af tvivlsom oprindelse.

⁽¹¹⁾ Ansvarlig turisme indebærer dels, at det naturlige miljø på stedet bevares, dels at værtsbefolkningerne understøttes, idet de skal garanteres en indtægtskilde. Miljøbevidst turisme eller økoturisme vil kunne hjælpe mange lande ud af fattigdom og mange familier til at overleve og bidrage til at beskytte naturen og dyrene.

3.8.2 Her kan TRAFFIC⁽¹²⁾ spille en vigtig oplysende rolle i forhold til det internationale samfund og bistå med viderefremstilling af data og oplysninger om ulovlig handel til alle berørte myndigheder og aktører.

3.9 *Hvilke foranstaltninger kan træffes, for at miljømyndighederne, politiet, toldvæsenet og anklagemyndighederne i medlemsstaterne kan styrke håndhævelsen af lovgivningen om bekæmpelse af ulovlig handel med vilde dyr og planter, og for at styrke samarbejdet mellem disse myndigheder? Hvordan kan der skabes mere bevidsthed hos den dømmende magt?*

3.9.1 Eftersom miljøforbrydelser, korruption og illegale pengestrømme er tæt forbundne, mener EØSU, at ulovlig handel med vilde dyr og planter må betragtes som en af de forbrydelser, der bør omfattes af foranstaltningerne til bekæmpelse af hvidvaskning af penge og korruption. Det er derfor tilhænger af, at der anvendes retningslinjer, som beskriver anvendelsen af finansielle instrumenter (f.eks. due diligence), som kan gøre sporingen af EU- og internationale transaktioner mere effektiv.

3.9.2 EØSU håber på indførelse af virkelig effektive, forholdsmæssige og afskrækkende sanktioner først og fremmest for at gribe ind over for de internationale kriminelle organisationers omfattende ulovlige handel. Dertil er det nødvendigt, at EU-lovgivningen sikrer, at medlemsstaterne kategoriserer ulovlig handel med vilde dyr og planter som en »alvorlig forbrydelse« med en maksimal strafferamme på mindst fire års fængsel.

3.9.3 Efter EØSU's opfattelse er det meget vigtigt at øge bevidstheden hos alle myndigheder, der deltager i kampen mod ulovlig handel med vilde dyr og planter, ved at tilbyde såvel kontrolpersonalet som de kompetente juridiske organer de rette uddannelseskurser. Disse aktiviteter bør indgå i den nye koordinering mellem de nationale myndigheder i EU og i det mulige omfang også inddrage myndighederne i tredjelande.

3.10 *Hvordan kan eksisterende værktøjer mod organiseret kriminalitet på EU-plan og på nationalt plan udnyttes bedre til at bekæmpe ulovlig handel med vilde dyr og planter? Hvilke yderligere foranstaltninger bør overvejes, f.eks. hvad angår sanktioner? Hvordan kan Europol og Eurojust bidrage i den forbindelse?*

Indsatsen over for disse forbrydelser bør prioriteres af Europol med strategisk koordinering af politiindsatsen i medlemsstaterne, sådan som anført af Kommissionen, så det bliver muligt effektivt at retsforfølge forbrydelser som indfangning, indsamling, tilfangetagelse, ulovlig handel og salg af beskyttede vilde dyre- og plantearter såvel som ulovlig handel med dele eller afledte produkter.

Bruxelles, den 5. juni 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

(12) <http://www.traffic.org/>

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En fælles indsats for konkurrencedygtig og ressourceeffektiv bytrafik«

COM(2013) 913 final

(2014/C 424/09)

Ordfører: **Edgardo Maria Iozia**

Kommissionen besluttede den 7. marts 2014 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En fælles indsats for konkurrencedygtig og ressourceeffektiv bytrafik«

COM(2013) 913 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, der vedtog sin udtalelse den 21. maj 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014, mødet den 4. juni, følgende udtalelse med 132 stemmer for og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) er enig i Kommissionens meddelelse af 17. december 2013 og anser det for meget vigtigt, at programmerne til støtte for udviklingen af en ressourceeffektiv og bæredygtig bytrafik, som for eksempel Civitas og IEE-programmet (intelligent energi i Europa), bliver videreført. I en tid med sparsomme finansielle midler kræver så ambitiøse projekter som det her foreslåede en nøje og grundig gennemgang af alle løsningsmuligheder, for at de uopsættelige initiativer på området bæredygtig mobilitet kan blive gennemført.

1.2 EØSU anser det for absolut nødvendigt at:

- vedtage realistiske integrerede og koordinerede planer, som er under løbende overvågning og har fokus på både persontransport og logistikkæde, og som tager hensyn til alle borgere i samfundet, især personer med nedsat mobilitet,
- anvende nærhedsprincippet således, som Kommissionen har gjort på udmærket vis i sin balancegang mellem de forskellige ansvars niveauer, især ved aktivt at inddrage medlemsstaterne,
- forstærke mobiliseringen af finansielle midler, herunder privat kapital,
- inddrage borgerne og de sociale organisationer samt civilsamfundets organisationer, for at planen om bæredygtig trafik kan blive en fælles opgave for hele samfundet,
- støtte udvekslingen af god praksis via en stor fælles EU-portal,
- relancere borgmesteraftalen,
- øge EU's og EIB's finansielle engagement, som bør sætte skub i gennemførelsen på EU-plan af projektet om bæredygtig bytrafik, som angår 70 % af EU's borgere,

- styrke koordineringen mellem de offentlige myndigheder og de private aktører, som leverer supplerende bytransporttjenester, med en holistisk og målrettet tilgang,
- skabe en sammenhængende bylogistik, som er aktivt orienteret mod at nå målene om den »modstandsdygtige by« (*resilient city, transition town*), hvor alle parter samarbejder om forbedring af borgernes levevilkår og sundhed,
- forvalte komplementariteten mellem det offentlige og den private sektor ved at åbne markedet for konkurrence, forudsat at de sociale garantier, priskontrollen og den miljømæssige bæredygtighed respekteres fuldt ud,
- fastlægge standardiserede retningslinjer for køretøjsspecifikationer for transportmidler, der anvendes i den kollektive trafik, og skabe et europæisk marked, hvor det bliver muligt at opnå stordriftsfordele via indkøbssamarbejde.

1.3 EØSU er enig i den strategiske rolle, bytrafikken spiller i udviklingen hen imod intelligente byer, som sætter mennesket i centrum, og som er i stand til at tackle miljødforringerne og indrette sig efter ændrede forhold. Udvalget påpeger også det fortsatte behov for at overvinde den fragmentering, der ofte præger transportpolitikken.

1.4 De tiltag, der gennemføres, bør tage ordentligt hensyn til, at der skal være balance mellem sociale, økonomiske og miljømæssige aspekter, de tre søjler i en bæredygtig udvikling.

1.5 EØSU er ikke modstander af initiativer til at åbne op for konkurrence og liberalisere markedet for bytransport, forudsat at man sikrer arbejdstagernes rettigheder og deres job, bevarelsen af et veludbygget transportnet, reel forbedring af servicen og prisniveauet. Gennem løbende kontrol bør der sikres nøje overholdelse af kontraktvilkårene.

1.6 EØSU mener, at en effektiv, virkningsfuld og bæredygtig transportpolitik forudsætter:

På europæisk plan

- at planerne for bæredygtig bytrafik gøres til et fælleseuropæisk projekt, som inddrager byerne via konkrete initiativer for at gøre borgerne mere bevidste om nødvendigheden af at ændre også indgroede vaner;
- en storstilet relancering af borgmesteraftalen om energieffektivitet, hvori indgår effektivisering af bytrafikken;
- finansiering af de nødvendige initiativer via mobilisering af EU-ressourcer såsom strukturfondene og Horisont 2020, når det gælder forskning og innovation i sektoren;
- lavtforrentede EIB-midler og — hvor der er mulighed herfor — udvikling af offentlig-private partnerskaber (OPP) til anlæggelse og forvaltning af store byinfrastrukturer.

På nationalt plan

- fremme af mere ressourceeffektiv og mindre forurenende transport, udnyttelse af nye teknologier;
- sikring af reel udøvelse af retten til bæredygtig mobilitet, ikke mindst for borgere med nedsat mobilitet.

På lokalt plan

- samordning af transportformer;
- udvikling af arbejdsstationer for telearbejde;

- fælles uddannelsesinitiativ for offentligt ansatte og fagfolk i sektoren for at udvikle kompetencer og fælles strategier;
- målrettede og bæredygtige politikker for regulering af adgangsvejene til kerneområderne i byerne;
- koordinering med større byers grænseområder med henblik på fælles strategier;
- inddragelse af borgerne i arbejdet med at finde frem til de bedste løsninger;
- løbende overvågning af opnåede resultater og passende, hurtige ændringer af ineffektive foranstaltninger;
- vejledning i en ansvarlig brug af offentlig og privat transport;
- udvikling af samarbejde mellem virksomheder for at koordinere transporten til og fra produktionsområder og håndværksdistrikter;
- inddragelse af de forskellige målgrupper, dvs. grupper med ensartede behov, for sammen at vurdere, hvorledes tjenesterne kan indrettes efter de specifikke behov.

1.7 EØSU understreger betydningen af et tættere samarbejde mellem de kompetente offentlige organer og borgerne og henviser til Kommissionens bemærkninger i handlingsplanen for bytrafikken ⁽¹⁾, hvori den opfordrer til at lægge særlig vægt på trafikale løsninger, der tilgodeser behovene hos de sårbare grupper, f.eks. ældre mennesker, lavindkomstgrupper og handicappede.

1.8 EØSU mener, at Kommissionen burde have insisteret endnu mere på disse aspekter, som udgør en uacceptabel forskelsbehandling. Kommissionen bør påtage sig den opgave at overvåge, at denne grundlæggende ret i EU, retten til mobilitet, garanteres for alle borgere uden forskelsbehandling.

1.9 Udvalget kræver også, at man tager fat på emnet fattigdom i forbindelse med mobilitet, således som EU har gjort i forbindelse med energifattigdom og på andre områder; medlemsstaterne bør træffe foranstaltninger til gavn for de mest sårbare og fattige sociale grupper. Retten til mobilitet er en ret for alle, og den kan ikke begrænses til kun velhavende borgere.

1.10 EØSU henleder opmærksomheden på bylogistikens potentiale som et middel til forbedret effektivitet og bæredygtighed. Ved byplanlægning og i samarbejdsprojekter bør man derfor være særligt opmærksom på logistikken. EØSU hilser også Kommissionens planlagte initiativer på dette område velkommen.

1.11 EØSU opfordrer Kommissionen til at samle alle initiativer og politikker vedrørende bytrafik i ét enkelt instrument. Der er mindst 5 portaler, som beskæftiger sig med dette emne. Det er spild af ressourcer og går ud over effektiviteten.

1.12 Europa og medlemsstaterne har brug for at udvikle en fælles, integreret politik med samme ambitiøse vision. Der er brug for at introducere borgerne til alternative og mindre forurenende transportformer. Holdningspåvirkning er det første skridt mod forandring, for eksempel ved at tilskynde til at genopdage nydelsen ved at spadsere i byen, cykle til arbejde eller for at mødes med vennerne. De offentlige myndigheder bør opmuntre til sådan bæredygtig mobilitet med initiativer af kulturel art ved at tilrettelægge byvandring med historiske eller arkitektoniske temaer i bycentrene med guidede ture og give opbakning til organisering af cykelpromenader, som vækker opsigt i gadebilledet og giver lyst til at følge eksemplet.

1.13 De byer, vi har i dag, vil undergå store forandringer mht. arkitektur og byplanlægning i de kommende årtier. EØSU anbefaler, at der oplyses bredt om alle de foranstaltninger, der er til rådighed. Takket være ikt, nyskabelse i byerne og lokale initiativer er det muligt at forbedre mobiliteten og udforme byer, hvor det er godt at bo for de fremtidige generationer.

1.14 EØSU anbefaler at tage behørigt hensyn til behovet for at sikre en retfærdig og jævn spredning af bytransportnettet, så man undgår at henvise personer, der bor i områder med dårlige eller slet ingen offentlige trafikforbindelser, til at føre en indesluttet tilværelse i de moderne ghettos i byerne.

⁽¹⁾ COM(2009) 490 final/2.

1.15 Det er nødvendigt at udvikle en stærk og sammenhængende koordinering mellem alle offentlige og private beslutningstagere på alle niveauer. Planer for bæredygtig bytrafik, som er i overensstemmelse med målene på områderne klima, miljø og energi, sundhed, tids- og energibesparelser, og som er en formidabel løftestang for økonomien, bør gøres til en prioritet på alle niveauer i EU.

1.16 EØSU anbefaler, at der vedtages konkrete foranstaltninger for at udvikle cykel- og gangstier, som er forbeholdt denne form for bæredygtig mobilitet, og som om muligt bør anlægges i tilknytning til multimodale offentlige trafikknudepunkter.

2. Indledning

2.1 Europa er et af de mest urbaniserede kontinenter på jorden. Over to tredjedele af den europæiske befolkning bor i dag i byområder, og denne procentdel er stigende (rapporten »Cities of Tomorrow«, Europa-Kommissionen, 2011 [foreligger ikke på dansk]). I mange byer bliver trafikafviklingen stadig vanskeligere og mindre og mindre ressourceeffektiv, og den er ofte karakteriseret ved en kronisk trafikal trængsel, som anslås til at koste 80 mia. EUR om året (samlede trængselsomkostninger: se SEC(2011) 358 final), dårlig luftkvalitet, ulykker, støjforurening og store udledninger af CO₂. I Europa er mobiliteten stadig stærkt afhængig af privatbiler med konventionel drivkraft.

2.2 Siim Kallas, næstformand for Kommissionen og kommissær for mobilitet og transport, har udtalt: »En af de største udfordringer for transportområdet i dag er at tage hånd om problemerne med mobiliteten i byerne. Med en koordineret indsats har vi en bedre chance for at lykkes« (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1255_da.htm).

2.3 Europa-Parlamentet og Rådet har erkendt at for at forbedre energieffektiviteten og energibesparelsen er det nødvendigt, at der inden for transportsektoren vedtages passende strategier for at imødegå problemet med energiforbruget og drivhusgasemissionerne. Dette var formålet med vedtagelsen af **direktiv 2009/33/EF af 23. april 2009**, som sigter mod at stimulere markedet for rene og energieffektive køretøjer til vejtransport under hensyntagen til energi- og miljøbelastningen i hele driftslevetiden.

2.4 Hvidbogen »En køreplan for et fælles europæisk transportområde — mod et konkurrencedygtigt og ressourceeffektivt transportsystem«, COM(2011) 144 af 28. marts 2011, har til formål at opbygge et moderne og konkurrencedygtigt transportsystem, som kan mindske Europas afhængighed af olie og begrænse CO₂-emissionerne.

2.5 I dag er transport ansvarlig for en fjerdedel af CO₂-emissionerne i EU og bidrager også i høj grad til en forringet luftkvalitet (partikler, NO_x, HC og CO), især i byområder. Anvendelsen af alternative brændstoffer som erstatning for benzin eller diesel kan reducere vejtransportens miljøvirkninger, hvis de produceres på en bæredygtig måde.

2.6 I sin udtalelse om »Handlingsplan for bytrafikken«⁽²⁾ udtrykte EØSU fuld tilslutning til de forslag, som Kommissionen i denne handlingsplan fra 2009 forelagde for de lokale, regionale og statslige myndigheder, og som gik ud på at tilvejebringe de bedst mulige betingelser for livskvalitet og bæredygtighed i byområderne. Dog var de fleste af de foreslåede foranstaltninger uden bindende karakter.

2.7 Blandt de mål for et konkurrencedygtigt og ressourceeffektivt transportsystem, som Kommissionen foreslår, kan nævnes målet om at »Halvere brugen af køretøjer, der bruger konventionelt brændstof i bytransporten inden 2030. Udfase dem i byerne inden 2050. Opnå stort set CO₂-fri bylogistik i større bycentre inden 2030« og målet om at »Nå et mål om tæt ved nul dødsulykker i trafikken inden 2050«⁽³⁾.

2.8 Efter denne sammenfatning af de initiativer, som Den Europæiske Union har taget i retning af bæredygtig bytrafik, vil denne udtalelse fokusere på Kommissionens nylige meddelelse »En fælles indsats for konkurrencedygtig og ressourceeffektiv bytrafik«. Det er lige præcis byerne, som med deres høje befolkningstæthed giver mulighed for at styre den nuværende udviklingsmodel i retning af en mere effektiv udnyttelse af de forhåndenværende ressourcer.

⁽²⁾ EUT C 21 af 21.1.2011, s. 56-61.

⁽³⁾ COM(2011) 144 final.

2.9 De nye miljømæssige udfordringer, som byerne vil blive konfronteret med i nær fremtid, har betydet, at trafikken i byerne er kommet mere i søgelyset i forbindelse med udviklingen af »modstandsdygtige« byer (*transition town*). Begrebet modstandsdygtighed bør indgå i overvejelserne over politikkerne på bytrafikområdet og tilskynde til en mere effektiv samordning af byforandringer, så der sikres en integreret forvaltningstilgang til energi-, miljø- og bytrafikpolitikken.

2.10 EØSU er enig i, at man bør anvende en integreret fremgangsmåde, som kan resultere i initiativer på forskellige områder såsom miljø og sundhed, rene og energieffektive teknologier, infrastrukturforbedring, byplanlægning og bytrafikplanlægning, godstransportlogistik, innovation og forskning, trafikikkerhed samt holdningspåvirkning.

2.11 EØSU understreger betydningen af, at man er opmærksom på at nedbringe antallet af trafikulykker og forbedre borgernes sundhed gennem vedtagelse af langsigtede strategier med henblik på gennemførelse af alle foranstaltninger, som kan bidrage til opfyldelsen af ambitiøse mål. Ethvert menneskeliv, som reddes ved hjælp af disse foranstaltninger, enhver ulykke, som undgås, enhver borger, som beskyttes, repræsenterer en uvurderlig værdi for samfundet, og dette bør være målestokken for foranstaltningernes hastende karakter.

3. EU-initiativer vedrørende bytrafik

3.1 Der er iværksat strategier og initiativer på EU-plan til fremme af for det første forskellige former for bæredygtig bytrafik, som kan bane vejen for innovationer vedrørende bytransportformer og -midler, for det andet et intermodalt transportsystem i byerne, for det tredje politikker til fremme af offentlig transport samt gang og cykling og for det fjerde integration af bytrafikken i en integreret og strategisk byudviklingsramme. Desværre er de disponible midler blevet beskåret og rækker ikke til de nødvendige initiativer, der skal iværksættes på de forskellige niveauer. Medlemsstaterne har på deres side beskåret de lokale myndigheders budgetmidler, og disse har været nødt til at sænke tempoet i gennemførelsen af deres planer for forbedring af bytrafikken. Det haster med at foretage en radikal kursændring, genoptage de gode vaner med at investere og gøre en indsats og frem for alt hurtigt forbedre menneskenes livskvalitet.

3.2 Intelligente byer og lokalsamfund

3.3 Det europæiske innovationspartnerskab (EIP) om intelligente byer og lokalsamfund og udviklingen af initiativet »Intelligente byer og lokalsamfund«, som Kommissionen lancerede i 2011, giver folkevalgte repræsentanter og repræsentanter for erhvervslivet og lokalsamfundene en platform, hvor de kan indkredse, udvikle og iværksætte innovative løsninger og føre dem ud i livet. Bæredygtig bytrafik er et af de vigtigste områder, som EIP beskæftiger sig med, ved siden af bæredygtige kvarterer og bebyggede miljøer samt integrerede infrastrukturer og processer i sektorerne for energi, informations- og kommunikationsteknologi samt transport.

3.4 Civitas

3.5 Siden 2002 har Civitas-initiativet, som medfinansieres af Kommissionen, tilført byerne et pust af frisk luft ved at indføre bæredygtige transportsystemer i over 200 europæiske byer, og det udgør i dag et meget aktivt netværk i denne sektor. Inden for rammerne af Horisont 2020 vil Kommissionen styrke dette initiativ for at drive de innovative teknologier fremad, som overgangen til en konkurrencedygtig og ressourceeffektiv bytrafik kræver. EØSU har flere gang understreget vigtigheden af dette og andre initiativer til fremme af bæredygtig trafik.

3.6 Transeuropæiske transportnet (TEN-T)

3.7 EU støtter projekter af fælles interesse i byområder, f.eks. for at forbedre bylogistik som led i nationale eller internationale forsyningskæder.

3.8 Borgmesteraftalen

3.9 Det går kun trægt fremad mod mere bæredygtige trafikformer. Borgmesteraftalen, som Kommissionen lancerede i 2008, tilskynder de deltagende byer til at indarbejde en transport- og bytrafikdimension i handlingsplanerne for vedvarende energi (SEAP) og sikre borgernes og mere generelt civilsamfundets deltagelse (Borgmesteraftalens retningslinjer vedrørende handlingsplaner for bæredygtig energi (SEAP-guidelines)).

4. Meddelelsens indhold

4.1 Kommissionens meddelelse beskæftiger sig især med de nuværende vanskeligheder og ineffektiviteten i trafiksystemet i de europæiske byer og kommer således ind på problemerne med den store trafikale trængsel, de høje CO₂-emissioner, luftkvaliteten, antallet af trafikdræbte og helbredsbelastningerne.

4.2 Målet med meddelelsen er at øge støtten til de europæiske byers indsats for at overvinde trafikale problemer for at sikre en bæredygtig udvikling og opfyldelse af målene om et mere konkurrencedygtigt og ressourceeffektivt trafiksystem i Europa.

4.3 Derfor vil Kommissionen styrke sine støtteforanstaltninger til bæredygtig trafik på områder med europæisk merværdi såsom:

4.3.1 *Udveksle erfaringer og demonstrere bedste praksis:* foranstaltninger til udbredelse af bedste praksis, portaler vedrørende bytrafik og nedsættelse af en europæisk ekspertgruppe er kernen i de aktiviteter, som Kommissionen vil igangsætte.

4.3.2 *Sikre målrettet finansieringsstøtte:* med støtte fra EU's struktur- og investeringsfonde kan der iværksættes konkrete, sammenhængende pakker af foranstaltninger især i de mindre udviklede egne. Strukturfondene, Den Europæiske Socialfond og andre fonde vil fortsat stå til rådighed for finansiering af bytrafikprojekter.

4.4 *Støtte forskning og innovation:* Civitas 2020-initiativet under Horisont 2020 vil gøre det muligt for byer, virksomheder, akademiske kredse og andre partnere at udvikle og afprøve nye tilgange til trafikproblemerne i byerne.

4.4.1 Kommissionen foreslår navnlig følgende:

4.5 At inddrage medlemsstaterne: Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at tilrettelægge rammebetingelser, som giver byer og storbyer mulighed for at udarbejde og gennemføre deres planer for en bæredygtig bytrafik. Dette er det vigtigste punkt, som Kommissionen behandler, og det er afgørende, at den modtager overbevisende og positive reaktioner fra medlemsstaterne. Anvendelsen af nærhedsprincippet er i dette tilfælde en uomgængelig og lovende taktik, forudsat at alle parter lægger sig i selen for at gøre deres del af indsatsen.

4.6 At gøre en fælles indsats: Kommissionen fremlægger et sæt konkrete forslag til en koordineret indsats på alle forvaltningsniveauer og mellem den offentlige og den private sektor på fire emneområder:

- bylogistik
- adgangsregulering i byer
- ibrugtagning af løsninger baseret på intelligente transportsystemer (ITS)
- trafikikkerhed i byområder.

Bruxelles, den 4. juni 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Energipriser og omkostninger i Europa«

COM(2014) 21 final

(2014/C 424/10)

Ordfører: **Richard Adams**

Kommissionen besluttede den 15. januar 2014 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Energipriser og -omkostninger i Europa«

COM(2014) 21 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som vedtog sin udtalelse den 21. maj 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014, mødet den 4. juni, følgende udtalelse med 140 stemmer for, 10 imod og 13 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Energipriserne taget som helhed har nået og forventes at overstige det nuværende historisk høje niveau. Mange private forbrugere i EU oplever dette i form af en alvorlig belastning af deres budget, og erhvervsforbrugere er ofte lige så hårdt ramt. I meddelelsen understreges det, at civilsamfundet skal have en større forståelse for, hvordan sammensætningen af energipriser kan tilgodese såvel vores klimamålsætninger som vores behov for energisikkerhed. Uden en sådan forståelse vil hverken den politiske vilje eller forbrugernes accept kunne tilvejebringes.

1.2. Energipriserne kan udgøre en betydelig konkurrenceevnefaktor for erhvervslivet. Imidlertid må en økonomisk analyse af erhvervslivets konkurrenceevne ikke begrænses til energipriserne. Andre nøglefaktorer såsom energiintensitet, energiomkostningernes andel af de samlede produktionsomkostninger og profitmarginen bør også tages i betragtning. Det er vigtigt, at kampen mod klimaændringer hænger sammen globalt. Hvis EU tager føringen, er der risiko for konsekvenser såsom manglende konkurrenceevne, udflytning af produktion og kulstofeksport.

1.3. Energieffektivitet, vedvarende energi og andre egne energikilder kan alt sammen forbedre forsyningssikkerheden, men er hver for sig forbundet med faktorer som omkostninger, risici, miljøindvirkning og samfundsmæssig accept. Da der er forskelle mellem nationale tilgange og holdninger, er en gennemsigtig omkostningsanalyse og en omlægning og bedre koordinering af støtteinstrumenterne (såsom feed-in-lovgivning og -tariffer) af afgørende betydning for fastlæggelse af et acceptabelt energimix i hver medlemsstat, ligesom samarbejde med nabolandene er vigtigt.

1.4. Det er nødvendigt at sikre erhvervslivets evne til at tilpasse sig i fremtiden, således som det har været tilfældet hidtil, og styrke navnlig energisektorens evne til at foretage de nødvendige investeringer i energisystemet. Dette vil forudsætte, at regeringerne påtager sig faste forpligtelser, som er forenelige med EU's indre energimarked.

1.5. Det indre energimarked skal fuldføres, men for at dets fulde potentiale kan komme til udtryk, skal det ledsages af passende markedsbaserede instrumenter, en reel koordinering på EU-niveau af de nationale energipolitikker og en tydelig fælles retning. En styrket vægt på gennemsigtige og korrekte data er en nødvendig forudsætning. Der skal tages hensyn til de enkelte medlemsstaters særlige situation, f.eks. forekomsten af 'energigøer', og i analysen af priserne skal man tage i betragtning, at uden en udbygget infrastruktur, der kræver væsentlige investeringer, kan det indre energimarked ikke fuldføres og dets fordele ikke udnyttes af medlemsstaterne.

1.6. Omkostningsoptimering gennem tættere EU-koordinering og solidaritet er altafgørende, eftersom energipolitikens instrumenter forbliver under medlemsstaternes direkte kontrol. En sådan koordinering har hidtil været svag, og der er brug for en ny tilgang. Det er i en situation med stigende forsyningsusikkerhed også vigtigt, at medlemsstaterne udviser solidaritet, og at der lægges større vægt på yderligere forskning og udvikling for at løse de problemer, der er i energiproduktions- og -forsyningskæden.

1.7. Med udvikling af likvide gashubs mellem grupper af medlemsstater kan man optimere og reducere omkostningerne ved at bidrage til afkoble forbindelsen mellem olie- og gaspriser og forbedre generatorernes fleksibilitet.

1.8. For at styrke koordineringen efterlyser EØSU, at der arbejdes for og ydes direkte støtte til et omfattende program, der skal integrere energidialogen på EU-plan. Denne bør inddrage energiforbrugere, private såvel som erhvervs-mæssige, og de forretningsmæssige og institutionelle aktører i energikæden såvel som lokale, regionale og nationale myndigheder.

1.9. Denne europæiske energidialog, som skal være inklusiv, repræsentativ, uafhængig og gennemsigtig, bør også danne grundlag for den nye styringsproces, som Kommissionen har foreslået for at indfri de energi- og klimamålsætninger, der er blevet foreslået som led i rammepakken for 2030.

2. Indledning og baggrund

2.1. Energiforbruget, navnlig for elektricitet, er for de fleste private og erhvervs-mæssige forbrugere i flere år steget hurtigere end inflationen. Husholdninger i hele Europa har følt virkningen for deres private budgetter, og energifattigdommen er vokset betydeligt i visse medlemsstater. Visse erhvervssektorer konkurrenceevne, navnlig de energiintensive erhverv, er også påvirket. Hidtil har industrien ofte reageret på høje priser ved at forbedre sin energieffektivitet og specialisere sig i produktion med høj merværdi, men noget tyder på, at mulighederne for at gøre dette er svindende. Den økonomiske nedgang har yderligere øget presset og trods energieffektivitet og nedskæringer stiger udgifterne fortsat for de fleste forbrugere.

2.2. Den pakke, som Kommissionen fremlagde i januar 2014, indeholder to vigtige rapporter, der er direkte relevante for priser og omkostninger. Den ene er Kommissionens arbejdsdokument 'Energy Prices and Costs' og den anden 'Energy Economic Developments in Europe'. Pakken opstiller energi- og klimamålsætninger for perioden indtil 2030 og lægger op til, at klimabeskyttelse, opretholdelse af erhvervslivets konkurrenceevne og sikring af økonomisk overkommelig energi til borgerne kan forenes. Dette vil forudsætte en fælles forståelse, erkendelse og formidling af de konkrete økonomiske, sociale og miljømæssige fordele ved at reducere emissionerne og gøre økonomien grønnere. Der er i pakken en implicit erkendelse af, at det er afgørende, at offentligheden bakker op, og at der er behov for en mere realistisk tilgang til udfordringerne, navnlig med hensyn til finansiering. Kommissionen hævder, at 'målsætningerne sender et stærkt signal til markedet med tilskyndelse til private investeringer i nye rørledninger og elektricitetsnet eller kulstoffattige teknologier' ⁽¹⁾.

2.3. I meddelelsen om energipriser og -omkostninger, som er genstand for denne udtalelse, anfører Kommissionen i lighed med Det Internationale Energiagentur (IEA) ⁽²⁾, at kombinationen af verdensmarkedspriserne, vigtige storinvesteringer i infrastruktur og energieffektivitet og klimarelaterede afgifter vil gøre, at energiprisen vil forblive på det nuværende, historisk høje niveau. Ikke alene kan dette få alvorlige følger for forbrugerne, men den nuværende engroselectricitetspris på ca. 40 EUR pr. MWh vil tillige gøre det svært for sektoren at foretage de nødvendige investeringer med henblik på både at udskifte aldrende udstyr og håndtere klimaændringerne. Denne udtalelse koncentrerer sig om civilsamfundets sandsynlige reaktion og om, i hvilken grad der kan etableres et stærkt markedssignal og en kraftig politisk reaktion, således at politikmålene kan nås.

⁽¹⁾ Indledning: http://ec.europa.eu/energy/2030_en.htm

⁽²⁾ World Energy Outlook, IEA, 2013.

3. Resumé af Kommissionens meddelelse

3.1. I de fem år efter 2008 steg detailenergipriserne i Europa, i visse medlemsstater ganske betydeligt, trods relativt stabile engroselectricitetspriser og -gaspriser. Virkningerne for private og erhvervsmæssige forbrugere, navnlig under den økonomiske nedtur, har været betragtelige og vil formentlig fortsætte. Der er tillige store forskelle mellem medlemsstaterne imellem, idet nogle forbrugere betaler 250-400 % mere end andre. En betydelig del af disse stigninger skyldes stigninger i transmissions- og distributionsomkostningerne og i skatter og afgifter. Ikke desto mindre er prisen for primær energi den vigtigste enkeltstående faktor i prissammensætningen.

3.2. EU's regeringer skal fuldføre det indre energimarked i 2014. En liberalisering af markedet vil styrke investeringer og konkurrence og forbedre effektiviteten på mange områder med mulige fordele i form af lavere priser. Forbrugere og erhvervslivet (navnlig små og mellemstore virksomheder) kan spare penge ved at skifte til billigere energileverandører dér, hvor der er tilstrækkeligt mange leverandører.

3.3. EU's regeringer skal også videreudvikle energiinfrastrukturen, diversificere energileverandørerne og forsyningskanalerne og tale med én stemme, når der forhandles med vigtige energipartnere.

3.4. Medlemsstaterne bør endvidere sikre, at energipolitikkerne, som finansieres af slutbrugere og skatteydere, gennemføres så omkostningseffektivt som muligt og følger bedste praksis.

3.5. EU og medlemsstaterne skal gøre mere for at sammenligne netomkostninger og -praksis. En konvergens mellem netpraksisser i Europa har potentiale til at forbedre effektiviteten og nedbringe netomkostningselementet i priserne.

3.6. De private forbrugere og erhvervslivet kan i et vist omfang holde energiomkostningerne nede ved at forbedre energieffektiviteten. Frivillige tiltag fra forbrugere for at tilpasse, hvor meget energi de bruger, og hvornår de bruger den (efterspørgselsreaktion), og innovative energiteknologier kan hjælpe til at spare energi og penge.

3.7. EU skal fortsætte dialogen med internationale partnere om energisubsidier og eksportrestriktioner og bidrage til at beskytte visse erhvervsforbrugere gennem skattemæssige overførsler, fritagelser for og nedsættelser af skatter og afgifter.

3.8. Grundlæggende taler Kommissionen for en fuldførelse af et indre energimarked i EU og bemærker, at husholdningerne og erhvervslivet skal tage initiativer til at forbedre deres energieffektivitet og indføre efterspørgselsreaktion og andre nye energiteknologier og nyskabelser for at spare energi og penge, og at medlemsstaterne betragteligt skal opgradere transmission og distribution. Det bemærkes, at væksten i vedvarende energi kan have en direkte indvirkning på en forbedret energisikkerhed. Det erkendes endvidere, at energifattigdom for private forbrugere i visse medlemsstater kræver handling, navnlig gennem socialpolitiske tiltag. Hvis den forventede forværring af erhvervslivets energimæssige konkurrencestilling udvikler sig, kunne situationen håndteres — navnlig gennem WTO — ved at minimere internationale konkurrenters energisubsidier og også gennem andre skatteoverførsler.

4. Generelle bemærkninger

4.1. Der er tre centrale aspekter ved det strategiske svar, Kommissionen foreslår. Er der — uafhængigt af fuldførelsen af det indre energimarked — tilstrækkeligt meget, der taler for en fortsat eller intensiveret indsats for en 'grøn' økonomi som fremhævet i 2030-rammen, og hvad vil dette betyde for energipriser og -omkostninger? For det andet: Kan civilsamfundet gennem en effektiv social dialog overbevises om, at en sådan tilgang er rimelig og acceptabel? For det tredje: Vil man kunne stimulere markedet til at generere private investeringer i Europa i nye rørledninger og elektricitetsnet og kulstofaffattige teknologier?

4.2. Samlet set er energi i sine forskellige former uden tvivl det mest handlede globale gode udtrykt i værdi. I kraft af energiens centrale rolle i den økonomiske udvikling vil forskning, udvinding, udvikling og produktion og transmission af energi behøve massive investeringer i den kommende tid. Dette gælder også behovet for en sikker energiforsyning, som er blevet tydeliggjort på det seneste. Dette udtrykkes ofte i formuleringen: 'lyset skal holdes tændt', hvor 'lyset' skal forstås som den uundværlige stilling, energi har i det moderne samfund. Det er vigtigt at erkende, at andre energipolitiske målsætninger, såvel nationale som på EU-niveau, i den nuværende situation vil blive sekundære i forhold til forsyningssikkerheden, der bør have en mere fremtrædende plads i meddelelsen, samt at en stræben efter forsyningssikkerhed kan koste penge.

4.3. Samtidig er der, hvis man skal kunne afholde de kort- og mellemlangsigtede omkostninger ved overgangen til kulstoffattig energiproduktion, flere vigtige globale faktorer, der fortsat skal erkendes og understreges.

- Energiproduktion forårsager en betydelig miljømæssig indvirkning på vores planet og på os selv, navnlig gennem klimaforandringer og sundhedsskadelige virkninger.
- 82 % af den nuværende totale energiefterspørgsel tilfredsstilles med fossile brændstoffer, som på lang sigt er en begrænset ressource.
- Den antagede begrænsning i ressourcerne ('peak oil' osv.) synes mindre relevant som følge af nye udvindingssteder og udvikling af nye udvindingsprocesser, og markedspresset for at bruge ukonventionelle fossile brændstofressourcer vil være anseligt.
- Med udvinding af bare en tredjedel af de kendte reserver af fossile brændsler vil kloden komme op over 450 ppm-niveauet for drivhusgasemissioner (svarende til 2 °C), og der bliver fortsat investeret massivt i nye søgnings- og udvindingsteknikker⁽³⁾.

En energiovergang væk fra fossile brændsler er uundgåelig og skal gennemføres. Overgangens hastighed er afgørende — tilstrækkelig hurtig til at forebygge overdrevne klimavirkninger, mens stabiliteten af de økonomiske og sociale strukturer samtidig skal bevares. En fælles global indsats er bydende nødvendig, og det er essentielt, at EU's økonomiske kapacitet til at bidrage til denne overgang opretholdes. Det er vigtigt, at kampen mod klimaændringer hænger sammen globalt. Hvis EU tager føringen, er der risiko for konsekvenser såsom manglende konkurrenceevne, udflytning af produktion og kulstofeksport.

4.4. Erfaringen viser tydeligt, at markederne alene ofte ikke formår at håndtere sociale og miljømæssige spørgsmål — det er ikke deres rolle. EØSU mener, at markederne, hvor gode de end ofte måtte være til at opfylde kortsigtede omkostnings- og effektivitetsmål, bør transformeres gennem effektive markedsbaserede instrumenter, så de kan blive i stand til at opfylde sociale målsætninger⁽⁴⁾. Dette kræver god regulering, støtte og engagement fra civilsamfundet og udvikling af en robust forpligtelse til virksomheders sociale ansvar.

4.5. Hvis samfundet ikke forstår det dilemma, EU og resten af verden står over for, vil hverken den politiske vilje eller forbrugernes accept kunne tilvejebringes. Al sandsynlighed taler for, at priserne fortsat vil stige. Forbrugerne vil fortsat protestere kraftigt mod sådanne stigninger. Udfordringen er at begrænse de politiske og sociale konsekvenser.

4.6. EØSU mener, at den mest effektive tilgang vil være fuldt ud at involvere europæiske energiforbrugere, private såvel som erhvervsmæssige, og de forretningsmæssige og institutionelle aktører i energikæden i en aktiv og kreativ dialog om disse spørgsmål, som vil føre til handling.

⁽³⁾ *The Burning Question*, Mike Berners Lee, Greystone Books, 2013.

⁽⁴⁾ EUT C 226 af 16.7.2014, s. 1-9.

4.7. Der er meget lidt i den foreliggende meddelelse, der går i denne retning. Hvor der 41 gange henvises til 'marked', er der totalt kun tre ubetydelige referencer til 'involvering', 'borger', 'dialog' eller 'konsultation'. Det samme mønster kan genfindes i dokumentet om politikrammen for 2020-2030.

4.8. Konsistens og handling er af vital betydning i denne sammenhæng. Rammedokumentet fra 2011, 'Energikøreplanen 2050', anerkendte og uddybede dette forhold — 'Inddragelse af offentligheden er afgørende' (afsnit 3.4), men der har kun været lidt handling.

4.9. EØSU opfordrer derfor EU-institutionerne og medlemsstaterne til hurtigst muligt at etablere og følge rammen for en europæisk energidialog som foreslået af EØSU i 2013 i udtalelsen om 'Behovet for og metoderne til at inddrage offentligheden i energipolitik' ⁽⁵⁾. En sådan dialog kan spille en opbyggende rolle for etablering og opretholdelse af en EU-dækkende styringsproces for opfyldelse af energi- og klimamålsætninger.

4.10. I forbindelse med en sådan proces bør der lægges vægt på:

- meget større gennemsigtighed, stram regulering og styring på alle niveauer
- borgernes/forbrugernes bedre forståelse for og større tillid til energimarkedets virkemåde med passende uddannelse og rådgivning
- stærkere offentlig inddragelse i fastlæggelsen af det nationale og europæiske energimiks
- medlemsstaternes fleksibilitet med hensyn til at vælge de politikker, der passer bedst til deres nationale energimiks og præferencer, parallelt med en bevægelse i retning af konvergens på EU-niveau
- opfyldelse af nationale mål (drivhusgasser, vedvarende energikilder og energieffektivitet) som led i markedsintegration

4.11. Forskellene i energipriserne i EU er allerede nævnt. Skønt forskelle i produktions- og leveringsomkostninger spiller en rolle i denne forbindelse, er det store spænd i skatter og afgifter på energi en betydelig bidragende faktor. I alle medlemsstater udgør energiafgifter en betydelig andel af de offentlige indtægter, og selv hvis man ser bort fra oliebeskatningen, ville det blive en betragtelig udfordring at finde alternative indtægtskilder til erstatning for en eventuel afgiftsreduktion ⁽⁶⁾.

4.12. Det bør imidlertid også bemærkes, at høje afgiftssatser på visse energityper er alment accepteret — omend modstræbende. I EU udgør olieafgifterne mere end 55 % af prisen sammenlignet med f.eks. 14 % i USA og 41 % i Japan.

4.13. Der skal tages hensyn til de enkelte medlemsstaters særlige situation, f.eks. forekomsten af 'energiøer', og i analysen af priserne skal man tage i betragtning, at uden en udbygget infrastruktur, der kræver væsentlige investeringer, kan det indre energimarked ikke fuldføres og dets fordele ikke udnyttes af medlemsstaterne.

5. Særlige bemærkninger

5.1. Det indre energimarked volder især problemer på grund af det forhold, at energiforsyningsikkerhed er et vitalt nationalt anliggende, der trods fremskridt i retning af et indre energimarked langt henad vejen fortsat er under direkte statslig kontrol eller indflydelse. Endvidere har tekniske, ressourcemæssige og geografiske faktorer hæmmet markedets udvikling, eksempelvis sammenlignet med mange typer forbrugsvarer.

5.1.1. Den målsætning om gennemførelse af et indre marked for elektricitet og gas, der blev formuleret i 2009 i den tredje energipakke, vil ikke blive nået, og centrale aspekter ved energiliberaliseringen har vist sig svære at gennemføre. Indhøstning af fordelene af en markedsintegration er blevet mødt af modstand fra nationale regeringer, interesseorganisationer og andre samfundskræfter. I visse medlemsstater er der en opfattelse af, at de gennemgribende ændringer i de omstændigheder, hvorunder energi produceres, distribueres og forbruges, kan få uacceptable følgevirkninger.

⁽⁵⁾ EUT C 161 af 6.6.2013, s. 1-7.

⁽⁶⁾ Energy Policy and Energy Taxation in the EU: IREF Europe http://www.irefeurope.org/en/sites/default/files/Energy_policy_EU.pdf

5.1.2. Selv om der sker en vis generel konvergens for engrospriserne i Central- og Vesteuropa, konvergerer detailpriserne ikke, da medlemsstaterne har forskellige nationale ordninger for støtte til investeringer i energisektoren og der er gennemført divergerende nationale politikker for, hvordan disse støtteomkostninger fordeles mellem slutbrugerne. Som konsekvens heraf udvikler der sig et 'ufunderet' elektricitetsmarked, som blot optimerer udnyttelsen af det eksisterende europæiske system. Dette er imidlertid utilstrækkeligt, da der er behov for et 'velfunderet' marked, som indebærer incitamenter til optimale investeringer på EU-plan, både for at bane vej for, at disse investeringer foretages, og for at sikre, at de er omkostningseffektive. F.eks. er en omlægning og bedre koordinering af støtteinstrumenterne (såsom feed-in-lovgivning og -tariffer) af afgørende betydning.

5.1.3. Dette forudsætter større markedslivlighed og hub-pricing navnlig for gas. Der er i visse medlemsstater blevet etableret gashubs, men de er endnu ikke tilstrækkeligt likvide til at udgøre et farbart alternativ til — dyr — olieindeksering og tilvejebringe markedsbaseret prisfastsættelse. Det er derfor vigtigt, at der udvikles regionale gashubs, og at forbindelserne mellem disse forbedres med hensyn til transmissionskapacitet, kontraktforhold og markedsadgang, navnlig fleksible leveringsportioner. Hvis kraftgeneratorer får adgang til markederne, kan deres genereringsperioder optimeres mere fleksibelt. Man kan undgå generering i tabsgivende perioder og opretholde anlæggenes konkurrenceevne og dermed nedbringe omfanget af udekkede omkostninger, der føres over til forbrugerne.

5.1.4. Der består fortsat en usikkerhed om, hvordan energipriserne i medlemsstaterne i bund og grund er sammensat. De detaljerede undersøgelser, Kommissionen er i færd med at gennemføre, og som skal gøre såvel sammensætningen af energipriser som omfanget og virkningerne af subsidier mindre uigennemskuelige, er afgørende for tilvejebringelse af et grundlag for lige vilkår for produktion og prisfastsættelse af energi. Det er nødvendigt fortsat at indsamle data om energipriser og -omkostninger på niveau af de enkelte anlæg for at forbedre gennemsigtheden af erhvervssektorens driftsvilkår og for at basere politikkerne på solide data. Det er afgørende at sikre gennemsigtheden som et første skridt i retning af omkostningseffektive politikvalg og en meningsfuld politisk diskussion med offentligheden. Dette gælder også sammensætningen af energileverandørernes profitniveauer. Fraværet af passende statistiske data kan underminere troværdigheden af de beslutninger, der præsenteres som faktabaserede. Sådanne statistiske data bør gøres tilgængelige på alle styringsniveauer.

5.1.5. Erhvervslivet kan foretage investeringer — og har allerede gjort det — for at nedbringe energiforbruget. Imidlertid skal sådanne investeringer have rimelige afkast, og disse investeringer har en tendens til at blive dyrere med tiden.

5.1.6. Hidtil har EU og medlemsstaterne bidraget til at beskytte sårbare erhvervssektorer med en blanding af gratis kvoter, skatte- og afgiftsfritagelse og, i visse begrænsede tilfælde, kompensationsforanstaltninger. Eftersom den store forskel i omkostningerne til klimapolitik mellem EU og EU's vigtigste handelspartnere ikke vil blive mindre i overskuelig fremtid, bør Kommissionen evaluere de eksisterende rammer og se på nye tilgange, som er mere kompatible med det indre marked, når det drejer sig om at håndtere sårbare erhvervssektorer.

5.1.7. Da energisikkerhed er en vital statslig interesse, vil regeringerne acceptere de supplerende omkostninger, der er forbundet med at sikre forsyningen. Da medlemsstaterne tillige, af hensyn til den nationale suverænitet, har svært ved at enes om en tilfredsstillende styringsproces på EU-niveau, medfører dette, at de kan leve med en mindre god markedsindretning. Ikke desto mindre er solidaritet i situationer med energisikkerhed en afgørende forudsætning for fortsat energiforsyning.

5.1.8. På det overordnede plan er der ikke meget, der tyder på, at de meget forskellige energipolitikker, der forfølges af medlemsstaterne, anerkender behovet for en dybere EU-integration. Dette underminerer det indre energimarked og sender forvirrende investeringssignaler. EØSU finder det nødvendigt at tage afgørende skridt mod et egentligt europæisk energifællesskab for at samordne nationale planer, navnlig med henblik på at sikre EU's energiforsyning så billigt som muligt.

5.2. En grønnere økonomi

5.2.1. I princippet er overgangen til en mere bæredygtig og ressourceeffektiv økonomi en veletableret bevægelse. I praksis har økonomisk afmatning, global konkurrence og uenighed mellem medlemsstaterne imellem om prioriteringerne påvirket hastigheden og effektiviteten af overgangen ⁽⁷⁾.

⁽⁷⁾ EUT C 271 af 19.9.2013 s. 18-22.

5.2.2. Politiske erklæringer om en grønnere økonomi har ofte talt EU's målsætninger om bæredygtig udvikling efter munden, idet man hverken har erkendt omfanget af de økonomiske og samfundsmæssige ændringer, som dette ville medføre, eller de strukturelle forhindringer.

5.2.3. Målsætningen er ofte fejlagtigt blevet udlagt som at gøre de eksisterende økonomiske aktiviteter 'grønne', dvs. kulstoffattige, i håbet om, at dette vil resultere i mere vækst og beskæftigelse. Og dog forudsætter en mere grøn økonomi langt mere gennemgribende forandringer af produktions- og forbrugsmønstre — og livsstil — end, hvad der formentligt er socialt acceptabelt på et årti. Praktisk talt ville alle økonomiske aktiviteter skulle transformeres, og i overgangsperioden fra den traditionelle til den grønne økonomi vil niveauet af vækst og jobskabelse være usikkert. Dette bør understøttes gennem en koordineret indsats for forskning og udvikling.

5.2.4. Samtidig har man drastisk underspillet de faktorer, der hindrer en hurtig, effektiv og resultatrig overgang til en grønnere økonomi. Prisfastsættelsen spiller eksempelvis en rolle i følgende sammenhænge:

- modvilje hos de økonomiske sektorer (hævdvundne interesser) og dermed hos politikerne
- fordelene ved eksisterende teknologier, hvis infrastrukturer er færdigbetalte
- fravær af effektiv prisfastsættelse af kulstof
- effektiv regulering af grønne anprisninger
- teknologiske og politiske risici ved nye kulstoffattige teknologier
- jobtab og mulig modvilje i forbindelse med omskoling af arbejdstagerne
- problemer i forbindelse med erhvervslivets transformation og dennes sociale konsekvenser
- finansieringsproblemer på en baggrund af lav (eller negativ) økonomisk vækst og 'budgetkonsolidering'
- skarp international konkurrence
- en kulstoffattig økonomi behøver stærk samfundsmæssig og politisk konsensus og massive private og offentlige investeringer på en baggrund af let adgang til finansiering og en tydelig strategisk vision, med andre ord en velplanlagt 'grøn' økonomi.

5.2.5. Ikke desto mindre skal økonomien gøres grønnere. Opgaven er af betragteligt omfang og særdeles krævende, men der er ikke noget valg, hvis vi ønsker at sikre en bæredygtig fremtid. For at kunne nå målet skal der lægges et tempo, der tager hensyn til balancen mellem politisk troværdighed, økonomisk formåen, stabile sociale systemer og borgernes valg. Forudsætningerne er imidlertid ikke opfyldt, navnlig for så vidt angår det offentlige engagement i at håndtere forhindringerne. Det er tillige en kendsgerning, at der kan udledes tydelige fordele såsom udvikling af en markedsførende position inden for bæredygtig og kulstoffattig energi. EU er langt fremme, når det drejer sig om at indføre forskellige former for kulstoffattig elektricitet til varmesubstitution, og har også en stor sektor, der udvikler bæredygtige transportinnovationer.

5.2.6. Energibesparelser og -effektivitet spiller en afgørende rolle for omkostningsreduktioner. Med hensyn til husholdninger kan der fortsat høstes mange fordele gennem styring af forbrugernes efterspørgsel. I den offentlige sektors bygninger (navnlig nybyggede) vrimer det med gode eksempler på effektivitet og forbrugsreduktioner, og indsatsen for højere energieffektivitet i erhvervslivet, som mange sektorer er godt i gang med, har stadig for mange virksomheder et stort besparelspotentiale.

5.2.7. Markedsbaserede instrumenter (MBI'er) har spillet en meget vigtig rolle som tilskyndelse til en omlægning af medlemsstaternes økonomier. Imidlertid har der i de fleste tilfælde været en manglende konsistens rundt omkring i EU med hensyn til anvendelse af skatter, afgifter, subsidier og MBI'er. Dette har især været tilfældet på energiområdet. MBI'er skal derfor fremme overgangen til en ressourceeffektiv og kulstoffattig økonomi og støtte den økonomiske genopretning⁽⁸⁾.

⁽⁸⁾ EUT C 226 af 16.7.2014, s. 1-9.

5.3. Kravet om effektiv styring, der er nødvendigt, for at EU's energi- og klimamål, som fastlagt i klima- og energipakken, kan indfries, hænger nøje sammen med, at nationale energireguleringsmyndigheder etablerer sammenhængende markedsparemetre. EØSU går stærkt ind for en mere koordineret energipolitik med en konsistent og konvergerende styring af de nationale politikker som et skridt i retning af omkostningsoptimering på EU-niveau og støtter derfor Kommissionens initiativ. Udvalget mener imidlertid, at der skal gøres tilbunds gående overvejelser for at sikre, at systemet faktisk vil leve op til målsætningerne, og finder, at udvalget kan levere et nyttigt bidrag til kommende kommissionsforslag, navnlig med hensyn til:

- balance mellem fleksibilitet og opfyldelse af energimålsætningerne,
- stærk inddragelse af offentligheden og nationale og EU-tiltags legitimitet,
- fremme af medlemsstaternes ejerskab til processen,
- opnåelse af konsistent og troværdig konvergens på EU-niveau.

5.4. Kommissionens udfordring er at udtænke et styringssystem, der effektivt kan håndhæves, men som er tilstrækkeligt fleksibelt, til at medlemsstaterne kan bakke op om det. EØSU foreslår derfor i tæt samarbejde med Kommissionen at indlede en politisk neutral refleksionsproces, hvor alle berørte aktører bliver hørt. Målet bør være at udtænke et effektivt, fleksibelt og inkluderende styringssystem. Både den proces, hvorigennem offentligheden inddrages, og selve styringssystemet har en afgørende rolle for, at den udfordring, der ligger i energipriser og -omkostninger, kan håndteres og formidles.

Bruxelles, den 4. juni 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning vedrørende kaseiner og kaseinater til konsum og om ophævelse af Rådets direktiv 83/417/EØF«

COM(2014) 174 final — 2014/0096 COD

(2014/C 424/11)

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 2. april og den 10. april 2014 under henvisning til artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning vedrørende kaseiner og kaseinater til konsum og om ophævelse af Rådets direktiv 83/417/EØF

COM(2014) 174 final — 2014/0096 COD.

Da EØSU går ind for forslaget indhold og ikke har nogen bemærkninger, besluttede det på sin 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014, mødet den 4. juni 2014, med 128 stemmer for, 1 imod og 4 hverken for eller imod at afgive en udtalelse til støtte for Kommissionens forslag.

Bruxelles, den 4. juni 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af en tilpasningssats for direkte betalinger som fastsat i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 for så vidt angår kalenderåret 2014«

COM(2014) 175 final — 2014/0097 (COD)

(2014/C 424/12)

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 2. april 2014 og den 22. april 2014 under henvisning til artikel 43, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

'Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af en tilpasningssats for direkte betalinger som fastsat i Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 for så vidt angår kalenderåret 2014'

COM(2014) 175 final — 2014/0097 (COD).

Eftersom EØSU allerede har behandlet dette forslag i sin udtalelse CES2942-2013_00_00_TRA_AC vedtaget den 22. maj 2013 ⁽¹⁾, besluttede det på den 499. plenarforsamling den 4. og 5. juni 2014 (mødet den 4. juni) med 132 stemmer for, 2 imod og 6 hverken for eller imod ikke at afgive en ny udtalelse om emnet, men at henvise til den holdning, det gav udtryk for i ovennævnte dokument.

Bruxelles, den 4. juni 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse NAT/602 om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af en tilpasningssats for direkte betalinger som fastsat i forordning (EF) nr. 73/2009 for så vidt angår kalenderåret 2013 2013/C 271/27, s. 143 af 19. september 2013.

ISSN 1977-0871 (elektronisk udgave)
ISSN 1725-2393 (papirudgave)

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA